

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

**Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών
Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου**

Διπλωματική Εργασία

«Η ΚΙΝΑ ΩΣ ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ/ΕΞΑΓΩΓΕΑΣ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ»

ΤΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΡΒΕΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΝΙΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2018

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

«Δηλώνω υπευθύνως ότι όλα τα στοιχεία σε αυτήν την εργασία τα απέκτησα, τα επεξεργάσθηκα και τα παρουσιάζω σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές της ακαδημαϊκής δεοντολογίας, καθώς και τους νόμους που διέπουν την έρευνα και την πνευματική ιδιοκτησία.

Δηλώνω επίσης υπευθύνως ότι, όπως απαιτείται από αυτούς τους κανόνες, αναφέρομαι και παραπέμπω στις πηγές όλων των στοιχείων που χρησιμοποιώ και τα οποία δεν συνιστούν πρωτότυπη δημιουργία μου».

Γεώργιος Βερβέρας

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την σύζυγό μου Ελένη, τόσο για το χρόνο που αφιέρωσε για να με βοηθήσει, όσο και για αυτόν που στερήθηκε στην προσωπική μας ζωή καθώς και τα παιδιά μας Εμμανουήλ, Ευφροσύνη, Κωνσταντίνα – Ελένη και Αγγελική που μου παρείχαν ηθική υποστήριξη όποτε τη χρειάστηκα κατά τη διάρκεια του μεταπτυχιακού. Επίσης τον καθηγητή κ. Χρίστο Νίκα, ο οποίος μου έδωσε τη δυνατότητα να εργαστώ με ενθουσιασμό στο αντικείμενο της παρούσας Διπλωματικής Εργασίας.

Γεώργιος Βερβέρας

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΣΥΝΟΨΗ

Η Κίνα από το 2000 όπου είχε την 7η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, βρέθηκε μόλις δέκα χρόνια αργότερα με το δεύτερο μεγαλύτερο ΑΕΠ στον κόσμο¹. Η συνεπαγόμενη αλλαγή στον περιφερειακό καταμερισμό οικονομικής ισχύος δεν θα μπορούσε να μην έχει συνέπειες και στην διαμόρφωση της διεθνούς υψηλής στρατηγικής της Κίνας, καθώς και στην φυσιολογική ανάπτυξη σκληρής ισχύος. Κατά συνέπεια το κέντρο ισορροπίας της ισχύος μετατοπίζεται στην περιφέρεια της ανατολικής Ασίας.

Η παρούσα εργασία θα στηριχθεί στην αναπτυξιακή δυναμική της Κίνας, η οποία αν και παρουσιάζει ρυθμούς κάμψης και κόπωσης, κυρίως λόγω περιορισμού των εσωτερικών δομών αλλά και της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, δεν αναιρεί την ανοδική της πορεία. Η σύγκριση μακροσκοπικών μεγεθών κατατάσσουν την Κίνα ως το μεγαλύτερο σε δυνητική ισχύ κράτος (πληθυσμός, έκταση, οικονομία) και μία από τις πρώτες σε σκληρή ισχύ (ποσότητα ενόπλων δυνάμεων, στρατιωτική τεχνολογία και εκπαίδευση προσωπικού).

Από το 2011 έως το 2015, η Κίνα ήταν ο τέταρτος μεγαλύτερος προμηθευτής όπλων στον κόσμο, με πωλήσεις άνω των 20 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Από αυτά, 9 δισεκατομμύρια δολάρια αφορούσαν χώρες της Ασίας-Ειρηνικού, κυρίως το Πακιστάν. Η υποσαχάρια Αφρική ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη περιφερειακή αγορά όπλων της Κίνας. Η ικανότητα της Κίνας να παραμείνει ανάμεσα στους πέντε κορυφαίους παγκόσμιους προμηθευτές όπλων στον κόσμο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις συνεχιζόμενες ισχυρές πωλήσεις προς το Πακιστάν και τη ζήτηση για ένοπλες UAV. Η Κίνα είναι ένας από τους λίγους παγκόσμιους προμηθευτές αυτού του εξοπλισμού και αντιμετωπίζει μικρό ανταγωνισμό για τις πωλήσεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Αυτό πιθανότατα θα έχει ως αποτέλεσμα η Μέση Ανατολή και η Βόρεια Αφρική να ξεπεράσουν την Αφρική νοτίως της Σαχάρας ως τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά εξαγωγών όπλων της Κίνας.

---

¹ Σύμφωνα με την Παγκόσμια τράπεζα, 26/10/2012
<http://databank.worldbank.org/Data/Views/Reports/TableView.aspx?IsShared=true&IsPopular=series>

Τέλος θα παρουσιασθεί η άνοδος της στρατιωτικής ισχύος της Κίνας, η οποία έχει προκαλέσει μία πρωτοφανή κούρσα εξοπλισμών στην περιφέρεια της ανατολικής Ασίας. Η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, Ταϊβάν, Φιλιππίνες, Βιετνάμ και λοιποί δρώντες της περιοχής αυξάνουν τις αμυντικές τους δαπάνες για να εξισορροπήσουν την Κίνα και πιθανώς και την Βόρεια Κορέα. Για πρώτη φορά μετά από αρκετούς αιώνες, καμία από τις τρεις μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου, δεν είναι Ευρωπαϊκή (ΗΠΑ, Κίνα, Ιαπωνία).²

---

² Χαράλαμπος Παπασωτηρίου, Η Κίνα από την ουράνια αυτοκρατορία στην...Κεφ.19 σελ.369.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
Ιστορικά στοιχεία	1
Πολιτικό Σύστημα	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ.....	4
Η Οικονομική Στρατηγική της Κίνας.....	4
Η Στρατιωτική Στρατηγική της Κίνας.....	13
Το νέο περιβάλλον ασφαλείας.....	17
Πολιτική Εθνικής Ασφάλειας.....	22
Η Επερχόμενη Μεταβολή των Μελλοντικών Στρατιωτικών Επιχειρήσεων.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ΣΤΡΑΤΟΣ ΞΗΡΑΣ.....	31
Δομή και Οργάνωση.....	34
Εξέλιξη του Στρατού Ξηράς - Force building.....	35
Εξοπλιστικά Προγράμματα.....	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ΝΑΥΤΙΚΟ.....	45
Δομή και Οργάνωση.....	46
Εξέλιξη του Ναυτικού - Force building.....	49
Εξοπλιστικά Προγράμματα.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ.....	63
Δομή και Οργάνωση.....	64
Εξέλιξη της Πολεμικής Αεροπορίας - Force building.....	67
Εξοπλιστικά Προγράμματα.....	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΠΥΡΙΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ.....	74
Οι Δραστηριότητες της Κίνας στο Διάστημα	74
Επιστήμη του διαστήματος	80
Πυρηνική Στρατηγική - Όπλα μαζικής καταστροφής.....	85
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	92
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	99
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	104

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ιστορικά στοιχεία¹

Η Κίνα είναι αρχαιότατη χώρα. Ο Άνθρωπος του Πεκίνου (ή Σινάνθρωπος ή Χόμο Ερέκτους Πεκίνενσις), που ανακαλύφθηκε στην περιοχή Choukoutien, κοντά στο Πεκίνο, υπολογίζεται ότι έζησε έως και 500.000 έτη πριν. Το πολιτικό σύστημα της χώρας ήταν μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα απολυταρχικό, με ανώτατο άρχοντα τον Αυτοκράτορα. Για πολλούς αιώνες η διακυβέρνηση της αχανούς αυτής χώρας γινόταν από δυναστείες, με πρώτη αυτή των Χία από το 2070 π.Χ.

Η Κίνα έγινε γνωστή στη Δύση μέσα από τα ταξίδια του Μάρκο Πόλο κατά τον 13ο αιώνα. Τότε η Κίνα είχε κατακτηθεί από τους Μογγόλους και ο Κουμπλάι Χαν τοποθέτησε ως κέντρο της αχανούς αυτοκρατορίας του, που απλωνόταν από τη Σιβηρία μέχρι την Ινδία, από το Βιετνάμ μέχρι την Ουγγαρία και από την Κορέα μέχρι τα Βαλκάνια, το Πεκίνο, που έγινε έκτοτε η πρωτεύουσα της χώρας.

Η δυναστεία των Ming (1368-1644) έφερε στη χώρα μια περίοδο σταθερότητας και ευμάρειας, όπου άνθισαν οι τέχνες (ζωγραφική, καλλιγραφία, λογοτεχνία) και το εμπόριο (πορσελάνη, μετάξι, μπαχαρικά). Η δυναστεία των Qing (1644-1911), όπου κυβέρνησαν για δεύτερη φορά μετά τους Μογγόλους ξένοι αυτοκράτορες, οι Manchu, χωρίζεται σε δύο περιόδους. Κατά την πρώτη περίοδο που διήρκεσε 133 χρόνια, υπήρχε ειρήνη και ευημερία, κατά τη δεύτερη, όμως, περίοδο ξεκίνησε η παρακμή της Κίνας, αφενός, εξαιτίας αδύναμων και πολύ νέων σε ηλικία αυτοκρατόρων και εσωτερικών διενέξεων και, αφετέρου, λόγω της δράσης των ξένων αποικιοκρατικών δυνάμεων, ιδίως της Μ. Βρετανίας και της Γαλλίας, που είχαν ως στόχο την εμπορική διεξόδου στην Κίνα.

Το 1911 ο τελευταίος αυτοκράτορας, ο ανήλικος Pu Yi, εκδιώχθηκε από το θρόνο και το 1912 η επανάσταση με ηγέτη τον Sun Yat-Sen οδήγησε στην κατάργηση της φεουδαρχικής μοναρχίας και στην ανακήρυξη της χώρας σε δημοκρατία. Το 1921 ιδρύθηκε το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα. Ακολούθησε μία περίοδος εμφύλιας διαμάχης, η κατάληψη της περιοχής της Μαντζουρίας και η

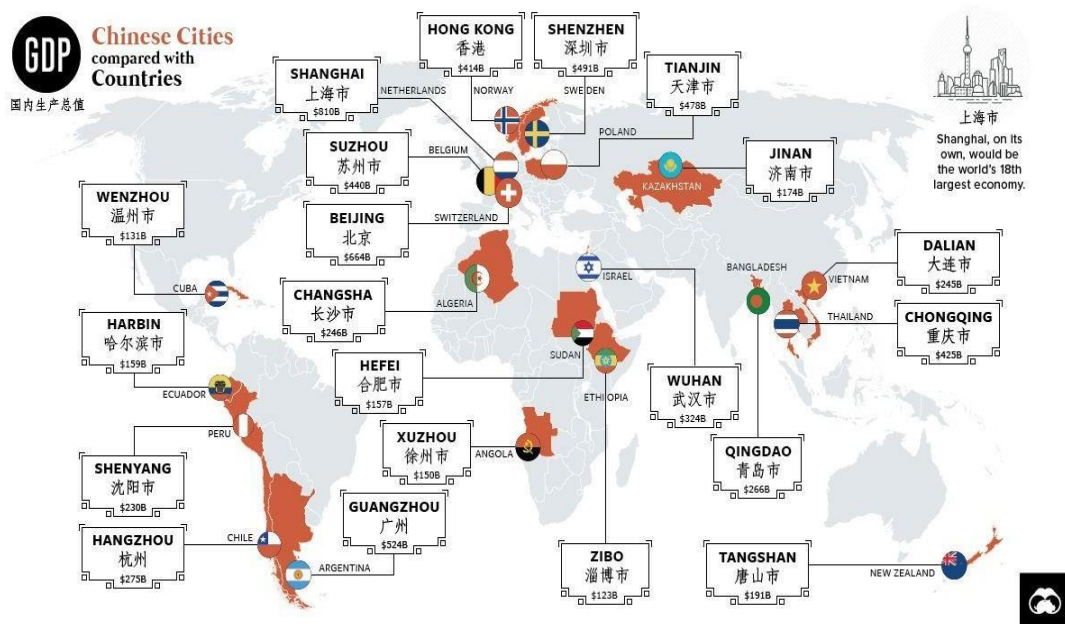
---

¹ Γραφείο ΟΕΥ Ελλάδος στο Πεκίνο

κατοχή από τους Ιάπωνες, κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, που, όμως, συσπείρωσε το λαό εναντίον τους.

Την 1η Οκτωβρίου 1949, με τον Mao Zedong στην ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος ιδρύθηκε η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και καθιερώθηκε ένα σοσιαλιστικό σύστημα διακυβέρνησης. Η χώρα εξασφάλισε την εθνική της κυριαρχία και παρουσίασε σημαντική ανάπτυξη στον αγροτικό και βιομηχανικό τομέα, παράλληλα, ωστόσο, ο λαός υπέφερε από τα σφάλματα της πολιτικής ηγεσίας με αποκορύφωμα την «πολιτιστική επανάσταση» των ετών 1966-1976.

Μετά το 1978, ο τότε Πρόεδρος Deng Xiaoping αλλά και οι ηγέτες που τον διαδέχθηκαν, έδωσαν έμφαση στον εκσυγχρονισμό της χώρας και τον προσανατολισμό στην οικονομία της αγοράς, με αποτέλεσμα την αλματώδη ανάπτυξη της οικονομίας και την βελτίωση του επιπέδου ζωής για σημαντικό τμήμα του πληθυσμού. (βλ εικόνα 1)

ΠΗΓΗ: <https://twitter.com/simongerman600/status/95953946313434317>

Εικόνα 1: ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΑΕΠ ΠΟΛΕΩΝ ΚΙΝΑΣ ΜΕ ΑΕΠ ΑΛΛΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Πολιτικό Σύστημα

Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας είναι ένα ολοκληρωτικό κράτος υπό την επίσημα νομοθετημένη καθοδήγηση του Κομμουνιστικού Κόμματος (ΚΚΚ). Παρά την ύπαρξη μικρότερων κομμάτων, όπως η Επαναστατική Επιτροπή του Κουομιντάνγκ, ουσιαστικά είναι ένα μονοκομματικό κράτος και ο σοσιαλισμός είναι επίσημα θεμελιωμένος στο Σύνταγμα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας ως οικονομικό και πολιτικό σύστημα. Η κρατική εξουσία στην Κίνα ασκείται από έξι όργανα: το Εθνικό Λαϊκό Συνέδριο (Κογκρέσο), τον Πρόεδρο της Λ. Δ. της Κίνας, το Συμβούλιο του Κράτους, την Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή, το Ανώτατο Λαϊκό Δικαστήριο, και την Ανώτατη Αρχή Νομικής Εποπτείας. Το Κογκρέσο ασκεί τη νομοθετική εξουσία. Επίσης εκλέγει τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο, ενώ στις αρμοδιότητές του περιλαμβάνονται η έγκριση του Σχεδίου Εθνικής Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης καθώς και του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Ο Πρόεδρος εκλέγεται από το Κογκρέσο και είναι ο επικεφαλής του κράτους. Από την ίδρυση της Λ. Δ. Κίνας το 1949 έως σήμερα, το αξίωμα του Προέδρου έλαβαν κατά σειρά οι: Mao Zedong, Liu Shaoqi, Li Xiannian, Yang Shangkun, Jiang Zemin και HU Jintao. Πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας από τις 24 Αυγούστου 2012 είναι ο Σι Τζιπινγκ. Ο Πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας είναι αρχηγός του Κράτους με μικρές και περιορισμένες εξουσίες. Το δικαίωμα ψήφου δίνεται στην ηλικία των 18 ετών, σε άνδρες και γυναίκες. Ο Πρωθυπουργός της Κίνας είναι επικεφαλής της εκτελεστικής εξουσίας και Πρόεδρος της Κινέζικης Κυβέρνησης. Πρωθυπουργός της Χώρας και Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας είναι από τις 17 Μαρτίου 2010 ο Λι Κετσιανγκ.

Το Συμβούλιο ασκεί την εκτελεστική εξουσία. Αποτελείται από τον Πρωθυπουργό, τους Αναπληρωτές Πρωθυπουργούς, τους Κρατικούς Συμβούλους, τους Υπουργούς, τον Γενικό Ελεγκτή και το Γενικό Γραμματέα. Ο Πρωθυπουργός διορίζεται από τον Πρόεδρο και ο διορισμός του επικυρώνεται από το Κογκρέσο. Η θητεία στο Συμβούλιο διαρκεί πέντε έτη, ενώ τα μέλη δεν μπορούν να διορισθούν για περισσότερες από δύο συνεχείς θητείες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

«Όταν νέα κράτη αυξάνουν την ισχύ τους, η ιστορία πολλές φορές τελειώνει δυστυχώς με πόλεμο»². Anja Manuel

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Το έργο που επιχειρεί η Κίνα με το Νέο Δρόμο του Μεταξιού είναι αναμφισβήτητα κολοσσιαίο. Ένα τέτοιο έργο βασίζεται σε ένα μεγάλης έκτασης πρόγραμμα δανεισμού, που θα χρηματοδοτήσει αρκετά σημαντικά έργα. (βλ εικόνα 2)

ΠΗΓΗ: <http://www.kathimerini.gr/861678/article/epikairothta/kosmos/o-dromos-toy-meta3ioy-anaviwnei>

Εικόνα 2: Ο ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΙΟΥ

² Βλ. (Manuel 2016, 193). Πρώην σύμβουλος εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ, ειδική σε θέματα Ασίας.

Στην καρδιά αυτού του εκτεταμένου δανεισμού βρίσκονται βασικοί οικονομικοί οργανισμοί που έχουν επωμισθεί τις κεντρικές πολιτικές επιλογές του Πεκίνου, οδηγώντας πολλούς να ισχυρίζονται ότι πρόκειται για ένα αντίστοιχο σχέδιο Μάρσαλ³, με επενδύσεις περισσότερου του ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων στην περιοχή της Ασίας, Ευρώπης και Αφρικής (βλ. εικόνα 3) όπως παρακάτω:

ΠΗΓΗ: <https://chinapower.csis.org/china-belt-and-road-initiative/>

Εικόνα 3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΙΟΥ

- Η Ασιατική Τράπεζα Επενδύσεων και Υποδομών (AIIB) αναμένεται να παρέχει 100 δις δολάρια σε δανεισμούς με ευνοϊκούς όρους για υλοποίηση έργων υποδομής σε διάφορα κράτη.
- Το Ίδρυμα του Δρόμου του Μεταξιού (Silk Road Fund - 2014) θα ενισχύσει με 40 δισεκατομμύρια δολάρια και ελέγχεται από την Εθνική Τράπεζα της Κίνας (People's Bank of China) (Nicolas 2016, 11).

³ Υποστηρίζεται ότι με τη σημερινή οικονομική ισοτιμία των νομισμάτων ίσως πρόκειται για 12 φορές το σχέδιο Μάρσαλ βλ. (Allison 2017).

- 100 δισεκατομμύρια δολάρια θα δαπανήσει η Νέα Αναπτυξιακή Τράπεζα των BRICS (BRICK's New Development Bank).
- 900 δισεκατομμύρια δολάρια προορίζονται για έργα υποδομής από την Αναπτυξιακή Τράπεζα της Κίνας (China Development Bank) (Yini 2015) και από άλλους τραπεζικούς κολοσσούς της Κίνας (EXIM Bank) (NDRRC 2015).

Οι ακαδημαϊκοί της Κίνας και οι διάφοροι αναλυτές σε διεθνές επίπεδο συγκλίνουν στις θέσεις τους σχετικά με αυτά που η Κίνα επιθυμεί να ολοκληρώσει με την αναβίωση του ΝΔΜ. Οι περισσότεροι εκτιμούν ότι έχει συγκεκριμένες βλέψεις τόσο σε εξωτερικό όσο και σε εσωτερικό επίπεδο, οι οποίες είναι δυνατό να ικανοποιηθούν μέσω της πολιτικής του ΝΔΜ. Κατόπιν μελέτης όλων των δεδομένων και συγκερασμού όλων των απόψεων, οι βασικές της επιδιώξεις θεωρείται ότι είναι οι παρακάτω:

- Η διατήρηση μονοψήφιου ποσοστού ανάπτυξης (μέχρι το 2012 είχε διψήφιο ποσοστό ανάπτυξης όταν τα περισσότερα κράτη της υφηλίου από το 2008 ταλανίζονταν από την παγκόσμια οικονομική κρίση) κοντά στο 7% και η μετατροπή του μοντέλου ανάπτυξης της, από αυτό των τεράστιων επενδύσεων και εξαγωγών, σε αυτό της εγχώριας κατανάλωσης (Wang και Lu 2016, 457).
- Η διοχέτευση εκτεταμένων αποθεμάτων ξένου συναλλάγματος (κυρίως δολάρια ΗΠΑ με μορφή ομολόγων και νομίσματος) που διαθέτει, καθώς η διαρκής συσσώρευση δεν αποτελεί ορθολογική επιλογή σε μακροοικονομικό επίπεδο (Wang και Lu 2016, 457). Ταυτόχρονα επιδιώκει τη διεθνοποίηση του κινεζικού νομίσματος (γουάν ή renminbi) και τον καθορισμό του ως το βασικό νόμισμα όλων των οικονομικών συμφωνιών προκειμένου να αποφύγει τις απώλειες από το κόστος της μετατροπής εξαιτίας της συναλλαγματικής ισοτιμίας⁴. Συνεπώς επιδιώκει να δημιουργήσει τη δική της οικονομική δυναμική μέσω της προώθησης του εθνικού της νομίσματος που αναφέρθηκε ως το βασικό νόμισμα συναλλαγών.

---

⁴ Από 01 Οκτωβρίου 2016 το κινεζικό νόμισμα κατέστη το πέμπτο (μετά το δολάριο, ευρώ, βρετανική λίρα και ιαπωνικό γουάν) που πληροί όλα τα αναγκαία κριτήρια για τη διεθνοποίηση του. Η εξέλιξη αυτή ισχυροποίησε την επιρροή της Κίνας στην παγκόσμια οικονομία.

Σήμερα οι πιο σημαντικοί οικονομικοί θεσμοί στην Ασία είναι η Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), το ΔΝΤ (IMF) και η Ασιατική Αναπτυξιακή Τράπεζα (Asian Development Bank). Στα δύο πρώτα οι ΗΠΑ έχουν το δικαίωμα της αρνησικυρίας (βέτο). Στο τρίτο έχουν το δικαίωμα βέτο σε συνεργασία με την Ιαπωνία. Συνεπώς σε ένα τέτοιο οικονομικό περιβάλλον δεν υπάρχουν προοπτικές οικονομικής επιρροής εκ μέρους της Κίνας. Το πρόβλημα αυτό είναι πιο οξύ ιδίως μετά την είσοδο της Κίνας στον παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου (WTO - World Trade Organization) το 2001. Από το 2010 όμως η Κίνα είναι η 2η οικονομία (σε σχέση με ΑΕΠ) στον κόσμο αφήνοντας στη 3η και 4η θέση τη Γερμανία και Ιαπωνία αντίστοιχα. Ωστόσο υπάρχει το παράδοξο ότι δεν απολαμβάνει της οικονομικής επιρροής που θα έπρεπε να έχει ανάλογα με το μέγεθος της οικονομίας της σε αυτούς τους οικονομικούς οργανισμούς. Το πρόβλημα αυτό ξεπεράστηκε με τη δημιουργία της AIIB, όπου το μερίδιο της είναι στο 30% και έχει το δικαίωμα του βέτο (Nicoll και Delaney 2015). Άρα μελλοντικά θα διαδραματίσει σημαντικότερο οικονομικό ρόλο στην ευρύτερη περιοχή της Ευρασίας (Kliman 2018; Philips 2018).

- Η επίλυση του προβλήματος της πλεονάζουσας βιομηχανικής παραγωγής προϊόντων των επιχειρήσεων της (κρατικές κυρίως), μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης των κρατών που συμμετέχουν ή συνορεύουν με τις οικονομικές ζώνες που εγκαθιδρύει ο ΝΔΜ. Τα προϊόντα αυτά αφορούν τόσο τις παραδοσιακές βιομηχανίες του κατασκευαστικού τομέα (δομικά υλικά, τσιμεντοβιομηχανία κτλ) όσο και τις βιομηχανίες νέας τεχνολογίας και ενέργειας (πράσινη ενέργεια, επικοινωνίες, ηλεκτρονικός εξοπλισμός κτλ). Η υπερπαραγωγή⁵ έχει διατηρήσει χαμηλά το ρυθμό ανάπτυξης οπότε θεωρείται επιτακτικής ανάγκης η αναζήτηση νέων αγορών για προώθηση των αγαθών και νέων ευκαιριών για επενδύσεις σε βιομηχανικούς κλάδους άλλων κρατών (Wang 2014; Rolland 2018).

- Η άμβλυση των διαφορών που υφίστανται ανάμεσα στις περιοχές της αναπτυσσόμενης και πλούσιας νοτιοανατολικής της ακτογραμμής της και των περιοχών της υποανάπτυκτης βορειοδυτικής κινεζικής ενδοχώρας

---

⁵ Η υπερπαραγωγή είναι αποτέλεσμα των εκτεταμένων κρατικών επενδύσεων που πραγματο- ποιήθηκε στο βιομηχανικό τομέα από το 2008, προκειμένου να αναχαιτιστούν οι επιπτώσεις από την παγκόσμια οικονομική κρίση.

(Aoyama 2016, 9; Fallon 2015, 142), κατάσταση η οποία θα διευκολύνει στο να ασχοληθεί απρό- σκοπτα με τη θαλάσσια στρατηγική της κατά μήκος της Ασίας (Wuthnow 2017). Γενικά η συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης και οι επενδύσεις στον τομέα της κατασκευής υποδομών στις δυτικές και νότιες επαρχίες της χώρας θα συμβάλουν καταλυτικά στην καταπολέμηση των διαβρωτικών δυνάμεων της τρομοκρατίας, του φονταμενταλισμού και των αποσχιστικών – εξτρεμιστικών τάσεων που υφίστανται στις εύθραυστες αυτές περιοχές⁶ (κυρίως επαρχίες Ξινγιαγκ και Θιβέτ). (βλ. εικόνες 4 και 5)

ΠΗΓΗ: <https://twitter.com/rajfortyseven/status/961762019287314433>

Εικόνα 4: ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΞΙΝΓΙΑΓΚ ΚΑΙ ΘΙΒΕΤ

---

⁶ Για την τεράστια οικιστική ανάπτυξη που παρατηρείται στις περιοχές αυτές (δυτικές επαρχίες Ξινγιαγκ και Θιβέτ) και την εγκατάσταση Κινέζων Χαν από τις ανατολικές περιοχές της χώρας.

ΠΗΓΗ: <https://twitter.com/rajfortyseven/status/961762019287314433>

Εικόνα 5: ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΙΣ ΕΠΑΡΧΙΕΣ ΞΙΝΓΙΑΓΚ ΚΑΙ ΘΙΒΕΤ

- Η συνέχιση της προμήθειας των απαραίτητων πρώτων υλών για την τροφοδοσία της εγχώριας αγοράς (π.χ τρόφιμα) και βιομηχανίας της, βελτιώνοντας τις διακρατικές σχέσεις της τόσο με κράτη που διαθέτουν αυτές τις πρώτες ύλες όσο και με τα κράτη που ελέγχουν τους οδικούς και θαλάσσιους άξονες μεταφοράς αγαθών. Επιπρόσθετα, η κατασκευή αγωγών καυσίμων και γενικά υποδομών που έχουν να κάνουν με τον τομέα ενέργειας⁷, θα συμβάλλουν στη σταδιακή αποδέσμευση από το θαλάσσιο εφοδιασμό της χώρας σε καύσιμα διαμέσου των θαλάσσιων οδών που διέρχονται από τα στρατηγικής σημασίας στενά της Μάλακα και στην επίτευξη της επιθυμητής «ενεργειακής ασφάλειας»⁸. Αυτό θεωρείται υψίστης σημασίας αν αναλογιστεί κανείς ότι το 80% των καυσίμων

⁷ Οι πιο σημαντικοί διάδρομοι θεωρούνται αυτός της Κίνας-Πακιστάν και Μπαγκλαντές-Κίνα-Ινδία- Μπούρμα καθώς εξυπηρετούν το σκοπό της διευκόλυνσης προμήθειας καυσίμων στις δυτικές επαρχίες της Κίνας. Η διαμόρφωση του πρώτου διαδρόμου θα διαδραματίσει σημαντικότατο ρόλο καθώς επηρεάζεται άμεσα από τις σχέσεις του Πακιστάν με την Ινδία. Η ανάγκη της Κίνας για εισαγωγή καυσίμων έχει ξεπεράσει αυτή των ΗΠΑ ενώ ταυτόχρονα αντιμετωπίζει συνεχείς προκλήσεις στο να εξασφαλίσει τα κατάλληλα αποθέματα (Wang και Lu 2016, 459-460).

⁸ «Ενεργειακή ασφάλεια» είναι η διασφάλιση ικανοποιητικών, αξιόπιστων προμηθειών σε λογικές τιμές και με τρόπους που δε θέτουν σε κίνδυνο τις εθνικές προτεραιότητες και αξίες» (Downs 2004: 22-23). Η ενεργειακή ταυτότητα της Κίνας χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία του άνθρακα, ο οποίος είναι φθηνότερος αλλά πιο ρυπογόνος του πετρελαίου (καλύπτει το 70% των πρωτογενών ενεργειακών αναγκών).

που εισάγονται στην Κίνα προέρχονται από τις θαλάσσιες οδούς διαμέσου αυτών των στενών (Fengying και Ni 2008,52) (βλ. εικόνες 6 και 7). Με το ΝΔΜ η Κίνα σταδιακά θα καθορίσει τους κανόνες στο εμπόριο καυσίμων και στις επενδύσεις στον ενεργειακό τομέα στην περιοχή της Ευρασίας και θα παρακάμψει τα ευαίσθητα σημεία των θαλάσσιων ενεργειακών οδών⁹. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό αν θεωρηθεί ότι οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να εκμεταλλευτούν την κυριαρχία του πολεμικού ναυτικού τους στον Ινδικό ωκεανό προκειμένου να παρεμποδίσουν της διέλευση πετρελαίου προς την Κίνα (Fishelson 2007, 28; Hansen 2008,218-9).

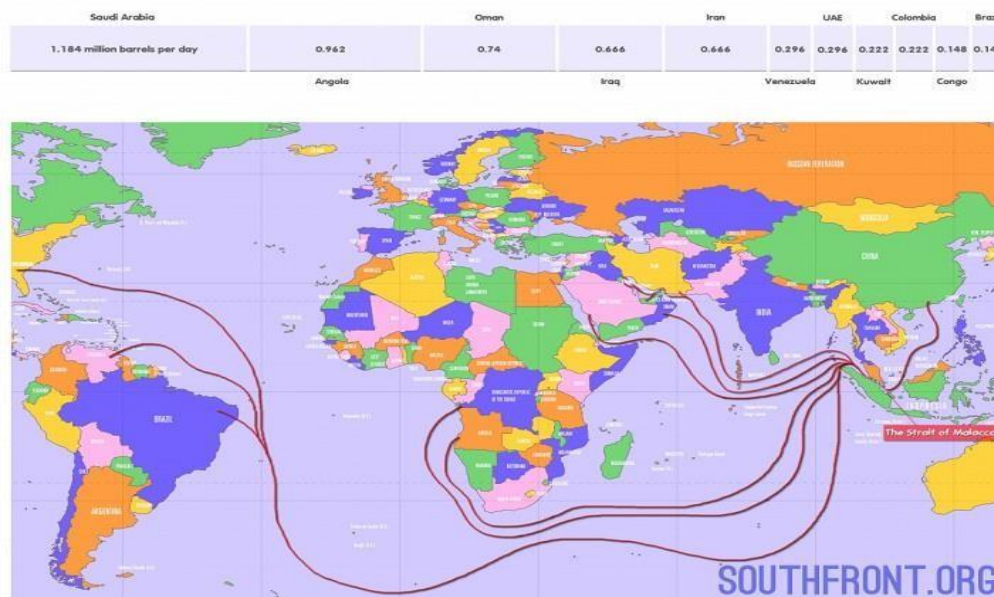
ΠΗΓΗ: https://www.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2017_China_Military_Power_Report.P

DF

Εικόνα 6: ΧΑΡΤΗΣ ΜΕ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΙΝΑΣ

⁹ Από την 01 Ιανουαρίου 2018 λειτουργεί ο δεύτερος αγωγός πετρελαίου από τη Σιβηρία προς τη βορειοανατολική Κίνα, διπλασιάζοντας την ποσότητα που προμηθεύεται η Κίνα από τη Ρωσία σε 30 εκατομμύρια τόνους το χρόνο, βλ. (Bloomberg 2018)

China's crude oil transporting maritime routes

The Strait of Malacca. From an economic and strategic perspective, the Strait of Malacca is one of the most important shipping lanes in the world. The strait is the main shipping channel between the Indian Ocean and the Pacific Ocean. Over 94,000 vessels pass through the strait each year, carrying about one-fourth of the world's traded goods, including oil. From 77% to 80% of China's oil import flows through it.

Sources: FACTS Global Energy, Global Trade Information Services, Inc.

ΠΗΓΗ: <https://southfront.org/china-crude-oil-maritime-routes/>

Εικόνα 7: ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΑΡΓΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΙΝΑΣ

Η αναβάθμιση του ηγεμονικού της ρόλου σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες χώρες με την κατασκευή βασικών υποδομών σε αυτές από κινέζικες εταιρίες και την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας (Hsueh 2017, 39-40). Σημειώνεται ότι εξακολουθεί να υπάρχει άμεση ανάγκη για πραγματοποίηση βασικών έργων υποδομής σε αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας¹⁰, τα οποία δεν θα ήταν δυνατόν να υλοποιηθούν χωρίς την επινόηση του ΝΔΜ και των οικονομικών θεσμών που υποστηρίζουν την πρωτοβουλία αυτή (Bhattacharyay, Kawai, και Nag 2012).

- Για τα γειτονικά κράτη υπάρχει η άποψη, ότι η Κίνα θα προσπαθήσει να βαθμιαία να ελαχιστοποιήσει τις οικονομικές τους σχέσεις με τρίτα κράτη και θα επιδιώξει να μονοπωλήσει μέσω της δικής της οικονομικής δυνατότητας προκειμένου να τα αποδυναμώσει και να αποκτήσει περισσότερη πολιτική επιρροή (Hsueh 2017, 38). Επιπλέον, ο ΝΔΜ παρέχει ένα χρήσιμο

¹⁰ Υπολογίστηκε από την Αναπτυξιακή Τράπεζα της Ασίας (Asian Development Bank) ότι απαιτούνται οκτώ (8) τρισεκατομμύρια δολάρια μέχρι το 2020 (Wang και Lu 2016, 457; Fallon 2015, 142).

οικονομικό εργαλείο με το οποίο η Κίνα περιμένει να επιλύσει την πλειοψηφία των προβλημάτων ασφαλείας που αντιμετωπίζει με τα γειτονικά της κράτη (Fallon 2015, 141), ενώ αναμφίβολα η στάση της στη διεθνή σκηνή θα συνεχίσει να καθορίζεται αποκλειστικά από την εξασφάλιση του εθνικού της συμφέροντος και της επαύξησης της διεθνούς επιρροής της (Suisheng 2016, 141; Ratner 2018).

- Η επιτυχία της οικονομικής ολοκλήρωσης του ασιατικού υποσυστήματος στα πρότυπα του δυτικού κόσμου μέσω ζώνης ελεύθερου εμπορίου, κοινής αγοράς, οικονομικής και πολιτικής ένωσης. Με τον τρόπο αυτό πιθανώς σκοπεύει να ανταγωνιστεί με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου Βόρειας Αμερικής (NAFTA), την Ένωση Χωρών Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) και να αμφισβητήσει τις ΗΠΑ ως πραγματική ηγεμονική δύναμη στην περιοχή της Ασίας - Ειρηνικού¹¹. Εάν επιτύχει η πολιτική, τότε η Κίνα θα είναι σε θέση να ενώσει τα αυταρχικά κράτη της Ασιατικής ενδοχώρας σε ένα συνασπισμό ικανό να ανταγωνιστεί τα δημοκρατικά κράτη της Ωκεανίας, τα οποία έχουν και στενές σχέσεις με τις ΗΠΑ (Friedberg 2011, 182-214; Long 2015; Eisenman 2018; Harris 2018).

---

¹¹ Υπενθυμίζεται ότι στην Ανατολική Ασία η Ιαπωνία, η Νότιος Κορέα, η Αυστραλία, οι Φιλιππίνες και η Ταϊλάνδη είναι παραδοσιακοί σύμμαχοι των ΗΠΑ. Ωστόσο ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος όλων των προαναφερόμενων κρατών είναι η Κίνα.

Η Στρατιωτική Στρατηγική της Κίνας

Το 2016 το ΚΚΚ άρχισε να εφαρμόζει ευρύτατες αλλαγές στην οργάνωση των ΕΔ της χώρας, οι οποίες αποτελούν την τελευταία φάση του μακρόχρονου στρατιωτικού εκσυγχρονισμού με σημείο πέρατος το έτος 2020. Η ηγεσία της Κίνας έχει χαρακτηρίσει καθοριστικές τις αλλαγές αυτές, προκείμενου να οδηγηθεί σταδιακά σε καθεστώς Μεγάλης Δύναμης και να είναι σε θέση να διασφαλίσει τα ζωτικά συμφέροντα της Κίνας ανά την υφήλιο. Οι ριζικές αλλαγές αποσκοπούν:

- Στην ανάπτυξη της ικανότητας των ΕΔ της να διεξάγουν επιτυχείς δια- κλαδικές επιχειρήσεις σε μικρής διάρκειας αλλά υψηλής έντασης περιφερειακές συρράξεις και σε μεγάλες αποστάσεις από την κινεζική ενδοχώρα. Ταυτόχρονα να δύνανται να υποστηρίξουν αποστολές πέρα από την περιφέρεια της, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων επίδειξης δύναμης (στρατιωτική διπλωματία), εξασφάλισης θαλάσσιων συγκοινωνιών, προστασίας κινέζων πολιτών και εταιριών κινεζικών συμφερόντων, αντιπειρατείας, συμμετοχής σε ειρηνευτικές επιχειρήσεις και γενικά να είναι σε θέση να διεξάγουν επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν άμεση συνάφεια με την ένοπλη σύρραξη (operations other than war).

- Στην αποτροπή ή ήττα οποιουδήποτε αντιπάλου ή συνασπισμού αντιπάλων (συμπεριλαμβανομένου σε αυτόν και των ΗΠΑ) κατά τη διάρκεια κρίσης ή σύρραξης με τη διατήρηση του μεγαλύτερου σε αριθμό τακτικού στρατεύματος στον πλανήτη και με την απόκτηση του τεχνολογικού πλεονεκτήματος σε νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων όπως τα μη-επανδρωμένα οχήματα σε θάλασσα, ξηρά και αέρα, τα υπερ-υπερηχητικά όπλα (hypersonic weapons), την τεχνητή νοημοσύνη (artificial intelligence), την κβαντική τεχνολογία (quantum technology)¹², τον κυβερνοχώρο και τη βιοτεχνολογία.

---

¹² Η Κίνα το τελευταίο διάστημα και στο πλαίσιο της δεύτερης κβαντικής επανάστασης που κατά πολλούς αναλυτές διανύουμε (η πρώτη είχε ως αποτέλεσμα την ανακάλυψη του τρανζίστορ, της δέσμης λέιζερ, του GPS) επιχειρεί να ενσωματώσει την κβαντική μηχανική σε πλήθος στρατιωτικών εφαρμογών. Π.χ με την κβαντική κρυπτογράφηση (quantum encryption) θα εξασφαλίσει απαραβίαστες επικοινωνίες (το 2016 έθεσε σε τροχιά τον πρώτο κβαντικό δορυφόρο παγκοσμίως), με το κβαντικό ραντάρ (quantum radar) θα είναι σε θέση να βρίσκει στόχους με τεχνολογία stealth.

• Δημιουργία ισχυρής ναυτικής δύναμης για υλοποίηση της κατά Μάχαν (Mahan) στόχευσης, δηλαδή τη μεγιστοποίηση της θαλάσσιας ισχύος, καθώς αυτό θεωρείται ικανό για να μετατρέψει μία χώρα σε μεγάλη δύναμη ή όπως αλλιώς το διατύπωσε ο Θουκυδίδης «μέγα το της θάλασσας κράτος» (Θουκυδίδης Α,143) και εφαρμογή βασικών αρχών της ναυτικής στρατηγικής που σύμφωνα με τον Κορμπέτ (Corbett) είναι: έλεγχος των θαλάσσιων οδών (π.χ έλεγχος στενών Μάλακα), επικέντρωση στον αντίπαλο, ελιγμός για απόκτηση τακτικού πλεονεκτήματος, χάραξη στρατηγικής με βάση πολιτικά-οικονομικά συμφέροντα, προστασία των ναυτικών συμφερόντων του έθνους και διακλαδική σχεδίαση. Επιπλέον να δύναται να εκτελεί αποστολές πέρα από την εγγύς θαλάσσια περιοχή της Κίνας σε μια υβριδική στρατηγική άμυνας της εγγύς θάλασσας (near sea defense) και προστασίας της μακροκρυσμένης θάλασσας (far sea protection) με το πολεμικό ναυτικό να εκτελεί επιχειρήσεις πέρα από την πρώτη αλυσίδα νησιών¹³(βλ. εικόνες 8 και 9).

ΠΗΓΗ:<https://policytensor.com/2013/08/02/offensive-realism/>

Εικόνα 8: ΧΑΡΤΗΣ ΕΓΓΥΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΙΝΑΣ (1^Η ΚΑΙ 2^Η ΑΛΥΣΙΔΑ ΝΗΣΙΩΝ)

¹³ Πρόκειται για τη γραμμή Κορεατική Χερσόνησος, νήσοι Κουρίλες, Ιαπωνία, Ταιβάν, Φιλιππίνες, Ινδονησία, Αυστραλία. Ταυτόχρονα προάσπιση της «αλυσίδας μαργαριταριών» (string of pearls) όπου κάθε «μαργαριτάρι» αντιπροσωπεύει ένα λιμάνι και μια παράκτια πόλη (αυτόνομη σφαίρα επιρροής) κατά μήκος των ακτών του Ινδικού Ωκεανού.

ΠΗΓΗ: <https://southfront.org/chinas-string-of-pearls-project/>

Εικόνα 9: Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ «ΠΕΡΙΔΕΡΑΙΟΥ ΤΩΝ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΩΝ»

Στο πλαίσιο υλοποίησης των έργων που αφορούν το ΝΔΜ, ιδιωτικές και κρατικές κινεζικές επιχειρήσεις ενεργοποιούνται ή πρόκειται να αναπτυχθούν σε διάφορα μέρη της υφελίου, σε κάποια από τα οποία υπάρχει πολιτική αστάθεια ή διάφορες άλλες καταστάσεις (π.χ φυλετικές διαφορές – κυρίως σε κράτη Αφρικής) που δημιουργούν σοβαρές επιφυλάξεις για την ομαλή υλοποίηση των έργων. Συνεπώς η ασφάλεια του έμψυχου δυναμικού και των υλικοτεχνικών δομών αποτελεί θέμα υψίστης σημασίας¹⁴. Προκειμένου να εξασφαλιστούν οι απαιτήσεις ασφαλείας έχουν δημιουργηθεί ιδιωτικές εταιρίες οι οποίες προσφέρουν διάφορες υπηρεσίες ασφαλείας, όπως π.χ φύλαξη προσωπικού σε διάφορες εγκαταστάσεις κατά μήκος του ΝΔΜ. Η χρήση των εταιριών αυτών θα ελαχιστοποιήσει την καχυποψία που υπάρχει σε πολλές ασιατικές χώρες σχετικά με την κινεζική απειλή (Chinese fear syndrome), καθώς οποιαδήποτε στρατιωτική ή αστυνομική παρουσία θα είχε αντίθετα αποτελέσματα αφού θα ήταν δυνατό να ερμηνευθεί ως επεκτατική εξωτερική πολιτική προκαλώντας άμεσα αντιδράσεις από τα υπόλοιπα κράτη¹⁵. Επιπρόσθετα, οι εταιρίες αυτές αναμένεται να προστατέψουν χιλιάδες εργάτες που

¹⁴ Οι πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις ήταν η εκκένωση των Κινέζων από τη Λιβύη και την Υεμένη το 2011 και 2015 αντίστοιχα όπου απειλήθηκαν κινέζοι πολίτες.

¹⁵ Για μια αναλυτική μελέτη για τις Ιδιωτικές Στρατιωτικές Εταιρίες στο ΝΔΜ βλ. (Arduino 2018)

απασχολούνται σε κινεζικές εταιρίες στους αγωγούς καυσίμων, δρόμους και σιδηροδρομικούς σταθμούς κατά μήκος του ΝΔΜ, αφού από το 2010-2015 έχουν συμβεί 350 περιστατικά επιθέσεων σε εταιρίες που ασχολούνται με ΝΔΜ (Martina και Shepherd 2017). Εκτιμάται ότι θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά κινεζικές εταιρίες¹⁶ για προφανείς λόγους (εμπιστοσύνη, κάλυψη θέσεων εργασίας κτλ).

---

¹⁶ Σύμφωνα με διαδικτυακούς τόπους, ο Έρικ Πρινς (Erik Prince) ιδρυτής της πιο γνωστής εταιρίας στο χώρο Blackwater (τώρα Academi), είναι σε συζήτηση με την κινεζική κυβέρνηση για τη δημιουργία 2 κέντρων εκπαίδευσης στην Κίνα, πιθανώς στη ΝΔ Κίνα στις επαρχίες Γιουνάν-Ξινγιανγκ μέσω της εταιρίας Frontier Services Group που διευθύνει με έδρα το Χονγκ Κονγκ. Για περισσότερα βλ. www.casematepublishing.co.uk/blog/2017/01/10/chinas-secretive-private-military-contractors/.

Το Νέο Περιβάλλον Ασφαλείας

Η έλευση του νέου αιώνα σηματοδότησε μια περίοδο τεράστιων αλλαγών και προσαρμογών που λαμβάνουν χώρα σε παγκόσμια κλίμακα. Η ειρήνη και η ανάπτυξη παραμένουν θεμελιώδη ζητήματα της εποχής. Η αναζήτηση της ειρήνης, της ανάπτυξης και της συνεργασίας έχουν καταστεί θεμελιώδεις τάσεις των καιρών. Εντούτοις, οι αλλαγές σε παγκόσμιο επίπεδο γίνονται όλο και πιο αισθητές ενώ οι απειλές που εγείρει το νέο περιβάλλον ασφαλείας αυξάνονται ολοένα και περισσότερο.

Από την πλευρά της, η Κίνα, φαίνεται να υιοθετεί ένα περισσότερο φιλελεύθερο μοντέλο ανάλυσης των διεθνών σχέσεων¹⁷. Σύμφωνα με αυτό, η οικονομική παγκοσμιοποίηση και η μετατροπή της ισορροπίας ισχύος στο διεθνές σύστημα¹⁸ σηματοδοτούν μια πλειάδα σημαντικών αλλαγών. Η πρόοδος της βιομηχανοποίησης και της παγκοσμιοποίησης της πληροφορίας αυξάνεται και η οικονομική συνεργασία βρίσκεται σε πλήρη δράση, οδηγώντας τα κράτη σε αυξανόμενη οικονομική αλληλεξάρτηση, αλληλοσύνδεση και αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Η άνοδος και η πτώση διεθνών στρατηγικών δυνάμεων επιταχύνεται¹⁹, κυρίαρχες δυνάμεις επιταχύνουν τις προσπάθειες τους με σκοπό την μεταξύ τους συνεργασία. Έτσι, συνεχίζουν να ανταγωνίζονται μεταξύ τους, προσπαθώντας ταυτόχρονα να ελέγχουν η μία την άλλη, έχοντας όμως την ίδια στιγμή το βλέμμα τους στραμμένο προς νέες αναδύμενες δυνάμεις, οι οποίες αναπτύσσονται με γοργούς ρυθμούς. Αυτές οι παρατηρήσεις δείχνουν την ύπαρξη μιας βαθιάς αναπροσαρμογής του διεθνούς συστήματος. Επιπλέον, παράγοντες που συμβάλλουν στη διατήρηση της ειρήνης και την αποτροπή του πολέμου²⁰ βρίσκονται σε άνοδο και τα κοινά συμφέροντα των χωρών στον τομέα της ασφάλειας έχουν αυξηθεί και η θέλησή τους για συνεργασία έχει ενισχυθεί, κρατώντας χαμηλά τα επίπεδα του κινδύνου σε παγκόσμια κλίμακα.

---

¹⁷ Βλ. Michael L.R. Smith and Nicolas Khoo, "A Concert of Asia". Σύμφωνα με το άρθρο η Κίνα επίσημα απορρίπτει την ιδέα της αναγωγής της σε μεγάλη δύναμη στηριζόμενη στον έντονο αντί- ηγεμονισμό της κατά τη διάρκεια του ψυχρού πολέμου.

¹⁸ Από διπολικό σε μονοπολικό ή πολύ-πολικό αντίστοιχα.

¹⁹ Βλέπε το παράδειγμα της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της πτώσης της Σοβιετικής Ένωσης και της παγκόσμιας επικράτησης των Ηνωμένων Πολιτειών σε ρόλο παγκόσμιου ηγεμόνα.

²⁰ Σύμφωνα με την φιλελεύθερη προσέγγιση.

Στην πραγματικότητα, η παγκόσμια ειρήνη και η ανάπτυξη αντιμετωπίζουν ποικίλες δυσκολίες και προκλήσεις²¹. Οι προσπάθειες για στρατηγικούς πόρους, στρατηγικές θέσεις και στρατηγική κυριαρχία έχουν ενταθεί. Παράλληλα, ο ηγεμονισμός²² και η πολιτική των μεγάλων δυνάμεων συνεχίζουν να υφίστανται μέσα σε ένα διεθνές σύστημα κατά βάση ανταγωνιστικό, οι περιφερειακές αναταράξεις συνεχίζουν να διαχέονται και οι τοπικές συγκρούσεις και οι πόλεμοι συνεχίζουν να εμφανίζονται. Ο αντίκτυπος της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης ασκεί τεράστιες πιέσεις στις οικονομίες των κρατών. Από την πλευρά της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης, ζητήματα όπως η ενέργεια, η τροφή και το νερό γίνονται όλο και πιο σοβαρά, υπογραμμίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο βαθύτερες αντιφάσεις. Οι οικονομικοί κίνδυνοι καταδεικνύουν μια φύση διασύνδεσης, συστηματικότητας και παγκόσμιας μορφής. Ζητήματα όπως η τρομοκρατία²³, η καταστροφή του περιβάλλοντος σε συνδυασμό με την εξάρτηση των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων κρατών από την ενέργεια, η κλιματική αλλαγή, οι σοβαρές επιδημίες, το διεθνές έγκλημα και η πειρατεία αποκτούν όλο και περισσότερο προεξέχουσα σημασία.

Η επιρροή των παραγόντων που διέπουν την στρατιωτική ασφάλεια αυξάνεται στις διεθνείς σχέσεις. Οδηγούμενος από τον διεθνή ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών και από την ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, ο διεθνής στρατιωτικός ανταγωνισμός γίνεται όλο και περισσότερο έντονος και η παγκόσμια επανάσταση στις στρατιωτικές σχέσεις αγγίζει νέα επίπεδα ανάπτυξης. Οι κυρίαρχες δυνάμεις του πλανήτη επανευθυγραμμίζουν την στρατιωτική στρατηγική τους και τη στρατηγική ασφαλείας των κρατών τους, αυξάνοντας τις στρατιωτικές τους δαπάνες, επισπεύδοντας τον εκσυγχρονισμό των ενόπλων δυνάμεων, αναπτύσσοντας προηγμένη στρατιωτική τεχνολογία, όπλα και εξοπλισμούς²⁴. Οι στρατηγικές πυρηνικές δυνάμεις²⁵, η στρατιωτική αστροναυτική, τα συστήματα

---

²¹ Σ' αυτές περιλαμβάνονται η εξάπλωση της τρομοκρατίας μέσα στα τελευταία χρόνια και η επιρροή της διεθνούς οικονομικής κρίσης στις αγορές

²² Κυρίως σε ότι αφορά τις Ηνωμένες Πολιτείες.

²³ Βλ. Aaron L. Friedberg, 11th September and the future of Sino-American Relations.

²⁴ Αυτές οι ενέργειες έρχονται σε αντίθεση με τη φιλελεύθερη προσέγγιση ανάλυσης των διεθνών σχέσεων.

²⁵ Χώρες που διαθέτουν πυρηνικά είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης, η Μεγάλη Βρετανία, η Γαλλία, η Κίνα, η Ινδία, το Πακιστάν και η Βόρειος Κορέα.

αντιπυραυλικής άμυνας, η παγκόσμια και σε πεδίο μάχης αναγνώριση και τα συστήματα παρακολούθησης έχουν καταστεί προτεραιότητες κορυφαίας σημασίας στις προσπάθειες για την ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων. Ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες αναζητούν προηγμένα όπλα και εξοπλισμούς για να αυξήσουν την στρατιωτική τους δύναμη²⁶. Όλες οι χώρες προσδίδουν μεγαλύτερη σημασία στην εφαρμογή της διπλωματίας, υποστηριζόμενης πάντα από στρατιωτικά μέσα. Ως αποτέλεσμα, η κούρσα των εξοπλισμών σε ορισμένες περιοχές αυξάνει την ένταση, θέτοντας παράλληλα σοβαρές προκλήσεις στον διεθνή έλεγχο των εξοπλισμών και στο καθεστώς περιορισμού αυτών²⁷.

Τα τελευταία χρόνια, οι συνθήκες ασφαλείας της περιοχής Ασίας-Ειρηνικού βρίσκονται κατά το σύνολό τους σε, φαινομενικά τουλάχιστον, σταθερό επίπεδο²⁸. Η περιφερειακή οικονομία βρίσκεται σε άνθιση, οι μηχανισμοί για περιφερειακή οικονομική και αμυντική συνεργασία αποτελούν το ζητούμενο της εποχής αλλά και το κύριο συστατικό επίλυσης των διαφορών μεταξύ των κρατών. Πιο συγκεκριμένα, τα κράτη-μέλη του Shanghai Cooperation Organization (SCO) υπέγραψαν την συνθήκη Μακροχρόνιων Σχέσεων Καλής Γειτονίας, Φιλίας και Συνεργασίας (Long-Term Good Neighborly Relations, Friendship and Cooperation) διευκολύνοντας τη συνεργασία σε επίπεδο οικονομίας και ασφάλειας. Τα συμπεράσματα του Χάρτη της ASEAN, έθεσαν ένα νέο βήμα προς την ολοκλήρωση του οργανισμού. Σημαντική όμως επιτυχία έλαβε χώρα κατά τη συνεργασία της Κίνας με την ASEAN, όσο και με χώρες όπως η Ιαπωνία και η Νότιος Κορέα. Επίσης, η συνεργασία στο πλαίσιο της Συνόδου Κορυφής χωρών της Ανατολικής Ασίας (East Asia Summit) και η Ένωση για τη Συνεργασία των

---

²⁶ Μέσα σ' αυτές τις χώρες συγκαταλέγεται και η Κίνα, η οποία φιλοδοξεί να εκσυγχρονίσει τις Ένοπλες Δυνάμεις της.

²⁷ Ήδη από το 1982 έχουν υπάρξει σαφείς προσπάθειες ιδίως μεταξύ ΗΠΑ και Ρωσίας για τον έλεγχο των πυρηνικών εξοπλισμών, με διαπραγματεύσεις όπως οι START (Strategic Arms Reduction Talks, βλ. Γ.Βαληνάκης-Κ.Μπότσιου «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στην Πυρηνική Εποχή», 2000, σελ. 211) επιστέγασμα των οποίων υπήρξε η συμφωνία της 8ης Απριλίου 2010 μεταξύ των δύο χωρών για τη μείωση των πυρηνικών τους οπλοστασίων. Βέβαια μένει να αποδειχθεί το κατά πόσο μια τέτοια συμφωνία θα είναι βιώσιμη, καθόσον η ιστορία έχει αποδείξει ότι η μείωση περιλαμβάνει εξοπλισμούς παλαιάς τεχνολογίας, οι οποίοι στο σύνολό τους δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ούτως ή άλλως.

²⁸ China's National Defense in 2008, http://www.gov.cn/english/official/2009-01/20/content_1210227.htm (επίσημη ιστοσελίδα της Κυβέρνησης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας)

χωρών της Νότιας Ασίας (South Asia Association for Regional Cooperation-SAARC) συνεχίζουν να σημειώνουν πρόοδο.

Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν ακόμη πολλοί παράγοντες που αναταράσσουν την ασφάλεια στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού²⁹. Οι διακυμάνσεις της παγκόσμιας οικονομίας επιδρούν σημαντικά στην περιφερειακή οικονομική ανάπτυξη και οι πολιτικές αναταράξεις ωθούν ορισμένες χώρες προς οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές. Την ίδια στιγμή οι ΗΠΑ έχουν αυξήσει την προσοχή τους στην στρατηγική σημασία της περιοχής Ασίας- Ειρηνικού, παγιώνοντας τις στρατιωτικές τους συμμαχίες και ενισχύοντας τις στρατιωτικές τους δυνατότητες στην περιοχή. Επιπλέον, οι τρομοκρατικές, αυτονομιστικές και εξτρεμιστικές δυνάμεις βρίσκονται στις επάλξεις³⁰, ενώ μη παραδοσιακά ζητήματα ασφαλείας, όπως οι σοβαρές φυσικές καταστροφές ανακύπτουν συχνά. Η συνεργασία για την ασφάλεια μεταξύ των χωρών και των περιοχών χρειάζεται μεγαλύτερη ενίσχυση και η δυνατότητα αντιμετώπισης περιφερειακών απειλών ασφαλείας με συστηματικές προσπάθειες χρειάζεται ακόμη πολλές βελτιώσεις.

Το καθεστώς ασφαλείας της Κίνας βελτιώνεται με σταθερούς ρυθμούς. Οι επιτυχίες μέσα από την κίνηση εκσυγχρονισμού της Κίνας έχουν στρέψει την παγκόσμια προσοχή προς την χώρα³¹. Η εθνική ισχύς της Κίνας έχει αυξηθεί σημαντικά, το βιοτικό επίπεδο των πολιτών συνεχίζει να βελτιώνεται, η κοινωνία παραμένει σταθερή και ενωμένη και οι δυνατότητες εθνικής ασφαλείας ενισχύονται συνεχώς. Οι προσπάθειες των αυτονομιστικών δυνάμεων για την «ανεξαρτησία

---

²⁹ Βασικότερο «αγκάθι» για την Κίνα αποτελεί η περίπτωση της Ταϊβάν, η λεγόμενη «Δημοκρατία της Κίνας», η οποία αποτελεί κομμάτι της Κίνας που αποσχίσθηκε. (Βλ. αναφορές πιο πάνω). Αποτελεί οντότητα επισήμως μη αναγνωρισμένη από την διεθνή κοινότητα, η οποία αξιώνει όμως να λειτουργεί ανεξάρτητα από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας. Η περίπτωση της Ταϊβάν αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας για την Κίνα, ενώ οι συνεχείς εφοδιασμοί που παρέχουν οι ΗΠΑ προς την Ταϊβάν από το 1947 μέχρι και σήμερα καταφέρνουν να καθιστούν το θέμα έτι ακόμη δυσεπίλυτο. (βλ. Michael Levin – The Great Next Clash, China, Russia and the U.S. σελ. 51-59). Ένα ακόμη εμπόδιο για την διατήρηση της ειρήνης και ασφαλείας στην περιοχή καθίσταται η Βόρειος Κορέα, αφού κύριο σημείο τριβής με τη διεθνή κοινότητα καθίσταται η εξέλιξη του προγράμματος κατασκευής πυρηνικών όπλων. (βλ. Navigating the Taiwan Strait Deterrence, Escalation Dominance and U.S.-China Relations & China's Stake in a nonnuclear North Korea www.rand.org/commentary/2005/02/17/CSM.hotmail .

³⁰ Μαίρη Μπόση «Ζητήματα Ασφαλείας στη Νέα Τάξη Πραγμάτων», 1999.

³¹ Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι υπάρχει μια μεγάλη αρθρογραφία γύρω από την ανάπτυξη της Κίνας. (βλ. Jusuf Wanandi, "ASEAN's China Strategy – Towards Deeper Engagement". Σύμφωνα με το άρθρο η Κίνα έχει καταστεί το κέντρο της προσοχής στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου.)

της Ταϊβάν» που αναζητούν «de jure ανεξαρτησία της Ταϊβάν» έχουν ανατραπεί, με το συγκεκριμένο ζήτημα να παίρνει θετική κατεύθυνση³², με τις δύο πλευρές να έχουν σημειώσει πρόοδο στις μεταξύ τους διαβουλεύσεις.

Εν τω μεταξύ, η Κίνα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στις σχέσεις της με τις αναπτυσσόμενες χώρες, ενισχύοντας την πολιτική καλής γειτονίας με τα όμορα κράτη, διατηρώντας βαθιά την παραδοσιακή φιλία με τις αναπτυσσόμενες χώρες³³. Η Κίνα διαδραματίζει έναν ενεργό και εποικοδομητικό ρόλο σε πολυμερές επίπεδο, προάγοντας την θέση και την επιρροή της στο διεθνές σύστημα.

Η Κίνα έχει ακόμη να αντιμετωπίσει μακροχρόνιες, πολύπλοκες και ποικίλες απειλές και προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας. Η ασφάλεια κάθε οντότητας και η ασφάλεια της ανάπτυξης, οι παραδοσιακές απειλές ασφαλείας καθώς και η εγχώρια ασφάλεια αλλά και η διεθνής ασφάλεια αποτελούν ζητήματα υψίστης σημασίας για τη χώρα. Η Κίνα καλείται να αντιμετωπίσει την υπεροχή των ανεπτυγμένων χωρών στην οικονομία, στην έρευνα και τεχνολογία, ακόμη και στις στρατιωτικές υποθέσεις. Παράλληλα αντιμετωπίζει στρατηγικούς ελιγμούς τρίτων χωρών την ίδια στιγμή που βιώνει τη διάσπαση και τις δολιοφθορές που προκαλούνται από αυτονομιστές και εχθρικές δυνάμεις που δρουν στο εσωτερικό της χώρας. Βρισκόμενη στο στάδιο της οικονομικής και κοινωνικής μετάβασης, η Κίνα αντιμετωπίζει πολλές νέες καταστάσεις και νέα ζητήματα στην διατήρηση της κοινωνικής σταθερότητας.

Οι αυτονομιστικές δυνάμεις εργάζονται για την «ανεξαρτησία της Ταϊβάν», την «ανεξαρτησία του Ανατολικού Τουρκιστάν» και την «ανεξαρτησία του Θιβέτ»,

---

³² Η Κίνα επιθυμεί την επίλυση του ζητήματος στη βάση του διεθνούς δικαίου. Παράλληλα έχει κατορθώσει να αναπτύξει σημαντικές σχέσεις οικονομικής αλληλεξάρτησης με την Ταϊβάν, θεωρώντας ότι μια ήπια προσέγγιση θα καταφέρει τελικά να φέρει το ζήτημα πιο κοντά σε μια επίλυση. (βλ. William Overholt – Asia, America and the Transformation of Geopolitics, σελ. 139-154).

³³ Σημαντική παράμετρος για την Κίνα αποτελεί το ζήτημα των πρώτων υλών. Η χώρα παρουσιάζει σημαντικές ανάγκες πρώτων υλών για την συνέχιση των βιομηχανικών της δραστηριοτήτων, με αποτέλεσμα να επιχειρεί να βελτιώσει σημαντικά τις διπλωματικές της σχέσεις με χώρες που την τροφοδοτούν με πρώτες ύλες, όπως είναι η Σαουδική Αραβία, το Ιράν, το Ιράκ και το Σουδάν, δημιουργώντας προβληματισμό στις ΗΠΑ, δεδομένου ότι η τελευταία θεωρεί ότι η Κίνα θα ενδώσει στις πιέσεις αυτών των χωρών για προμήθεια σε όπλα μαζικής καταστροφής, πρόβλημα το οποίο αντιμετώπισαν τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Ευρώπη τα τελευταία χρόνια. (βλ. Amy Myers Jaffe and Steven W. Lewis, “Beijing’s Oil Diplomacy”).

θέτοντας κινδύνους στην ενότητα και ασφάλεια της Κίνας. Οι φθορές που προκαλούνται από μη παραδοσιακές απειλές ασφάλειας όπως η τρομοκρατία, οι φυσικές καταστροφές, η οικονομική ανασφάλεια και η ανασφάλεια στον τομέα της πληροφορίας βρίσκονται σε παγκόσμια έξαρση. Την ίδια στιγμή υπάρχουν παράγοντες από το εξωτερικό περιβάλλον ασφάλειας που προκαλούν ιδιαίτερη αβεβαιότητα και αποσταθεροποίηση στο εσωτερικό της Κίνας. Είναι έκδηλο το παράδειγμα των Ηνωμένων Πολιτειών, οι οποίες όπως αναφέρθηκε³⁴- συνεχίζουν να προμηθεύουν με εξοπλισμούς την Ταϊβάν, προκαλώντας σοβαρά πλήγματα στις Σινο-αμερικανικές σχέσεις και θέτοντας σε κίνδυνο την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην περιοχή.

Υπό το βλέμμα πρωτόγνωρων ευκαιριών και προκλήσεων, η Κίνα διαμηνύει ότι θα κρατήσει ψηλά τη σημαία της ειρήνης, της ανάπτυξης και της συνεργασίας, με επιμονή στο να ακολουθήσει τον δρόμο της ειρηνικής ανάπτυξης, την στρατηγική της ανοικτής αγοράς με κοινά κέρδη και την προώθηση της οικοδόμησης ενός διεθνούς συστήματος που θα έχει ως βάση του τις αρμονικές και ειρηνικές σχέσεις μεταξύ των κρατών. Η Κίνα υποστηρίζει με σθένος ότι δεν θα αναζητήσει ποτέ την αναγωγή της σε ηγεμονική δύναμη ούτε θα προωθήσει την εξάπλωση των στρατιωτικών της δυνατοτήτων στο μέλλον, όσο ανεπτυγμένη δύναμη κι αν καταστεί³⁵.

Πολιτική Εθνικής Ασφαλείας

Η Κίνα, όπως υποστηρίζει και από την Λευκή Βίβλο για την Εθνική της Ασφάλεια, ακολουθεί μια πολιτική, η οποία σε αυτόν τον τομέα είναι καθαρά αμυντική³⁶ στη φύση της. Θέτει την προστασία της εθνικής κυριαρχίας, της

---

³⁴ Βλ. υποσημείωση 95 και Michael Levin ό.π. και σελ. 51-59.

³⁵ Η Κίνα έχει αποκηρύξει το ηγεμονικό μοντέλο από την εποχή του ψυχρού πολέμου, καθώς είχε ταχθεί ανοικτά εναντίον της πολιτικής που εφήρμοσαν οι μεγάλες δυνάμεις (Λευκή Βίβλος για την Κινεζική Άμυνα του 1998 «ο ηγεμονισμός και η πολιτική των μεγάλων δυνάμεων αποτελούν την κύρια απειλή για την παγκόσμια ειρήνη και σταθερότητα), βλ. Robert A. Manning and James J. Przytup, "Asia's Transition Diplomacy Hedging Against Future Shock" και Michael L.R. Smith and Nicolas Khoo ό.π.

³⁶ Θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψη μας το γεγονός ότι η Κίνα προβαίνει στον εκσυγχρονισμό των ενόπλων της δυνάμεων, στοχεύοντας στην ένταξη της τεχνολογίας στα οπτικά της συστήματα. Εκτός όμως από αμυντικά μέσα, έχει αναπτύξει και το σκέλος των επιθετικών της δυνάμεων, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με την καθαρά αμυντική πολιτική την οποία

ασφάλειας, της εδαφικής ακεραιότητας, της διασφάλισης των εθνικών συμφερόντων και των συμφερόντων του κινεζικού λαού πέρα και πάνω από όλα τα άλλα θέματα. Η Κίνα προσπαθεί να οικοδομήσει μια ενισχυμένη εθνική ασφάλεια και ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις, συμβατές με την εθνική ασφάλεια και τα εθνικά συμφέροντα, να εμπλουτίσει την χώρα και να ενισχύσει το στρατιωτικό της μέρος καθώς θα εγκαθιδρύει μια συγκρατημένα ακμάζουσα κοινωνία σε όλους τους τομείς.

Η πολιτική εθνικής ασφαλείας της Κίνας για το νέο στάδιο του νέου αιώνα βασικά περιλαμβάνει³⁷:

α) την υποστήριξη της εθνικής ασφάλειας και της ενότητας και τη διασφάλιση των εθνικών συμφερόντων,

β) την επίτευξη της συνολικής, συντονισμένης και βιώσιμης ανάπτυξης της εθνικής ασφάλειας και των ενόπλων δυνάμεων της Κίνας,

γ) την ενίσχυση της απόδοσης των ενόπλων δυνάμεων με την εισαγωγή της πληροφορίας ως βασικού μέσου,

δ) την εφαρμογή της στρατιωτικής στρατηγικής στην ενεργό άμυνα, ε) την αναζήτηση αυτοάμυνας στην πυρηνική στρατηγική και

στ) την ενθάρρυνση ενός περιβάλλοντος ασφάλειας που θα συμβάλλει στην ειρηνική ανάπτυξη της Κίνας.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της εθνικής ασφάλειας και το επίπεδο της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, η Κίνα αναζητεί μια αναπτυξιακή

υποστηρίζει ότι υιοθετεί. Από την άλλη πλευρά, ο ισχυρισμός ότι οι επιθετικές δυνάμεις της υφίστανται αποκλειστικά για την αποτρεπτική τους ισχύ είναι βάσιμος, πλην όμως επιδέχεται σημαντικής αμφισβήτησης

³⁷ Η πολιτική εθνικής ασφαλείας της Κίνας για το νέο στάδιο του νέου αιώνα περιλαμβάνεται στην Λευκή Βίβλο για την Εθνική Ασφάλεια της Κίνας 2008.

στρατηγική τριών σημείων για τον εκσυγχρονισμό της εθνικής ασφάλειας και των ενόπλων δυνάμεων. Αυτό το στρατηγικό πλαίσιο ορίζεται ως εξής³⁸:

α) Προώθηση της πληροφορίας στην εθνική ασφάλεια και τις ένοπλες δυνάμεις της Κίνας. Η ενίσχυση της χρήσης της πληροφορίας για στρατιωτικούς σκοπούς αποτελεί βασικό στόχο του εκσυγχρονισμού του κινεζικού στρατιωτικού σκέλους. Η Κίνα πιέζει σημαντικά την επανάσταση στις στρατιωτικές σχέσεις με κινεζικά χαρακτηριστικά. Έχει διατυπώσει με επιστημονικό τρόπο στρατηγικά σχέδια για την οικοδόμηση της εθνικής ασφάλειας και των ενόπλων δυνάμεων και στρατηγικές για την ανάπτυξη των υπηρεσιών και των όπλων, σύμφωνα με τις οποίες μέσα στο 2010 θα έχουν τεθεί ισχυρά θεμέλια στην κινεζική εθνική ασφάλεια και μέχρι το 2020 θα έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στην χρήση της πληροφορίας για στρατιωτικούς σκοπούς.

β) Γενικός προγραμματισμός αφενός της οικονομικής ανάπτυξης και αφετέρου της εγκαθίδρυσης εθνικής ασφάλειας. Η Κίνα, εμμένοντας στην αρχή της συντονισμένης ανάπτυξης της οικονομίας και της εθνικής ασφάλειας, δημιουργεί γενικά σχέδια για την χρήση των εθνικών της πόρων και πετυχαίνει μια ισορροπία ανάμεσα στον πλουτισμό της χώρας και την ενδυνάμωση του στρατιωτικού σκέλους, έτσι ώστε να διασφαλίσει ότι η στρατηγική της για την οικοδόμηση της εθνικής ασφάλειας και των ενόπλων δυνάμεων είναι συμβατή με τη στρατηγική για την εθνική ανάπτυξη. Καθιστά την οργάνωση της εθνικής ασφάλειας ένα οργανικό μέρος της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, προσπαθώντας να καθιερώσει επιστημονικούς μηχανισμούς για την συντεταγμένη ανάπτυξη της οικονομίας και της εθνικής ασφάλειας και κατά συνέπεια παρέχει πλούσιες πηγές και βιώσιμες κινητήριες δυνάμεις για τον εκσυγχρονισμό της εθνικής ασφάλειας και των ενόπλων δυνάμεων. Στην οικοδόμηση της εθνικής ασφάλειας, η Κίνα δεν παραλείπει να προβεί στον συσχετισμό αυτής με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, θεωρώντας τα δύο σκέλη, τόσο το κοινωνικο- οικονομικό όσο και το στρατιωτικό αλληλένδετα μεταξύ τους.

---

³⁸ Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή Κίνας, Central Military Commission of China (CMC). Αποτελεί το κορυφαίο στρατιωτικό όργανο, την ανώτατη στρατιωτική διοίκηση και το κατ' εξοχήν όργανο λήψης αποφάσεων, μέσω του οποίου το κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα ηγείται των ενόπλων δυνάμεων της χώρας.

γ) Εμβάθυνση της μεταρρύθμισης στον τομέα της στρατιωτικής στρατηγικής της Κίνας. Η Κίνα προσπαθεί να προσαρμόσει και να μεταρρυθμίσει την οργάνωση, τη δομή και τις πολιτικές των ενόπλων δυνάμεων και να προωθήσει βήμα προς βήμα τον εκσυγχρονισμό της οργανωτικής μορφής και του προτύπου των ενόπλων δυνάμεων ώστε να κατορθώσει να αναπτύξει μέχρι το 2020 ένα ολοκληρωμένο σύνολο επιστημονικών μεθόδων οργάνωσης και τρόπων λειτουργίας της κινεζικής άμυνας. Η Κίνα επιχειρεί να ρυθμίσει και να μεταρρυθμίσει τα συστήματα της αμυντικής βιομηχανίας και την προμήθεια όπλων και εξοπλισμών, επιλέγοντας την οδό της κατασκευής στρατιωτικών εξοπλισμών και όχι της απόκτησης από άλλα κράτη - προμηθευτές. Η Κίνα επιχειρεί να καθιερώσει και να βελτιώσει τα συστήματα εξοπλισμού και την αναζήτηση και κατασκευή εξοπλισμών, την εκπαίδευση και διοικητική υποστήριξη του στρατιωτικού προσωπικού. Επίσης, η Κίνα προσπαθεί να καθιερώσει και να βελτιώσει ένα σύστημα κινητοποίησης εθνικής ασφαλείας, το οποίο θα είναι συγκεντρωμένο και ενοποιημένο, καλά δομημένο, ταχύτατο σε αντίδραση, αυταρχικό και αποτελεσματικό.

δ) Επιλογή της ένταξης της επιστήμης και της τεχνολογίας στην στρατιωτική στρατηγική. Η μηχανοκίνηση αποτελεί το θεμέλιο της εθνικής ασφάλειας και η χρήση της πληροφορίας για στρατιωτικούς λόγους το σημείο εστίασης. Η Κίνα επιμένει στην ενίσχυση του στρατού με επιστημονικά και τεχνολογικά μέσα και προσπαθεί να αναπτύξει εξοπλισμούς υψηλής τεχνολογίας, να πραγματοποιήσει το στρατηγικό πρόγραμμα της εκπαίδευσης ταλαντούχων ατόμων, να διεξάγει στρατιωτική εκπαίδευση για την χρήση της πληροφορίας και να συνθέσει ένα σύστημα σύγχρονης διοικητικής μέριμνας, ώστε να αλλάξει τον τρόπο διαμόρφωσης των στρατιωτικών δυνατοτήτων σε εμπόλεμη κατάσταση. Η Κίνα εμμένει στην οικοδόμηση των ενόπλων δυνάμεων με επιμέλεια και οικονομία, δίνοντας σημασία στην επιστημονική διαχείριση ώστε να κάνει την πληρέστερη χρήση των περιορισμένων αμυντικών της πόρων.

Η Κίνα εφαρμόζει μια στρατιωτική στρατηγική ενεργούς άμυνας³⁹. Στρατηγικά, εμμένει στην αρχή του σχεδιασμού αμυντικών επιχειρήσεων, αυτοάμυνας και την τακτική του να επιτεθείς και να έχεις όσο το δυνατόν καλύτερο αποτέλεσμα ενάντια του αντιπάλου σου, όταν όμως εκείνος έχει ξεκινήσει την επίθεση πρώτος. Απαντώντας στις νέες τάσεις της παγκόσμιας στρατιωτικής ανάπτυξης και των απαιτήσεων της εθνικής ασφάλειας και της αναπτυξιακής στρατηγικής, η Κίνα έχει διατυπώσει μια οδηγία στρατιωτικής στρατηγικής ενεργούς άμυνας για τη νέα περίοδο.

Αυτή η οδηγία στοχεύει στην νίκη τοπικών πολέμων σε συνθήκες χρήσης της πληροφορίας. Λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη των σύγχρονων εχθροπραξιών και τους βασικούς κινδύνους ασφάλειας που αντιμετωπίζει η Κίνα και προετοιμάζει αμυντικές επιχειρήσεις κάτω από τις πιο δύσκολες και πολύπλοκες καταστάσεις.

Η οδηγία προσδίδει έμφαση στην αποτροπή των κρίσεων και των πολέμων. Εργάζεται για τον στενό συντονισμό ανάμεσα στη στρατιωτική προσπάθεια και την πολιτική, διπλωματική, οικονομική, πολιτιστική και νομική προσπάθεια, επιχειρώντας να ενθαρρύνει ένα ευνοϊκό περιβάλλον ασφαλείας και να λάβει την πρωτοβουλία να αποτρέψει και να εξουδετερώσει τις κρίσεις αλλά και να αποτρέψει τις συγκρούσεις ή τους πολέμους. Υποστηρίζει σθεναρά την αυτοάμυνα, εξασκεί την σύνεση στη χρήση της ισχύος, επιδιώκει τον αποτελεσματικό έλεγχο των πολεμικών καταστάσεων και προσπαθεί να μειώσει τους κινδύνους και το κόστος ενός πολέμου. Καλείται να θέσει τα θεμέλια μιας αποτελεσματικής δύναμης αποτροπής και μιας ευέλικτης χρήσης άλλων μέσων αποτροπής. Η Κίνα παραμένει προσηλωμένη στην πολιτική μη πρώτης χρήσης των πυρηνικών όπλων, στην πυρηνική στρατηγική αυτοάμυνας και δεν θα μπει ποτέ σε μια διαδικασία ανταγωνισμού των πυρηνικών εξοπλισμών με άλλες χώρες.

Η οδηγία εστιάζει στην ενίσχυση των δυνατοτήτων των ενόπλων δυνάμεων στην αντιμετώπιση ποικίλων κινδύνων ασφαλείας και στην πραγματοποίηση

---

³⁹ Harold Brown, Joseph W. Prueher, Adam Segal, "Chinese Military Power", Council on Foreign Relations, 2003, σελ. 24-26.

ποικίλων στρατιωτικών στόχων. Εστιάζοντας στον εκσυγχρονισμό των ενόπλων δυνάμεων, η Κίνα εργάζεται στο να αυξήσει τις ικανότητες της χώρας στο να διατηρήσει την ναυτική, διαστημική και ηλεκτρομαγνητική διαστημική ασφάλεια και να πραγματοποιήσει τους στόχους απέναντι στην εξάλειψη της τρομοκρατίας, την διατήρηση της σταθερότητας και την παγκόσμια διατήρηση της ειρήνης. Η Κίνα συμμετέχει σε διεθνείς συνεργασίες για την ασφάλεια, διεξάγει διάφορες μορφές στρατιωτικών ανταλλαγών και προωθεί την εγκαθίδρυση μηχανισμών οικοδόμησης στρατιωτικής εμπιστοσύνης.

Η Κίνα βασίζεται πάντα στους πολίτες για την οργάνωση της εθνικής ασφάλειας και των ενόπλων δυνάμεων. Εργάζεται για την δημιουργία ενός μηχανισμού ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής κινητοποίησης της εθνικής ασφάλειας, επιτείνοντας την κινητοποίηση στην οικονομία, την επιστήμη και την τεχνολογία, την χρήση της πληροφορίας και των συστημάτων μεταφοράς. Η Κίνα προσπαθεί να εισάγει καινοτομίες στο περιεχόμενο και τη μορφή των πολέμων, εξερευνώντας νέες προσεγγίσεις για τη συμμετοχή των ανθρώπων σε ένοπλες συγκρούσεις και αναπτύσσοντας νέες στρατηγικές και τακτικές πολέμου με συγκρούσεις που θα έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό τους την χρήση της πληροφορίας.

Η Επερχόμενη Μεταβολή των Μελλοντικών Στρατιωτικών Επιχειρήσεων

Η Τεχνητή Νοημοσύνη (TN) αποτελεί βασικό τμήμα της κινεζικής στρατηγικής σε θέματα άμυνας και τεχνολογίας και ο πρωταρχικός τομέας στην επιδιωκόμενη μελλοντική της στρατιωτική κυριαρχία. Από τον Ιούλιο του 2017 η Κίνα έχει δηλώσει ότι επιθυμεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο και να μετουσιωθεί σε μια επιστημονική και τεχνολογική υπερδύναμη στο συγκεκριμένο τομέα, σκοπεύοντας να κυριαρχήσει στο νέο αυτό πεδίο ανταγωνισμού με τις υπόλοιπες υπερδυνάμεις⁴⁵ μέχρι το έτος 2030 (Kanina 2017,3).

Η ηγεσία του Κινεζικού Στρατού εκτιμά ότι η TN θα μπορούσε να μεταβάλει τη φύση των μελλοντικών επιχειρήσεων από τον *‘πληροφοριακό πόλεμο’* (informatized war) που υπάρχει σήμερα, στον *‘έξυπνο πόλεμο’* (intelligentized war), όπου η TN θα αποτελεί βασικό συστατικό της στρατιωτικής ισχύος. Η TN είναι δυνατό να

εφαρμοστεί σε αυτόνομα μη-επανδρωμένα οχήματα και στις τρεις διαστάσεις του επιχειρησιακού περιβάλλοντος (θάλασσα, ξηρά, αέρας) μέχρι και σε στρατιωτικά συστήματα λήψης απόφασης⁴⁶. Ο κινέζικος στρατός χρηματοδοτεί εκτεταμένες έρευνες σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα⁴⁷ και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα προκειμένου να αποκτήσει αποφασιστικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με τις Η.Π.Α ενώ ο μεταξύ τους ανταγωνισμός θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στη μελλοντική στρατιωτική ισορροπία και στις μελλοντικές μορφές επιχειρήσεων (Καπία 2017, 18).

Επίσης φέτος εγκαταστάθηκε για πρώτη φορά λειτουργικό ηλεκτρομαγνητικό πυροβόλο σε πλοίο το οποίο, πλέον, εκτελεί δοκιμές στη θάλασσα. (βλ εικόνα 10) Το ηλεκτρομαγνητικό πυροβόλο έχει τη δυνατότητα να αυξήσει το μέγιστο βεληνεκές ναυτικών πυροβόλων από τα 24 χιλιόμετρα (συμβατικά πυροβόλα) στα 160 χιλιόμετρα και την ταχύτητα πτήσης του βλήματος από 2.2 στα 7 mach. Προς το παρόν υφίστανται σημαντικοί περιορισμοί για την πλήρη αξιοποίηση του αλλά γεγονός παραμένει πως η Κίνα πέτυχε για πρώτη φορά επαναλαμβανόμενες βολές από πλοίο. Συνέπεια του παραπάνω εκτιμάται πως έχει αποκτήσει σημαντικό προβάδισμα στην έρευνα στο σχετικό τομέα.

ΠΗΓΗ: <http://www.indiandefensenews.in/2018/07/chinas-electromagnetic-railgun-progress.html>

Εικόνα 10: ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΟΥ ΕΠΙ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΠΛΟΙΟΥ

Σε ό,τι αφορά στις επικοινωνίες με χρήση κβαντικής τεχνολογίας σημειώνεται ότι Κινέζοι και Αυστριακοί ερευνητές πραγματοποίησαν την πρώτη τηλεδιάσκεψη με τη χρήση τέτοιας τεχνολογίας την 29 Σεπ 2017. Αυτό ήταν αρκετό για να θεωρηθεί ότι η απόσταση μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας στο συγκεκριμένο τομέα αυξήθηκε δραματικά υπερ. του Πεκίνου. Η Κίνα βρίσκεται επίσης στην πρωτοπορία της έρευνας Laser τεχνολογίας. Το 2017 εργαστήριο στη Σανγκάη πραγματοποίησε δοκιμές με laser υπερ – υψηλής έντασης η οποία, σύμφωνα με το εργαστήριο, μετρήθηκε στα 10.3 petawatts, η μεγαλύτερη τιμή στον κόσμο μέχρι στιγμής. Οι στρατιωτικές εφαρμογές της έρευνας στον συγκεκριμένο τομέα παραμένουν απόρρητες αλλά είναι ευνόητο ότι αν η Κίνα προηγείται στο συγκεκριμένο πεδίο τότε δεν θα αργήσει η στιγμή που θα δούμε μια στρατιωτική υλοποίηση των ερευνών.

Ο ταχύτατος στρατιωτικός εκσυγχρονισμός της Κίνας είναι «αξιοθαύμαστος» και δε στοχεύει πλέον να φτάσει τεχνολογικά αυτόν των ΗΠΑ αλλά στόχος είναι να τον ξεπεράσει αναφέρει το think tank International Institute for Strategic Studies (IISS) στην ετήσια έκθεσή του για τις παγκόσμιες στρατιωτικές δυνατότητες που κυκλοφόρησε τον Φεβρουάριο του 2018. Από το 2000, η Κίνα έχει κατασκευάσει περισσότερα υποβρύχια, θωρηκτά, φρεγάτες και κορβέτες από όσα η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα και η Ινδία συνολικά.

Πλέον η συνολική χωρητικότητα νέων πολεμικών πλοίων και βοηθητικών μέσων που ξεκίνησε από την Κίνα τα τελευταία τέσσερα μόνο χρόνια είναι σημαντικά μεγαλύτερη από τη συνολική χωρητικότητα του γαλλικού ναυτικού. «Οι αναδυόμενες εξελίξεις της Κίνας και η ευρύτερη αμυντική τεχνολογική πρόοδος σημαίνει ότι έχει γίνει παγκόσμιος πρωτοπόρος στον τομέα της άμυνας» τονίζει το IISS.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί η ώθηση που έχει λάβει η έρευνα σε όλα τα παραπάνω πεδία των εφαρμοσμένων επιστημών εξαιτίας της αξιοποίησης υπέρτερης υπολογιστικής ισχύος, συνέπεια των υπερ – υπολογιστών που διαθέτουν οι Κινέζοι. Στην Κίνα βρίσκεται ο Sunway TaihuLight , ο ταχύτερος υπερ – υπολογιστής στον κόσμο καθώς και ο Tianhe-2 , ο δεύτερος ταχύτερος μαζί με

αρκετούς άλλους υπολογιστές υπερ – υψηλών επιδόσεων (202 συνολικά), όλοι εγχώριας κατασκευής.

Παρακάτω, παρουσιάζονται τα πλέον σημαντικά εξοπλιστικά προγράμματα της Κίνας με έμφαση στα στρατηγικά της όπλα και όχι τόσο στα συμβατικά, καθώς διαφαίνεται ότι η Κίνα εστιάζει στον εν λόγω τομέα. Ως στρατηγικά όπλα περιγράφονται κατ' αρχήν εκείνα τα οποία μπορούν να κρίνουν αποφασιστικά ή να καθορίσουν την έκβαση ενός πολέμου⁴⁰. Ως κατεξοχήν στρατηγικά όπλα θεωρούνται τα πυρηνικά όπλα και όσα οπλικά συστήματα σχετίζονται με αυτά. Στρατηγικά όπλα θεωρούνται επίσης οι επιθετικοί βαλλιστικοί πύραυλοι και οι στρατιωτικοί δορυφόροι.

---

⁴⁰ Βλ. Ηλίας Κουσκουβέλης, *Θεωρία Διεθνών Σχέσεων: Αποτροπή και Πυρηνική Στρατηγική στον Ψυχρό Πόλεμο*, Εκδόσεις Ποιότητα, Αθήνα, 2000, σελ 47.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΣΤΡΑΤΟΣ ΞΗΡΑΣ

Ο στρατός αποτελεί μια υπηρεσία κυρίως για την διεξαγωγή χερσαίων επιχειρήσεων. Περιλαμβάνει το πεζικό, τα τεθωρακισμένα, το πυροβολικό, την αεροπορική άμυνα, την αεροπορία στρατού, την εφαρμοσμένη μηχανική, το σώμα διαβιβάσεων, την χημική άμυνα και τα ηλεκτρονικά αντίμετρα, όπως ακόμη και άλλες μονάδες εξειδικευμένων υπηρεσιών.

Ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός (Peoples Liberation Army-PLA⁴¹) αποτελεί μια ενοποιημένη στρατιωτική οργάνωση όλων των χερσαίων, θαλάσσιων και αεροπορικών δυνάμεων της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Ιδρύθηκε την 1^η Αυγούστου του 1927. Για ένα μεγάλο διάστημα ο Στρατός αποτελούνταν κυρίως από πεζικό. Κατά τη διάρκεια του Αγροτικού Επαναστατικού Πολέμου (1927-1937) προστέθηκε ένας μικρός αριθμός από ιππικό, πυροβολικό, μηχανικούς και διαβιβάστες. Ο Απελευθερωτικός Πόλεμος (1946-1949) σήμανε την εμφάνιση αρμάτων μάχης και δυνάμεων χημικής άμυνας. Στη δεκαετία του '50 ο Στρατός όρισε επικεφαλείς στο πυροβολικό, τα τεθωρακισμένα, την εφαρμοσμένη μηχανική και την χημική άμυνα. Από το 1980 η δομή του Στρατού έχει αλλάξει σημαντικά⁴², με την δημιουργία πολεμικής αεροπορίας και εξοπλισμών ηλεκτρονικών αντίμετρων αλλά και την εγκαθίδρυση το 1985 ενός Στρατού από συνδυασμένα σώματα. Μετά από οκτώ δεκαετίες ανάπτυξης, ο Στρατός έχει εξελιχθεί σε έναν σύγχρονο στρατό ποικίλων όπλων. Έχει αναχθεί σε μια ισχυρή υπηρεσία, ικανή να διεξάγει τόσο ανεξάρτητες όσο κοινές επιχειρήσεις με το Ναυτικό, την Αεροπορία και το Πυροβολικό.

Ο Στρατός δεν αποτελεί ανεξάρτητο σώμα όσον αφορά στη διαχείριση του. Διευθύνεται από τα τέσσερα γενικά επιτελεία. Ο Στρατός περιλαμβάνει μονάδες ευέλικτων επιχειρήσεων, φρουρά, συνοριακή και παράκτια άμυνα και στρατεύματα επιφυλακής. Η οργανωτική σειρά αυτών των μονάδων είναι τα συνδυασμένα

---

⁴¹ Harold Brown, Joseph W. Prueher, Adam Segal, ό.π σελ. 29-42

⁴² http://www.gov.cn/english/official/2009-01/20/content_1210227_5.htm

σώματα, η μεραρχία (ταξιαρχία), το σύνταγμα, το τάγμα, ο λόχος, το απόσπασμα και η διμοιρία.

Το 2016, οι ένοπλες δυνάμεις του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος ξεκίνησαν να εφαρμόζουν τις καθарές οργανωτικές μεταρρυθμίσεις που παρουσίασε ο Πρόεδρος Χι Jinqing και άλλοι κινέζοι ηγέτες το 2015. Αυτή η αναδιοργάνωση είναι η τελευταία φάση του μακροπρόθεσμου προγράμματος στρατιωτικού εκσυγχρονισμού της Κίνας, έχουν χαρακτηριστεί ως ουσιώδεις για την επίτευξη μιας μεγάλης κατάστασης εξουσίας και αυτό που ο Πρόεδρος Χι ονομάζει το "China Dream" για την εθνική αναζωογόνηση. Η ηγεσία χαρακτηρίζει έναν ισχυρό στρατιωτικό ως κρίσιμο για την προώθηση των συμφερόντων της Κίνας, εμποδίζοντας άλλες χώρες να λάβουν μέτρα που θα βλάψουν αυτά τα συμφέροντα και διασφαλίζοντας ότι η Κίνα μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της και την κυριαρχία της.

Οι στρατιωτικές μεταρρυθμίσεις επιδιώκουν την ενίσχυση της ικανότητας του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού να διεξάγει διακλαδικές επιχειρήσεις. να βελτιώσει την ικανότητά του να καταπολεμά τις περιφερειακές συγκρούσεις βραχείας διάρκειας και υψηλής έντασης σε μεγαλύτερες αποστάσεις από την ηπειρωτική Κίνα και να ενισχύσει τον έλεγχο του Κ.Κ.Κ. επί του στρατού. Οι αλλαγές που θεσπίστηκαν πέρυσι περιελάμβαναν την ίδρυση νέων στοιχείων και μονάδων διοίκησης, όπως το Κοινό Τμήμα Προσωπικού, το Κοινό Κέντρο Διοίκησης Επιχειρήσεων, το Γραφείο Επιχειρήσεων Υπεράκτιων και η Δύναμη Κοινής Υποστήριξης για την Εφοδιαστική. Το PLA ίδρυσε επίσης πέντε κοινά θέατρα με βάση τις περιφέρειες, αντικαθιστώντας τις επτά στρατιωτικές περιοχές (MR) που είχαν περάσει δεκαετίες.

Η Κίνα έχει αξιοποιήσει την αυξανόμενη δύναμή της για να διεκδικήσει τις κυριαρχικές της αξίες έναντι των χαρακτηριστικών της Ανατολικής και της Νότιας Κίνας. Η Κίνα έχει χρησιμοποιήσει καταναγκαστικές τακτικές, όπως τη χρήση των πλοίων επιβολής του νόμου και των ναυτικών πολιτοφυλακών της, για να επιβάλει τις ναυτικές απαιτήσεις και να προωθήσει τα συμφέροντά της με τρόπους που υπολογίζονται ότι πέφτουν κάτω από το όριο της πρόκλησης συγκρούσεων. Στην Ανατολική Θάλασσα της Κίνας, η Κίνα συνέχισε να χρησιμοποιεί πλοία και

αεροσκάφη ναυτικής επιβολής του νόμου για να περιπολούν κοντά στα νησιά Senkaku για να αμφισβητήσουν την απαίτηση της Ιαπωνίας.

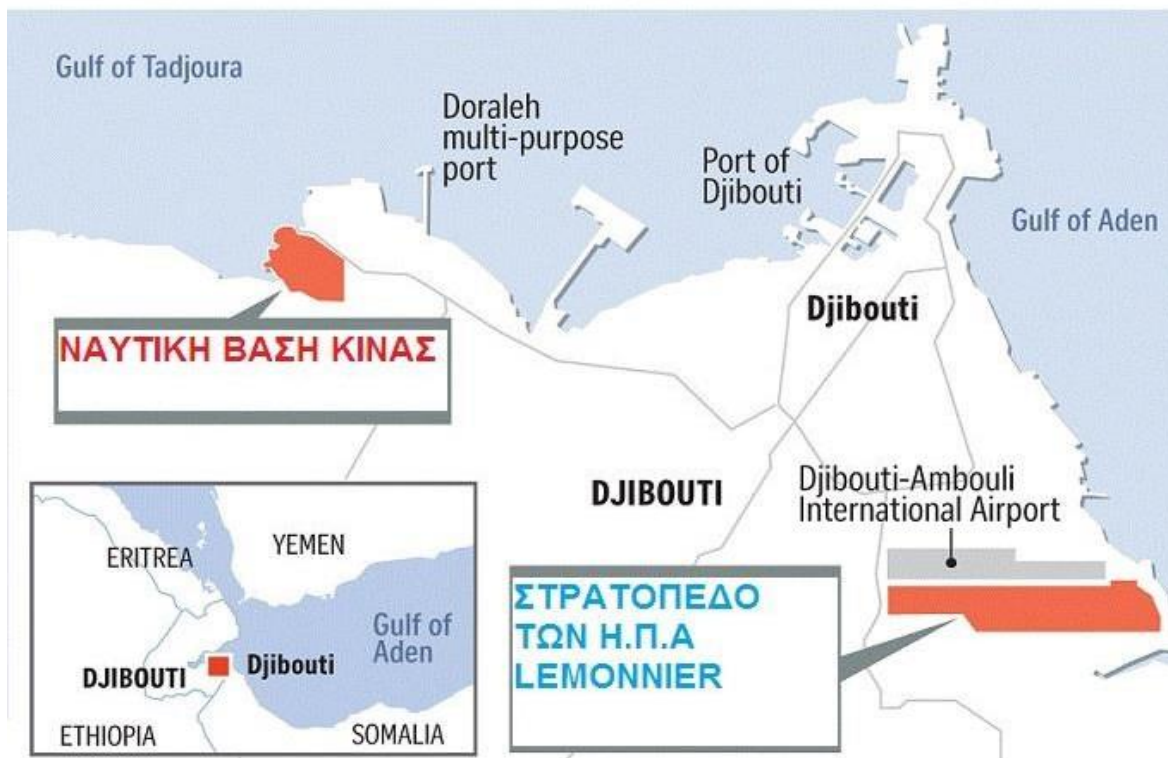
Ο στρατιωτικός εκσυγχρονισμός της Κίνας στοχεύει σε ικανότητες με τη δυνατότητα να υποβαθμίσει τον πυρήνα των στρατιωτικών τεχνολογικών πλεονεκτημάτων των ΗΠΑ. Για να υποστηρίξει αυτόν τον εκσυγχρονισμό, η Κίνα χρησιμοποιεί μια ποικιλία μεθόδων για την απόκτηση ξένων στρατιωτικών τεχνολογιών και τεχνολογιών διπλής χρήσης, συμπεριλαμβανομένης της κλοπής του κυβερνοχώρου, των στοχοθετημένων ξένων άμεσων επενδύσεων και της εκμετάλλευσης της πρόσβασης των ιδιωτικών κινέζων υπηκόων σε τέτοιες τεχνολογίες. Πολλές περιπτώσεις προέκυψαν το 2016 της Κίνας χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες πληροφοριών και άλλες παράνομες προσεγγίσεις που παραβιάζουν τους νόμους και τους ελέγχους των εξαγωγών των ΗΠΑ, που αφορούν εθνική ασφάλεια και μη εξαγώγιμες τεχνολογίες, ελεγχόμενο εξοπλισμό και άλλα υλικά.

Καθώς το παγκόσμιο αποτύπωμα της Κίνας και τα διεθνή συμφέροντα έχουν αυξηθεί, το στρατιωτικό του πρόγραμμα εκσυγχρονισμού έχει επικεντρωθεί περισσότερο στις υποστηρικτικές αποστολές εκτός της περιφέρειας της Κίνας, συμπεριλαμβανομένης της προβολής ισχύος, ασφάλειας θαλάσσιων λωρίδων, καταπολέμηση της πειρατείας, ειρηνευτικής και ανθρωπιστικής βοήθειας. Τον Φεβρουάριο του 2016, η Κίνα ξεκίνησε την κατασκευή στρατιωτικής βάσης στο Τζιμπουτί, η οποία θα μπορούσε να ολοκληρωθεί μέσα στο επόμενο έτος. Η Κίνα πιθανότατα θα επιδιώξει τη δημιουργία πρόσθετων στρατιωτικών βάσεων σε χώρες με τις οποίες έχει μακροχρόνιες φιλικές σχέσεις⁴³. (βλ εικόνα 11)

---

⁴³ Annual Report to Congress: Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2017

ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ Η.Π.Α ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ ΣΤΟ ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ

ΠΗΓΗ: <http://blogs.plymouth.ac.uk/dcscs/2017/07/18/china-officially-sets-up-its-first-overseas-base-in-djibouti/>

Εικόνα 11: ΠΟΛΕΜΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΩΝ Η.Π.Α ΚΑΙ ΚΙΝΑΣ ΣΤΟ ΤΖΙΜΠΟΥΤΙ

Δομή και Οργάνωση

Τον περασμένο Σεπτέμβριο, η Κίνα οργάνωσε μια μεγαλειώδη στρατιωτική παρέλαση για τα 70 χρόνια από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Με χαιρετισμό που απηύθυνε για τη νίκη της χώρας του το 1945 επί της Ιαπωνίας, μια νίκη η οποία επέτρεψε στην Κίνα να ξαναγίνει μια μεγάλη χώρα στον παγκόσμιο χάρτη", ο πρόεδρος της Κίνας Σι Τζινπίνγκ κήρυξε την έναρξη της επιβλητικής στρατιωτικής παρέλασης, που διήρκεσε σχεδόν δύο ώρες. Παρών στις εκδηλώσεις ήταν ο Ρώσος πρόεδρος, Βλαντίμιρ Πούτιν, ενώ οι μεγαλύτεροι ηγέτες των χωρών της Δύσης, μεταξύ των οποίων ο πρόεδρος των ΗΠΑ Μπαράκ Ομπάμα και η καγκελάριας της Γερμανίας Άνγκελα Μέρκελ, απέφυγαν την πρόσκληση. Περίπου 12.000 στρατιώτες και 500 άρματα μάχης άρχισαν την παρέλαση, πάνω από την οποία πετούσαν σχεδόν 200 αεροπλάνα και ελικόπτερα, σύμβολα της ανερχόμενης δύναμης της Κίνας.

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, η Κίνα έχει αναπτυχθεί σε τέτοιο σημείο, ώστε να μετατραπεί σε εξέχοντα “παίκτη” στην παγκόσμια σκηνή, με δραστηριότητες παγκόσμιας εμβέλειας και συμφέροντα που εκτείνονται αρκετά μακριά από τις ακτές της. Στα πλαίσια αυτά, ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός της Κίνας προσανατολίζεται προς τις εξελισσόμενες προτεραιότητες της χώρας, ενισχύοντας τις δραστηριότητές του σε όλους τους τομείς, από την αγορά νέων οπλικών συστημάτων στην οργάνωση του στρατού. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός στην περιοχή Ινδίας-Ασίας-Ειρηνικού με τις Ηνωμένες Πολιτείες και τους συμμάχους τους καθιστά επιτακτική, όσο ποτέ άλλοτε, την ανάγκη της Κίνας να αυξήσει τη στρατιωτική της ικανότητα στην διεξαγωγή άψογων κοινών στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Ο Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός έχει ήδη αναβαθμίσει τον εξοπλισμό του και έχει διαθέσει ένα βαθμιαία αυξανόμενο μερίδιο πόρων για το ναυτικό, την αεροπορία και την Δύναμη Πυραύλων. Ο πιο πρόσφατος γύρος αμυντικών μεταρρυθμίσεων της Κίνας ξεκίνησε ήδη από τον πρώτο μήνα του 2016 και αποσκοπεί αφ’ ενός στο σχεδιασμό στρατιωτικών δομών, οι οποίες θα είναι σε θέση να συντονίζουν συνδυασμούς οπλικών συστημάτων στο πεδίο της μάχης και αφ’ ετέρου στην αύξηση της διοίκησης και του ελέγχου, της επίγνωσης της κατάστασης και της ακρίβειας. Η εφαρμογή της τεχνολογικής δικτύωσης αναμένεται να ενισχύσει τον ΛΑΣ, ώστε να διεξαγάγει επιτυχώς κοινές επιχειρήσεις και να προασπίζεται τα κινεζικά συμφέροντα στο πολύπλοκο περιβάλλον του σύγχρονου κόσμου.

Εξέλιξη του Στρατού Ξηράς-Force building

Μετά το σημερινό κύμα μεταρρυθμίσεων στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας, η κινεζική Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή (ΚΕΣ) θα είναι υπεύθυνη για τον καθορισμό και την εφαρμογή των γενικών πολιτικών που θα αφορούν το στράτευμα, ενώ οι διοικητές των ενοπλισμένων ζωνών μάχης θα είναι υπεύθυνοι για τις πολεμικές επιχειρήσεις. Το αρχηγείο της υπηρεσίας θα επικεντρώνεται κυρίως στην ανάπτυξη των δυνάμεων. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές αναμένεται να βελτιώσουν την ικανότητα της ΚΕΣ να λειτουργεί ως μία κοινή δύναμη και να αποφεύγεται η σύγχυση που προκαλείται συνήθως σε μια περίπλοκη δομή διοίκησης. (βλ εικόνα 12) Ταυτόχρονα, οι διοικητές των αναμορφωμένων ζωνών

μάχης θα πρέπει να αποδεχθούν τις νέες, αυξημένες αρμοδιότητές τους, εάν θέλουν να είναι αποτελεσματικοί.

Major Ground Units

ΠΗΓΗ: <https://media.defense.gov/2018/Aug/16/2001955282/-1/-1/1/2018-CHINA-MILITARY-POWER-REPORT.PDF>

Εικόνα 12: ΟΙ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΜΑΧΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΞΗΡΑΣ ΚΙΝΑΣ

Σήμερα η Κίνα έχει 2.285.000 μάχιμους στρατιωτικούς, ενώ η πλήρης διαθέσιμη δύναμή της ανέρχεται σε 795.500.000. Οι βελτιώσεις, οι οποίες θεσπίστηκαν και ήδη εφαρμόζονται, θα επιτρέψουν στον Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό να γίνει μια δύναμη ικανότατη, έτοιμη να ανταποκριθεί στις προκλήσεις οποιουδήποτε σύγχρονου πολέμου από οργανωτικής απόψεως.

Παρ' όλα αυτά, οι μεταρρυθμίσεις αυτές από μόνες τους δεν επαρκούν, ώστε να καλυφθούν πλήρως οι στόχοι της Κίνας σε αμυντικό επίπεδο. Παρά τις ήδη μεγάλης εμβέλειας και ολοένα επεκτεινόμενες κοινές εκπαιδευτικές ασκήσεις, ο ΛΑΣ έχει έλλειψη πραγματικής εμπειρίας.

Ωστόσο, θα πρέπει να θεωρείται βέβαιο ότι το πρόβλημα αυτό είναι θέμα χρόνου να επιλυθεί, με την αναμενόμενη αύξηση της συμμετοχής της Κίνας σε ανθρωπιστικές, αντιπρομοκρατικές και άλλου είδους αποστολές σε διάφορα σημεία του πλανήτη⁴⁴.

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου το νέο δόγμα επιχειρήσεων υιοθετεί την διακλαδικότητα και ενοποιεί διοικητικά τις επιχειρήσεις. Οι παλαιότερες Περιφερειακές Στρατιωτικές Διοικήσεις μεταρρυθμίστηκαν σε Διακλαδικά Θέατρα Επιχειρήσεων. Νέες μορφές εκπαίδευσης υιοθετήθηκαν προκειμένου να ενσωματώσουν οι Μονάδες την διακλαδικότητα και το νέο πνεύμα που επιτάσσει προσαρμογή σε νέες μορφές επιχειρήσεων (ενδεικτικά: Επιχειρήσεις Υποστήριξης Ειρήνης, Εκστρατευτική Δύναμη στα πρότυπα των ΗΠΑ κ.α). Οι παράκτιες δυνάμεις εκπαιδεύονται πλέον διαρκώς στη συνεργασία με το Ναυτικό, την Αεροπορία και την Πυραυλική Δύναμη (ορισμένες ειδικές παράκτιες πυροβολαρχίες ελέγχονται απευθείας από την Πυραυλική Δύναμη).

Επίσης οι Πεζοναύτες δεν αποτελούν διακριτό Κλάδο όπως στις ΗΠΑ ούτε και είχαν/ έχουν ίδιο ρόλο. Παρόλα αυτά η αλλαγή στους στόχους της Εξωτερικής Πολιτικής επιβάλλει στην Κίνα την αξιοποίηση αυτού του πολύτιμου πολλαπλασιαστή δυνατοτήτων. Στο πλαίσιο αυτό η Κίνα φέρεται να σχεδιάζει την αύξηση του αριθμού των Πεζοναυτών από 20.000 στις 100.000 και να ετοιμάζει υποδομές φιλοξενίας τους σε διάφορες Βάσεις και Λιμένες της Κίνας στο εξωτερικό (Djibouti, Gwadar). Επιπλέον φαίνεται πως μελετάται διεξοδικά η βέλτιστη σύνθεση των οπλικών συστημάτων που πρέπει να τεθούν στη διάθεση τους προκειμένου να φέρουν σε πέρας τις καινούργιες αποστολές που θα αναλάβουν. Στο πεδίο αυτό η λεπτομερής μελέτη του αμερικάνικου Σώματος Πεζοναυτών φαίνεται πως έχει προηγηθεί της σύστασης του αντίστοιχου κινέζικου Σώματος⁴⁵

Τα τελευταία χρόνια η σημασία που αποδίδονταν παραδοσιακά στο Στρατό Ξηράς έχει μετατοπισθεί σε αντιστοιχία με την κινέζικη εξωτερική πολιτική. Η

---

⁴⁴ https://kostasxan.blogspot.com/2016/01/blog-post_884.html Η Κίνα προετοιμάζεται για στρατιωτικές επιχειρήσεις σε ολόκληρο τον πλανήτη

⁴⁵ www.armyvoice.gr/2018/05/kina-o-laikos-apeleftherotikos-stratos-ke-to-oplostasio-tou/
Ανδρέας Λιούμπας Ερευνητής στο Ινστιτούτο Διεθνών Σχέσεων (ΙΔΙΣ)

Ταϊβάν, η Νότια Σινική Θάλασσα και το θαλάσσιο σκέλος του Νέου Δρόμου του Μεταξιού είναι οι βασικές προτεραιότητες ενώ μια χερσαία σύγκρουση με μεγάλη δύναμη, αντίστοιχη της Κίνας, θεωρείται μάλλον απίθανη. Συνέπεια των παραπάνω η αιχμή του δόρατος των κινέζικων ενόπλων δυνάμεων θεωρείται (πλέον) το Ναυτικό και οι αποβατικές Μονάδες (Πεζοναύτες) μαζί με την Αεροπορία.

Εξοπλιστικά Προγράμματα

Τόσο ο PLA όσο και η στρατιωτική βιομηχανία υπέστησαν μια εκ βάθρων αναδιάρθρωση αλλά με τρόπο χαρακτηριστικά κινέζικο – εκ των άνω και με προσωπικές παρεμβάσεις. Επειδή ο PLA και η κινέζικη αμυντική βιομηχανία συνδέονται αδιάσπαστα και επειδή οι εξελίξεις του τομέα της αμυντικής βιομηχανίας σχεδόν επέβαλλαν τις εξελίξεις στο PLA στη συνέχεια του άρθρου θα περάσουμε για λίγο στην εξέταση του τομέα της στρατιωτικής βιομηχανίας πριν επανέλθουμε στο PLA.

Σε αντίθεση με τις μέρες των σοβιετικών οπλικών συστημάτων σήμερα η κινέζικη (κρατική) αμυντική βιομηχανία βρίσκεται σε επίπεδα αντίστοιχα ή/και ανώτερα πολλών Δυτικών χωρών ενώ σε ορισμένους τομείς βρίσκεται στην παγκόσμια πρωτοπορία της έρευνας. Σε αυτό το πλαίσιο τεχνολογικής καινοτομίας η Κίνα, από το 2010, αναβαθμίζει διαρκώς, μεθοδικά και συστηματικά όλες τις συμβατικές και πυρηνικές της δυνάμεις. Στο Στρατό όπως διαφαίνεται από τις ενέργειες της Διοίκησης ο κύριος στόχος εκτιμάται πως είναι η αναβάθμιση/αντικατάσταση όλου του αρματικού δυναμικού και όλων των TOMA και TOMΠ μέχρι το 2030.

Προς επίτευξη αυτού του στόχου ανακατασκευάζονται διαρκώς και παραλαμβάνονται σε μεγάλους αριθμούς άρματα Type 96B και Type 99A (βλ εικόνα 13). Τα μεν πρώτα αποτελούν ήδη την ραχοκοκαλιά των Τεθωρακισμένων Ταξιαρχιών ενώ τα δεύτερα, τα οποία θεωρούνται ελίτ άρματα, εφάμιλλα ή συγκρίσιμα με το M1A1 – M1A2 Abrams, πρόκειται να τεθούν σε υπηρεσία σε συγκεκριμένους κρίσιμους Σχηματισμούς με ειδικές αποστολές. Ταυτόχρονα, για την επίτευξη του στόχου της ταχυκινησίας, παραδίδονται μεγάλοι αριθμοί τροχοφόρων TOMA WMZ 551B και TOMΠ PTL02, οχήματα τα οποία είναι

προσαρμοσμένα για χρήση στο έδαφος και τις συνθήκες της Κεντρικής Ασίας. Τα προηγούμενα σχεδιάζεται να τεθούν σε υπηρεσία συμπληρωματικά με τους μεγάλους αριθμούς TOMA ZBD-08 τα οποία θεωρούνται δοκιμασμένα και αξιόπιστα.

ΠΗΓΗ: <http://tanknutdave.com/type-99a2-main-battle-tank/>

Εικόνα 13: ΜΕΣΟ ΑΡΜΑ ΜΑΧΗΣ 99 Α2

Στο πυροβολικό, μάχης και αντιαεροπορικό, το τρέχον πρόγραμμα αναβάθμισης φαίνεται να εστιάζει στους βαλλιστικούς πυραύλους μικρού και μέσου βεληνεκούς και στην σταδιακή ένταξη σε υπηρεσία ενός μεγάλου αριθμού των νέων αυτοκινούμενων πυροβόλων 155 χλστ. τύπου PLZ-05. Ειδικότερα από πηγές των ΗΠΑ αναφέρεται πως έχει παρατηρηθεί η αναβάθμιση αριθμού Dong Feng-11 σε Dong Feng – 11A και η αναβάθμιση σημαντικού αριθμού Dong Feng-15 σε Dong Feng – 15B. Περαιτέρω, η εξαιρετικά σημαντική – ποιοτική αναβάθμιση της κινεζικής αεράμυνας σε περιοχές στρατηγικού ενδιαφέροντος θα υλοποιηθεί με την ολοκλήρωση της παραλαβής των 6 Συνταγμάτων (12 Πυροβολαρχίες) S-400 που έχει παραγγείλει στη Ρωσία τις οποίες έχει αρχίσει ήδη να παραλαμβάνει και να εντάσσει σε υπηρεσία.

Επιπροσθέτως, η κινεζική αμυντική βιομηχανία ανέπτυξε και ένα εγχώριος σχεδίασης και κατασκευής πύραυλο cruise, με την ονομασία DH-10, φανερώνοντας πως οι τεχνολογικές δυνατότητες των κινεζικών βλημάτων συνεχώς βελτιώνονται, προσεγγίζοντας τις αμερικανικές σχεδιάσεις, όπως ο BGM-109 Tomahawk. Το εκτιμώμενο βεληνεκές του βλήματος DH-10 κυμαίνεται μεταξύ

1.500 και 2.500 χλμ.⁴⁶. Σημαντική εξέλιξη αποτέλεσε η πρόσφατη επίτευξη συμφωνίας μεταξύ Ρωσίας και Κίνας, η οποία αφορά την αγορά από την τελευταία του αντιαεροπορικού συστήματος S-400, το οποίο διαθέτει και αξιόλογες αντιβαλλιστικές δυνατότητες, ενισχύοντας περαιτέρω την αντιβαλλιστική άμυνα της χώρας⁴⁷.

Το 2010, ο κινεζικός στρατός ανακοίνωσε ότι ξεκίνησε τις δοκιμές του φιλόδοξου προγράμματος πυραύλων DF-21D (αντιπλοϊκοί βαλλιστικοί πύραυλοι) ενώ το 2013 ακολούθησαν δηλώσεις κινέζων αξιωματούχων που ανέφεραν ότι οι πύραυλοι αυτού του τύπου είχαν αναπτυχθεί σε μικρούς αριθμούς στη νότια Κίνα, χωρίς ωστόσο να έχει δοκιμαστεί μέχρι σήμερα σε κινούμενο στόχο στην ανοικτή θάλασσα. (βλ εικόνα 14)

ΠΗΓΗ: <http://warnewsupdates.blogspot.gr/2010/09/china-continues-to-develop-aircraft.html>)

Εικόνα 14: ΒΑΛΛΙΣΤΙΚΟΣ ΠΥΡΑΥΛΟΣ DF-21D

Ο πύραυλος DF-21D, που αποκαλείται ευρέως και ως «δολοφόνος των αεροπλανοφόρων» (carrier killers) και θεωρείται ως ένα «μεταπυρηνικό υπερόπλο» (post-nuclear super weapon), έχει ως κύριο στόχο την αντιμετώπιση των αμερικανικών ομάδων αεροπλανοφόρων σε περίπτωση πιθανής σύγκρουσης στην Ταϊβάν ή στις επίμαχες θαλάσσιες περιοχές με την Ιαπωνία, στην Νότια Θάλασσα της Κίνας. Η απόφαση του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού (PLA) να κατασκευάσει αυτό το είδος του όπλου (ASBM – anti-ship ballistic missile)

⁴⁶ΓρίβαςΚώστας, *ibid*.

⁴⁷Keck Zachary, "Putin Approves Sale of S-400 to China", *The Diplomat*, 11 Απριλίου 2014. Online at: [<http://thediplomat.com/2014/04/Putin-approves-sale-of-s-400-to-china/>]

αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη αυτοπεποίθηση και ανάπτυξη της κινεζικής στρατιωτικής βιομηχανίας⁴⁸.

Με την συνδυαστική ανάπτυξη των πυραύλων κατά πλοίων DF-21D, των πυραύλων cruise DH-10 και των νέων S-400⁴⁹, το Πεκίνο επιδιώκει να διατηρεί μια μόνιμη απειλή κατά του αμερικανικού ναυτικού και της αεροπορίας. Ακόμη, εξασφαλίζεται και αξιόπιστη αποτροπή κατά της Ιαπωνίας και της Ταϊβάν⁵⁰. Εκτός από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες βλημάτων, η Κίνα διαθέτει και μεγάλο αριθμό πολλαπλών εκτοξευτών WS-2, βεληνεκούς της τάξης των 400 χλμ.. Αν και τα συγκεκριμένα συστήματα έχουν ελάχιστη ακρίβεια πλήγματος, ο μεγάλος τους αριθμός λόγω μικρού τους κόστους, απόρροια του χαμηλού τεχνολογικού τους επιπέδου, αποτελεί ένα σοβαρό αποτρεπτικό παράγοντα ενεργά ενταγμένο στο σύστημα (A2/AD) που προωθείται από το Πεκίνο. Μια ομοβροντία τέτοιων βλημάτων κατά της Ταϊβάν κρατά την χώρα αυτή υπό διαρκή φόβο και δεύτερον, μπορεί να καλύψει και να κρύψει αποτελεσματικά λίγα βλήματα DF-21D και πυραύλους cruise DH-10, αφού ο κύριος όγκος «φθηνών» βλημάτων θα καλύπτει τα «έξυπνα» βλήματα τα οποία θα κινούνται αθέατα εναντίον στόχων υψηλής στρατηγικής αξίας στο εχθρικό έδαφος⁵¹.

Για την ακριβή πλοήγηση των βαλλιστικών της πυραύλων, η Κίνα αναπτύσσει εγχωρίως το δορυφορικό δίκτυο πλοήγησης Beidou («πυξίδα»). Μέχρι το 2023, η Κίνα αναμένεται να θέσει σε τροχιά περί τους 35 δορυφόρους του δικτύου, οι οποίοι θα προσφέρουν πολύτιμα δεδομένα για τη θαλάσσια περιοχή έξω από τις κινεζικές ακτές. Παράλληλα, η Κίνα έθεσε σε τροχιά τον πρώτο δορυφόρο θαλάσσιας επιτήρησης (maritime observation) Haiyang-1A (HY-1A) το 2002, ο οποίος έλεγχε το χρώμα και την θερμοκρασία των θαλάσσιων εκτάσεων. Το 2007 εκτοξεύθηκε ο HY-1B, ο οποίος είχε τη διπλάσια ικανότητα ανάλυσης δεδομένων, σε σχέση με τον προκάτοχό του. Ο συγκεκριμένος δορυφόρος ανέλαβε την επιτήρηση της θαλάσσιας περιφέρειας της Κίνας,

---

⁴⁸ Kazianis H. J. *Is China's "Carrier-Killer" Really a Threat to the U.S. Navy?* The National Interest, 2 September 2015 p.1 <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/chinas-carrier-killer-really-threat-the-us-navy-13765>

⁴⁹Keck Zachary, *ibid.*

⁵⁰Keck Zachary, *ibid.*

⁵¹Γρίβας Κώστας, "Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή", Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

συμπεριλαμβανομένων της Ανατολικής και Νότιας Σινικής Θάλασσας. Συνολικά, 15 δορυφόροι Haiyang σχεδιάζεται να τεθούν σε τροχιά έως το 2022, παρέχοντας τις απαραίτητες πληροφορίες ανίχνευσης πλοίων, στις κινεζικές Ένοπλες Δυνάμεις, τα οποία πλοία θα αποτελούν στόχους για τα κινεζικά βαλλιστικά συστήματα.

Οι απαισιόδοξοι ειδικοί των ΗΠΑ αναφέρουν ότι οι πύραυλοι αυτοί αποτελούν μεγάλη απειλή για τις αμερικανικές δυνάμεις στην περιοχή και πρέπει να δοθεί ανάλογη τεχνολογική απάντηση⁵². Στον αντίποδα, οι αισιόδοξοι ειδικοί πιστεύουν ότι υπάρχουν διάφοροι τρόποι μέσω των οποίων μπορεί να αντιμετωπισθεί ο κινεζικός ASBM. Παρά το γεγονός ότι και οι δύο πλευρές έχουν εκφράσει τα σωστά επιχειρήματα, ο κινεζικός ASBM δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται μεμονωμένα ως ένα οπλικό σύστημα, αλλά ως μέρος ενός ευρύτερου στρατιωτικού δόγματος του κινεζικού στρατού PLA και της ανωτάτης ηγεσίας του⁵³.

Εκτός από τους βαλλιστικούς πυραύλους, στα οπλικά συστήματα άρνησης πρόσβασης σε περιοχή, περιλαμβάνονται και ρουκετοβόλα μεγάλου βεληνεκούς. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρει η αμυντική επιθεώρηση Jane's, από το 2010, η Κίνα ανακοίνωσε ότι κατασκεύασε το ρουκετοβόλο Wei Shi-2D (WS-2D) με το μεγαλύτερο βεληνεκές στον πλανήτη της τάξης των 400 χλμ (βλ. εικόνα 15).

---

⁵² Kazianis H. J. *Is China's "Carrier-Killer" Really a Threat to the U.S. Navy?* The National Interest, 2 September 2015 p.1-2

⁵³ Kazianis H. J. *Is China's "Carrier-Killer" Really a Threat to the U.S. Navy?* The National Interest, 2 September 2015 p.1-2

Rocket Launch Truck

ΠΗΓΗ: <https://www.globalsecurity.org/military/world/china/ws-2.htm>

Εικόνα 15: ΡΟΥΚΕΤΟΒΟΛΟ WS-2D

Η Κίνα επενδύει, ως στρατηγικής σημασίας, σε αυτή την κατηγορία των οπλικών συστημάτων, σε συνδυασμό με τους βαλλιστικούς πυραύλους μικρού βεληνεκούς (SRBM), σε μία προσπάθεια να αποκτήσει ασύμμετρες επιθετικές ικανότητες και να ασκήσει προβολή ισχύος στο εξωτερικό. Τα οπικά αυτά συστήματα μικρού βεληνεκούς έχουν μικρό κόστος ανάπτυξης και παραγωγής και άρα μπορούν να παραχθούν σε πολύ μεγάλους αριθμούς. Είναι προφανές ότι, η έμφαση στην ανάπτυξη αυτού του μεγάλου αριθμού οπλικών συστημάτων μικρού βεληνεκούς, έχει ως σκοπό την προσβολή περιοχών που συνορεύουν με το κινεζικό έδαφος και τις ακτές, συμπεριλαμβανομένης της Θάλασσας της Νότιας Κίνας.

Οι Κινέζοι ενσωμάτωσαν στις ρουκέτες τους ένα αδρανειακό σύστημα πλοήγησης (INS) χαμηλού κόστους, με αποτέλεσμα να αυξήσουν σημαντικά την ακρίβεια του πλήγματος. Παράλληλα, τις εφοδίασαν με πρωτοποριακές πολεμικές κεφαλές, όπως μία η οποία διασπείρει στην περιοχή του στόχου τρία μη επανδρωμένα αεροχήματα (UAV) «αυτοκτονικής» επίθεσης. Τα αεροχήματα αυτά έχουν τη δυνατότητα να περιφέρονται για μεγάλο χρονικό διάστημα στην περιοχή εκτελώντας περιπολία και αναζητώντας στόχους, σε περίπτωση που αρχικά δεν εντοπιστεί ο στόχος για τον οποίον εξαπολύθηκαν. Έτσι, το σύστημα αυτό αποκτά ικανότητες ακριβούς στοχοποίησης και υποστρατηγικό χαρακτήρα.

Οι Κινέζοι στρατιωτικοί ήταν ανέκαθεν επηρεασμένοι από προσεγγίσεις ασύμμετρου πολέμου ή υβριδικού πολέμου που σε μεγάλο βαθμό είναι εμπνευσμένες από τις αρχές του Σουν Τσου⁵⁴. Η Κίνα αναγνωρίζει ότι στην παρούσα φάση οι στρατιωτικές δυνάμεις της υστερούν σε έναν πιθανό πόλεμο εναντίον των Ηνωμένων Πολιτειών. Ως εκ τούτου, ο κινεζικός στρατός PLA αναπτύσσει μια σειρά στρατηγικών ασύμμετρου-υβριδικού πολέμου για να «αντιμετωπίσει επί ίσοις όροις» τις Ηνωμένες Πολιτείες για όσο χρονικό διάστημα απαιτηθεί ώστε να αναπτύξει την δική του στρατιωτική δύναμη αποκτώντας παράλληλα την ικανότητα να «ωριμάσει» και να κατανοήσει καλύτερα τεχνολογία και στρατιωτικές και αεροναυτικές τακτικές. Η εκτίμηση είναι ότι η Κίνα θα ακολουθήσει αυτή την τακτική για άλλες δύο δεκαετίες⁵⁵.

---

⁵⁴ <http://yaleglobal.yale.edu/content/dragons-spear-chinas-asymmetric-strategy>

⁵⁵ <http://yaleglobal.yale.edu/content/dragons-spear-chinas-asymmetric-strategy>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

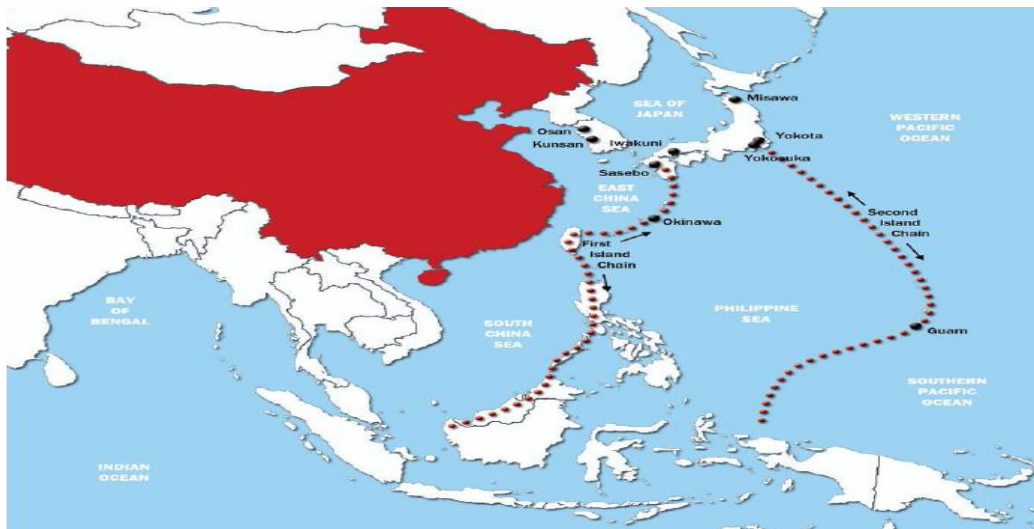
Το Ναυτικό αποτελεί τμήμα του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού και καθίσταται η κύρια δύναμη για ναυτικές επιχειρήσεις. Είναι υπεύθυνο για αποστολές όπως η προστασία της κινεζικής ναυτικής ασφάλειας και η διατήρηση της κυριαρχίας των χωρικών υδάτων, μαζί με τα ναυτικά δικαιώματα και συμφέροντα. Το Ναυτικό αποτελείται κυρίως από το σώμα υποβρυχίων, τα πολεμικά πλοία, την ναυτική αεροπορία, το Στράτευμα Πεζοναυτών και το σώμα παράκτιας άμυνας.

Το Ναυτικό ιδρύθηκε στις 23 Απριλίου του 1949. Από το '49 έως το '55 οργάνωσε την δύναμη των πολεμικών πλοίων, την δύναμη της παράκτιας άμυνας, την ναυτική αεροπορία, την υποβρύχια δύναμη και το ναυτικό σώμα και έθεσε τα θεμέλια για την χρήση ελαφρού ναυτικού σε συνθήκες σύγκρουσης. Από το '55 έως το '60 δημιούργησε τον Στόλο του Donghai, τον Στόλο του Nanhai και τον Στόλο του Beihai. Από την δεκαετία του '50 έως το τέλος της δεκαετίας του '70 βασικός στόχος του Ναυτικού ήταν να διεξάγει παράκτιες αμυντικές επιχειρήσεις. Μέχρι το 1980, το Ναυτικό πραγματοποίησε την στρατηγική μετατροπή των παράκτιων αμυντικών επιχειρήσεων. Από την αρχή του νέου αιώνα, με την εισαγωγή της πληροφορικής στον στρατιωτικό τομέα, το Ναυτικό καταβάλλει προσπάθειες να βελτιώσει γενικά τις δυνατότητες των ενιαίων παράκτιων επιχειρήσεων, της στρατηγικής της αποτροπής και της στρατηγικής της αντεπίθεσης ώστε να αναπτύξει βαθμιαία την ικανότητα διεξαγωγής συνεργασιών στην ανοιχτή θάλασσα αλλά και για να αντιμετωπίσει μη παραδοσιακές απειλές ασφαλείας, ώστε να προωθηθεί περαιτέρω ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών που παρέχει. Μέσα σε λιγότερο από έξι δεκαετίες ανάπτυξης σχηματίστηκε μια σύγχρονη δύναμη ναυτικών επιχειρήσεων, η οποία περιλαμβάνει τόσο συμβατικά όσο και πυρηνικά μέσα.

Η Κίνα έχει εντάξει στο PLAN και το δόγμα του Μάο. Ο ίδιος ο Μάο περιφρόνησε την έννοια της παθητικής άμυνας καθώς τη θεωρούσε «ένα ψεύτικο είδος άμυνας», επιμένοντας ότι «η μόνη πραγματική άμυνα είναι η ενεργή άμυνα». Για τον Μάο, ακόμα και οι αμυντικοί στόχοι επιτυγχάνονται καλύτερα με επιθετικά μέσα. «Η παρατεταμένη αμυντική αντίσταση», ήταν στην καλύτερη κάτι προσωρινό και πρόσφορο αλλά όχι ο πυρήνας της εθνικής στρατιωτικής

στρατηγικής της Κίνας⁵⁶. Αυτό ισχύει και για τη θάλασσα. Λαμβάνοντας τα «συνθήματα» τους από τον Μάο, οι Κινέζοι στρατηγοί συνήθως μιλάνε για «υπεράκτια ενεργητική άμυνα» (offshore active defense), μια στρατηγική που στηρίζεται στην απόκτηση του έλεγχου των υδάτων στο πλαίσιο της πρώτης αλυσίδας νησιών που είναι η σειρά των νησιών που είναι παράλληλη με τις ακτές της Κίνας, από τις νήσους Ρίου Κίου (Ryukyus) μέσω της Ταϊβάν έως τις βόρειες Φιλιππίνες (Χάρτης 3⁵⁷), από το Ναυτικό των ΗΠΑ και προτίθενται να το πράξουν με επιθετικά μέσα⁵⁸.

ΠΗΓΗ: <https://thestrategybridge.org/the-bridge/2017/5/11/information-operations-countermeasures-to-anti-accessarea-denial>

Χάρτης 3: Η ΥΠΕΡΑΚΤΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΑΜΥΝΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Το κινέζικο ναυτικό διαθέτει ήδη τις ικανότητες που απαιτούνται για να πραγματοποιήσει μια στρατηγική θαλάσσιας άρνησης. Η θαλάσσια άρνηση είναι γενικά μια στρατηγική αμυντική στάση από μια κατώτερη ναυτική δύναμη έναντι ισχυρότερης, όμως οι επιχειρήσεις και οι τακτικές που συμμετέχουν είναι συχνά επιθετικά προσανατολισμένες. Είναι μια προσέγγιση φιλοσοφικά σε αρμονία με τον Μάο, του οποίου το περίφημο δοκίμιο «Περί του Παρατεταμένου πολέμου»

⁵⁶ Holmes J., Yoshihara T. *The Best Defense is a Good Offense for China's Navy*. The National Interest, 7 June 2005

⁵⁷ Pierre M. W. *Preventing china's rise :maintaing united states hegemony in the face of a rising china*. School of Advanced Military studies United States Army Command and General Staff College Fort Leavenworth, Kansas, 2014, σελ 18

⁵⁸ Holmes J., Yoshihara T. *The Best Defense is a Good Offense for China's Navy*. The National Interest, 7 June 2005

συνέστησε τη χρήση επιθετικών μέσων για την επίτευξη αμυντικών σκοπών⁵⁹. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, η Κίνα έχει επιδοθεί σε μια κούρσα αγοράς όπλων από τη Ρωσία, ενώ πιέζει προς τα μπροστά και με το δικό της εγχώριο προγράμματα. Το αποτέλεσμα είναι ένα άλμα στην επιθετική δύναμη μάχης της⁶⁰. Σήμερα η Κίνα διαθέτει τις απαραίτητες πλατφόρμες που είναι κατάλληλες για θαλάσσια άρνηση, συμπεριλαμβανομένων των εξελιγμένων αντιτορπιλικών, υποβρυχίων, βαλλιστικών και cruise πυραύλων, και αεροσκαφών επίθεσης. Η Κίνα δείχνει μια σύνεση στην διαχείριση τους και προσπαθεί να αναπτύξει την απαιτούμενη τακτική επάρκεια έτσι ώστε να αποκτήσει εμπιστοσύνη στην ικανότητά της τουλάχιστον να σταματήσει οποιαδήποτε ξένη δύναμη στα παράκτια νερά της.

Η Κίνα επιδιώκει επίσης να ενισχύσει τον έλεγχο όχι μόνο της επιφάνειας αλλά και των βυθών της θάλασσας στις περιφερειακές της περιοχές. Προφανώς, αποσκοπεί στον εντοπισμό και αποτροπή της προσέγγισης των αμερικανικών πυρηνικών υποβρυχίων. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας δίνει ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στην ανάπτυξη και χρήση ηχοσημαντήρων, οι οποίοι στο μέλλον θα συνεργάζονται με μη επανδρωμένα ανθυποβρυχιακά αεροσκάφη, τροφοδοτώντας τα με πληροφορίες, προκειμένου να αναχαιτίσουν τα αποκαλυφθέντα αμερικανικά υποβρύχια.

Δομή και Οργανωση

Σε περίοδο ειρήνης, το Ναυτικό υιοθετεί ένα σύστημα λειτουργίας που συνδυάζει τον επιχειρησιακό έλεγχο με την οργάνωση και τη διοίκηση, η οποία περιλαμβάνει κυρίως τα Ναυτικά Επιτελεία, τους Στόλους, τις βάσεις εξετάσεις, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και την ακαδημία εξοπλισμών. (βλ εικόνα 16) Όπως αναφέρθηκε υπάρχουν τρεις ναυτικοί Στόλοι, ο Στόλος του Donghai, ο Στόλος του Nanhai και ο Στόλος του Beihai. Κάθε στόλος έχει υπό τις διαταγές του τον στόλο της ναυτικής αεροπορίας, τις βάσεις υποστήριξης, τους στολίσκους, τη ναυτική φρουρά, τις μοίρες των στόλων και τις ναυτικές μεραρχίες. Μέχρι σήμερα, η Κίνα

---

⁵⁹ Holmes J., Yoshihara T. *The Best Defense is a Good Offense for China's Navy*. The National Interest, 7 June 2005

⁶⁰ Holmes J., Yoshihara T. *The Best Defense is a Good Offense for China's Navy*. The National Interest, 7 June 2005

διαθέτει οκτώ εκπαιδευτικά ιδρύματα για το Ναυτικό, το Κολέγιο Ναυτικής Διοίκησης (Naval Command College), το Πανεπιστήμιο Ναυτικής Μηχανικής (Naval Engineering University), το Κολέγιο Αεροναυτικής Μηχανικής (Naval Aeronautical Engineering College), την Ναυτική Ακαδημία του Dalian (Dalian Naval Academy), το Κολέγιο Υποβρύχιου Ναυτικού (Naval Submarine College), το Κολέγιο Διοίκησης Ναυτικών Εξοπλισμών (Naval Arms Command College), το Κολέγιο Ναυτικής Αεροπορίας (Naval Flying College) και την Ναυτική Σχολή μη μόνιμων αξιωματικών / υπαξιωματικών του Bengbu (Bengbu Naval School for Non-commissioned Officers).

ΠΗΓΗ: <https://media.defense.gov/2018/Aug/16/2001955282/-1/-1/1/2018-CHINA-MILITARY-POWER-REPORT.PDF>

Εικόνα 16: ΟΙ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΝΑΥΤΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Η υποβρύχια ισχύς είναι εξοπλισμένη με υποβρύχιους στρατηγικούς πυραύλους πυρηνικής ισχύος, υποβρύχια για επιθέσεις με την χρήση πυρηνικής ισχύος και συμβατικά υποβρύχια, όλα οργανωμένα σε υποβρύχιες βάσεις και υποβρύχιους στολίσκους. Η ισχύς των πολεμικών πλοίων περιλαμβάνει κυρίως αντιτορπιλικά, φρεγάτες, πλοία εκτόξευσης πυραύλων, ναρκαλιευτικά σκάφη, πλοία με διάδρομο προσγείωσης και επανδρωμένα πλοία και είναι οργανωμένα σε

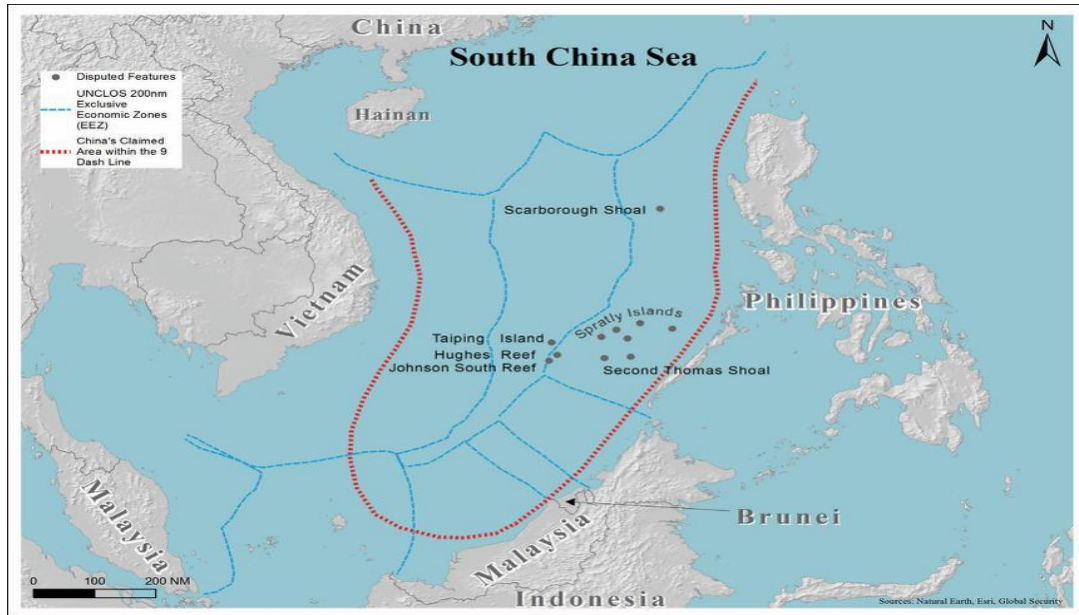
στολίσκους αντιτορπιλικών, ταχύπλοα, πλοία με διάδρομο προσγείωσης και πολεμικά πλοία. Η ναυτική αεροπορία αποτελείται κυρίως από πολεμικά αεροσκάφη, βομβαρδιστικά, αναγνωριστικά αεροσκάφη, αεροσκάφη περιπόλου και ελικόπτερα, όλα οργανωμένα σε μοίρες. Το Στράτευμα Πεζοναυτών είναι οργανωμένο σε ναυτικές ταξιαρχίες και αποτελείται κυρίως από πεζοναύτες, αμφίβιες τεθωρακισμένες δυνάμεις, στρατεύματα πυροβολικού, μηχανικούς και αμφίβια αναγνωριστικά στρατεύματα. Η παράκτια άμυνα είναι οργανωμένη κατά κύριο λόγο σε παράκτια πυροβολικά συντάγματα και αντιαεροπορικά πυροβολικά συντάγματα, τα οποία διαθέτουν κυρίως πυραύλους εκτόξευσης από την ακτή σε εχθρικό πλοίο, αντιαεροπορικό πυροβολικό και στρατεύματα παράκτιου πυροβολικού.

Εξέλιξη του Ναυτικού - Force building

Στο πλαίσιο αυτό η Κίνα αναπτύσσει συνεχώς ισχυρό ναυτικό. Το κινεζικό ναυτικό αριθμεί σήμερα περίπου 290.000 μόνιμα στελέχη. Το ναυτικό της Κίνας, το Λαϊκό Απελευθερωτικό Ναυτικό (People's Liberation Army Navy-PLAN), χωρίζεται σε τρία τμήματα. Τον στόλο της Βόρειας θάλασσας (North Sea Fleet) που καλύπτει την περιοχή κοντά στην Ιαπωνία και διαθέτει τον μεγαλύτερο αριθμό υποβρυχίων, τον στόλο της ανατολικής θάλασσας (East Sea Fleet), που καλύπτει την περιοχή της Ταϊβάν και θεωρείται ο σημαντικότερος, και το στόλο της νότιας θάλασσας (South Sea Fleet) που καλύπτει την θαλάσσια περιοχή νοτίως της Ταϊβάν⁶¹ (Χάρτης 1) και που την τελευταία κυριώς δεκαετία έχει ποσοτικές και ποιοτικές προσθήκες ώστε να «υπηρετήσει» τους αυξανόμενους ανταγωνισμούς και να «αντιμετωπίσει» την εντεινόμενη παρουσία του ναυτικού των ΗΠΑ στην περιοχή της Νότιας Κινεζικής Θάλασσας.

---

⁶¹ Office of the Secretary of Defense. *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2002*. 12 Απριλίου 2002, σελ 21-22, 42-44

ΠΗΓΗ:https://www.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2017_China_Military_Power_Report.PDF

Χάρτης 1: ΝΟΤΙΑ ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Τη δεκαετία του 1990 το Κινεζικό ναυτικό ξέφυγε από τη λογική ενός brown water navy και ασπάστηκε το μοντέλο του blue water navy δηλαδή ενός πολεμικού ναυτικού το οποίο μπορεί να διεξάγει αυτόνομα επιχειρήσεις σε ανοιχτό ωκεανό, μια εξέλιξη που τροφοδοτήθηκε, ως ένα βαθμό, από την ατυχή εμπειρία του Σινο-Βιετναμέζικου πολέμου⁶². Προς το τέλος της δεκαετίας αυτής αγόρασε Ρωσικά καταδρομικά και ενέταξε στο οπλοστάσιό της long-range anti-ship cruise missiles (ASCMs) και land-attack cruise missiles. Επίσης, προώθησε το informalization, δηλαδή την κεντροποίηση στη διαχείριση των στρατιωτικών της πληροφοριών αναπτύσσοντας τα επικοινωνιακά της δίκτυα. Προέβη επίσης στη διεξαγωγή, συχνών ναυτικών γυμνασίων με σκοπό την επαύξηση της ετοιμότητας και της ικανότητας των στελεχών του ναυτικού της καθώς, τα τελευταία χρόνια, η Κίνα δίδει μεγαλύτερη έμφαση εκτός από το μέγεθος και στην αποδοτικότητα του Κινεζικού στόλου. Η Κίνα πραγματοποίησε τη μεγαλύτερη ναυτική της άσκηση το 2010, με τον Ιάπωνα πρωθυπουργό να προειδοποιεί για το ενδεχόμενο

⁶² Ngugen B. *The people liberation army navy*. University of Pennsylvania, Philadelphia, Απρίλιος 2013, σελ 56

αντιποίνων⁶³. Το 2013 πραγματοποιήσε για πρώτη φορά άσκηση και με τους τρεις στόλους της, ενώ το 2016 πραγματοποιήθηκαν κινεζικές ναυτικές ασκήσεις με ρωσικές μονάδες⁶⁴.

Εξοπλιστικά Προγράμματα

Το 2012 εντάχθηκε στις τάξεις του PLAN το πρώτο του αεροπλανοφόρο με το όνομα Liaoning μετά από μετασκευή ενός σοβιετικού αεροπλανοφόρου κλάσης Κουζνέτσοφ το οποίο μπορεί να μεταφέρει συνολικό φορτίο 60.000 τόνων καθώς και 30 αεροπλάνα και ελικόπτερα. Αν και σήμερα η Κίνα υπολείπεται (σε αριθμό και δυνατότητες) των αμερικανικών αεροπλανοφόρων, στοχεύει να κατασκευάσει τουλάχιστον 3 ακόμα συμβατικά αεροπλανοφόρα καθώς και να κατελκύσει 1-2 πυρηνοκίνητα⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ενώ ήδη εκφράζονται ανοικτά φιλοδοξίες για δημιουργία ναυτικού 500 πλοίων, εν μέρει και ως απάντηση στις εξαγγελίες της Κυβέρνησης Τραμπ για δημιουργία αμερικανικού ναυτικού 350 πλοίων⁶⁸ με 12 αεροπλανοφόρα⁶⁹ ⁷⁰ Η Κίνα με «οδηγό» το Liaoning και την τεχνογνωσία που έχει αποκτήσει κατέλκυσε στις 25 Απριλίου 2017 το πρώτο, αποκλειστικά εγχώριας κατασκευής, αεροπλανοφόρο με το όνομα Shandong (κλάσης 001A) που εκτιμάται ότι θα είναι επιχειρησιακό στα τέλη του 2018 ενώ παράλληλα στοχεύει στις αρχές της επόμενης δεκαετίας να έχει ολοκληρώσει την κατασκευή του πρώτου

---

⁶³ Sharman C. H. *China Moves Out Stepping Stones Toward a New Maritime Strategy*, 2015. Phillip Saunbers, σελ 17-18

⁶⁴ Sharman C. H. *China Moves Out Stepping Stones Toward a New Maritime Strategy*, 2015. Phillip Saunbers, σελ 17-18

⁶⁵ Office of the Secretary of Defense. *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2006*. 15 Μαρτίου 2006, σελ 34-36, 47

⁶⁶ Jane's, *Jane's World Navies*. IHS Inc, 2015

⁶⁷ Office of the Secretary of Defense, *Annual report to Congress on the Military of the people's republic of China 2009*. 25 Μαρτίου 2009, σελ 18

⁶⁸ Roberts P. *China's 500-Ship Navy Suddenly Appears on the Horizon*. RUSI, 3 February 2017

⁶⁹ http://www.huffingtonpost.gr/2017/03/03/eidiseis-diethnes-o-tramp-thelei-12-aeroplanofora-gia-na-ginei-to-polemiko-nautiko-isxurotero-apos-pote_n_15126976.html?utm_hp_ref=diethnes

⁷⁰ Η αναφορά του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κογκρέσσου για το 2007 προσδιορίζει την επίτευξη του στόχου όχι νωρίτερα από το 2035 με την προϋπόθεση της επαρκούς χρηματοδότησης. (<http://thediplomat.com/2017/05/trump-and-southeast-asia-sustaining-the-maritime-pivot/>)

αεροπλανοφόρου κλάσης 002 με αυξημένες δυνατότητες (π.χ. καταπέλτη ατμού, μεγαλύτερο μέγεθος και χωρητικότητα)⁷¹. (βλ εικόνα 17)

ΠΗΓΗ: <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2100933/mainland-carrier-liaoning-and-battle-group-enters>

Εικόνα 17: ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟΦΟΡΟ LIAONING

Συμπερασματικά, εντός του 2023, η Κίνα θα διαθέτει τρία υπερσύγχρονα και πλήρως ετοιμοπόλεμα αεροπλανοφόρα, ασκώντας ασφυκτική πίεση στην ισορροπία ισχύος των θαλασσιών εκτάσεων. Με την αξιοποίηση των εν λόγω αεροπλανοφόρων, γίνεται πράξη η, από το 2011, εκτίμηση της Κινεζικής Ακαδημίας Στρατιωτικής Επιστήμης (PLA Academy of Military Science), ότι η Κίνα χρειάζεται τουλάχιστον τρία αεροπλανοφόρα. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε ότι, «αν εξετάσουμε τους γείτονές μας, η Ινδία και η Ιαπωνία θα έχουν από τρία αεροπλανοφόρα μέχρι το 2014, οπότε πιστεύουμε ότι, ο αριθμός (για την Κίνα) δεν πρέπει να είναι μικρότερος από τρία, ώστε να μπορούμε να υπερασπιστούμε αποτελεσματικά τα δικαιώματά μας και τα θαλάσσια συμφέροντά μας».⁷²

⁷¹ Panda A. China's First Domestically Manufactured Carrier Launches. What's Next for the PLAN? The Diplomat, 27 April 2017.

⁷²Βλ. Wikipedia "Chinese aircraft carrier programme" https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_aircraft_carrier_programme#cite_note-42, 9 Aug 2017

Παράλληλα, πέρα από τα αεροπλανοφόρα, η Κίνα λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα και για την ενίσχυση του στόλου της όσον αφορά την ένταξη σε υπηρεσία νέων φρεγατών, αντιτορπιλικών, υποβρυχίων, κορβετών, μεταγωγικών, πλοίων υποστήριξης μάχης καθώς και κατασκοπευτικών, τα οποία συνθέτουν έναν ολοκληρωμένο στόλο⁷³. Ενδεικτικά, την ισχυρότερη μονάδα μάχης του κινεζικού ναυτικού αποτελεί η Κορβέτα Type 056, η οποία χαρακτηρίζεται από ένα συνδυασμό όπλων αυτοπροστασίας και επιπρόσθετες αντιπλοϊκές και ανθυποβρυχιακές δυνατότητες⁷⁴. Ακόμη, διαθέτει Αντιτορπιλικά Type 052D, εξοπλισμένα με τον πύραυλο HQ-9 που αποτελεί αντίγραφο του ρωσικού S-300 προσφέροντας στο κινεζικό ναυτικό αυξημένες δυνατότητες αεράμυνας ενισχύοντας το δίκτυο (A2/AD). Επίσης, άλλοι τύποι πλοίων που εισέρχονται σε υπηρεσία αφορούν το αποβατικό πλοίο Type 071, το πλοίο παρακολούθησης και πληροφοριών κλάσης Dongfiao και τέλος το πλωτό νοσοκομείο Type 920⁷⁵.

Σημαντικό τμήμα του μελλοντικού στόλου θα αποτελέσουν μικρότερου μεγέθους οπλισμένα πλοία παράκτιας περιπολίας (A.C.P.C.) τα οποία είναι ικανά να επιτρέψουν στο Πεκίνο τον αποτελεσματικό έλεγχο των χωρικών υδάτων της Κίνας δεδομένων των συνοριακών διενέξεων με τις γείτονες χώρες στην περιοχή της Νότιας και Ανατολικής Σινικής Θάλασσας.

Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην ναυτική στρατηγική του Πεκίνου αναμένεται να διαδραματίσουν τα υποβρύχια που διαθέτει το πολεμικό ναυτικό της χώρας⁷⁶. Έμφαση δίνεται στα υποβρύχια μικρού μεγέθους τα οποία είναι εφοδιασμένα με το σύστημα αναερόβιας πρόωσης (A.I.P.), όπως το Type 041 Yuan. Η Κίνα προωθεί την ναυπήγηση μεγάλου αριθμού σκαφών του τύπου καθώς αυτά διαθέτουν ορισμένα πολύ σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως την ικανότητά τους να κινούνται αθόρυβα καθιστώντας δύσκολο τον εντοπισμό τους ακόμα και από τα πιο

⁷³ΓρίβαςΚώστας, *ibid*.

⁷⁴TiezziShannon, "China's South Sea Fleet Gets Another Guided Missile Destroyer", *The Diplomat*, 17 Δεκεμβρίου 2015. Online at: [<http://thediplomat.com/2015/12/chinas-south-sea-fleet-gets-another-guided-missile-destroyer/>]

⁷⁵TiezziShannon, *ibid*.

⁷⁶Δασκαλάκης Ιπποκράτης, "Ανταγωνισμός στρατιωτικής ισχύος στην νοτιοανατολική Ασία", *NeaPolitiki*, 22 Ιουνίου 2015. Online at: [<http://neapolitiki.gr/%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CE%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%87%CF%8D%CE%BF%CF%82-%CF%83%CF%84/>]

σύγχρονα δυτικά ανθυποβρυχιακά συστήματα, καθώς και την μεγάλη τους αυτονομία. Συνεχίζοντας, η Κίνα διαθέτει και 12 ρωσικής προέλευσης υποβρύχια Kilo, τα οποία είναι εξοπλισμένα με ρωσικούς πυραύλους cruise 3M54 Kalibr (Klub). Συνολικά, το ναυτικό της Κίνας διαθέτει περί τα 60 υποβρύχια, τα οποία ενδέχεται να αυξηθούν σε περίπου 75 έως το 2030⁷⁷.

Όσον αφορά στον στόλο πυρηνικών υποβρυχίων της Κίνας, αυτός αποτελείται από 10 ετοιμοπόλεμα υποβρύχια, 6 υπό ένταξη και ένας υπερσύγχρονος τύπος (096) υπό ανάπτυξη. Τα 6 από τα ανωτέρω υποβρύχια έχουν δυνατότητες εκτόξευσης βαλλιστικών πυραύλων και πυραύλων εναντίον ναυτικών στόχων, πέραν φυσικά της δυνατότητας βολής τορπιλών.

Επιπλέον, η Κίνα μεθοδεύει τη θέσπιση ευμεγέθους ΑΟΖ 200 ναυτικών μιλίων από τις ακτές της, την αποκαλούμενη first island chain, καθώς και μιας δεύτερης, της second island chain, χωρίς όμως η τελευταία να είναι αποδεκτή από τους γείτονές της ή να στηρίζεται σε διεθνή θέσμιμα ⁷⁸ (Χάρτης 2).

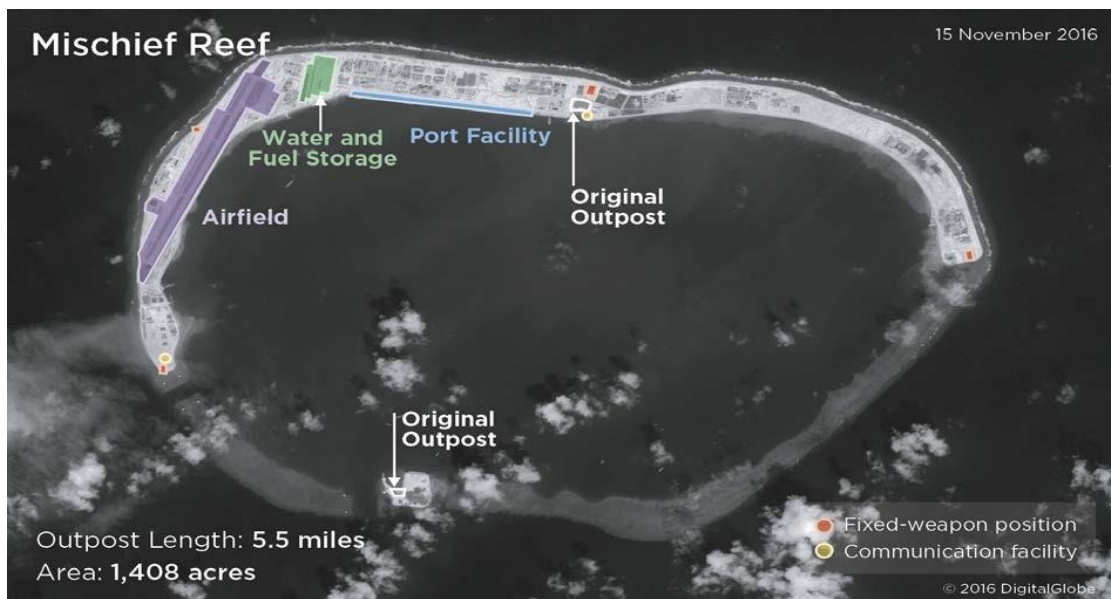
ΠΗΓΗ: <https://defence.pk/pdf/threads/china-to-take-second-island-chain-by-2020-analyst.267011/>

Χάρτης 2: FIRST AND SECOND ISLAND CHAINS

⁷⁷Γρίβας Κώστας, “Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή”, Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

⁷⁸ Pierre M. W. *Preventing china's rise :maintaing united states hegemony in the face of a rising china*. School of Advanced Military studies United States Army Command and General Staff College Fort Leavenworth, Cansas, 2014, σελ 18

Η Κίνα έχει ήδη δημιουργήσει μικρά λιμάνια, «τεχνητά νησιά» επί των υπαρχόντων υφάλων, τα οποία και καθιστά στρατιωτικές βάσεις, δημιουργώντας ακόμα και μικρά αεροδρόμια πάνω σε αυτά, πλατφόρμες, ραντάρ, έχει εγκαταστήσει land-based missiles στην περιοχή, καθώς και ένα αεροδιάδρομο που μπορεί να αξιοποιηθεί από τις μονάδες της πολεμικής της αεροπορίας⁷⁹.(βλ. εικόνες 18 και 19)

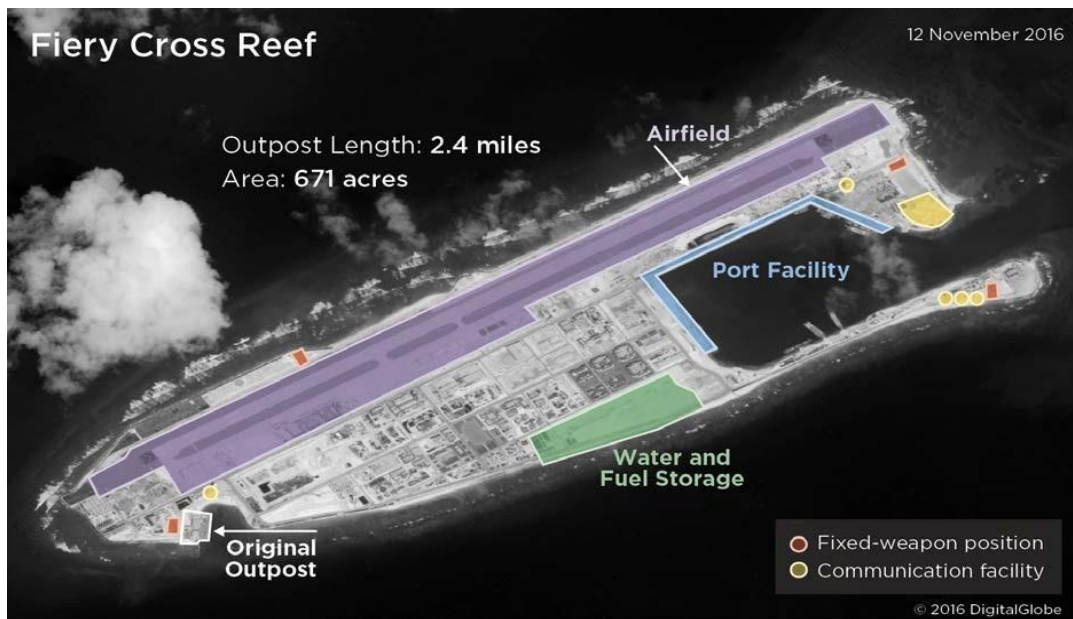

ΠΗΓΗ: <https://amti.csis.org/comparing-aerial-satellite-images-chinas-spratly-outposts/>

Εικόνα 18: ΥΦΑΛΟΣ MISCHIEF ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

---

⁷⁹ Office of the Secretary of Defense, *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2004*. 2004, σελ 12-13, 17

ΠΗΓΗ: <https://amti.csis.org/comparing-aerial-satellite-images-chinas-spratly-outposts/>

Εικόνα 19: ΥΦΑΛΟΣ FIERY CROSS ΣΤΗ ΝΟΤΙΑ ΚΙΝΕΖΙΚΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Η «θέσπιση» αυτών των δύο αλυσίδων δεν είναι πρόσφατη εξέλιξη. Ο Λιού Χουακίνγκ (Liu Huaqing), αρχηγός του PLAN από τον Αύγουστο του 1982 έως τον Ιανουάριο του 1988, είχε ένα μεγάλο σχέδιο για την κυριαρχία της Κίνας στον Ειρηνικό (στόχευση κατά Μάχαν). Πρώτα σχεδίασε να πάρει τον έλεγχο της πρώτης νησιωτικής αλυσίδας (2000–2010, βάσει του χρονοδιαγράμματός του), στη συνέχεια τον έλεγχο στην δεύτερη νησιωτική αλυσίδα (2011–2020) και ακολούθως σε όλο τον Ειρηνικό (πρίν το 2050). Οι κινήσεις αυτές δείχνουν ξεκάθαρα την στόχευση σε μια κατά Μάχαν Θαλάσσια Στρατηγική αλλά με χρήση «εργαλείων» των βασικών αρχών του Κόρμπετ.

Η Κίνα θέλει να εξασφαλίσει σε λιμάνια και στις παράκτιες πόλεις κατά μήκος των ακτών του Ινδικού Ωκεανού. Το κύριο σημείο αυτής της πολιτικής είναι η στρατηγική τοποθέτηση αυτών των «μαργαριταριών» το ένα μετά το άλλο, προκειμένου να κάνει μια αλυσίδα των κόμβων που μπορεί να χρησιμεύσουν τόσο οικονομικά όσο και στρατιωτικά στην περιοχή του Ινδικού Ωκεανού[32]. Στο πλαίσιο αυτό η Κίνα έχει ήδη προσεγγίσει χώρες της Αφρικής όπως το Τζιμπουτί

και το Ομάν. Τον Αύγουστο του 2015 δημιουργήθηκε στο Τζιμπουτί η πρώτη Κινεζική βάση στην αφρικανική ήπειρο.^{80 81}

Οι επενδύσεις της Κίνας σε πάνω από 40 λιμενικά έργα που έχουν ανακοινωθεί ή έχουν ολοκληρωθεί ξεπερνούν τα 46δισ \$, με τις πέντε μεγαλύτερες από αυτές στην Τανζανία (Bagamoyo – 10δισ \$), στην Σρι Λάνκα (Κολόμπο και Habamtota – 3δισ\$), στην Βιρμανία [Μιανμάρ] (Νήσος Maday – 2.5 δισ \$), στην Αυστραλία (Darwin, Newcastle, και Melbourne- 2,2 δισ \$) και στο Ισραήλ (Ashdod και Haifa- 2,9 δισ \$) στις οποίες το επίπεδο της ιδιοκτησίας και το πεδίο των επενδύσεων ποικίλλουν⁸².

Η Κίνα στοχεύει στην βελτίωση των συστημάτων εντοπισμού εχθρικών μονάδων καθώς και του συστήματος επικοινωνίας μεταξύ των μονάδων της σε διακλαδικό επίπεδο. Από το 2002 διαθέτει τρία over the horizon sky wave radar systems που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό αεροπλανοφόρων. Έχει επίσης τοποθετήσει δέκτες (sensors) σε συγκεκριμένες περιοχές, χρησιμοποιεί ελικόπτερα αεροναυτικής συνεργασίας, drones και δορυφόρους. Το 2007 μάλιστα η Κίνα πραγματοποίησε την πρώτη κατάρριψη δορυφόρου από βλήμα που κατευθύνθηκε μέσω άλλου δορυφόρου⁸³. Πριν από το 2007 η Κίνα διέθετε δορυφόρους σε μικρό ύψος και σήμερα διαθέτει 132 δορυφόρους για καιρικές προβλέψεις, εντοπισμό πλοίων, ναυτιλία, επικοινωνίες, και προσανατολισμό των UAVs⁸⁴. Το 2013 η Κίνα ολοκλήρωσε επιτυχώς την κατασκευή του πρώτου UAV τεχνολογίας stealth⁸⁵. Η Κίνα επίσης πειραματίζεται με την δημιουργία ενός «μεγάλου υποθαλάσσιου τείχους» που θα αποτελείται από πολυάριθμα υποβρύχια drones ή UUVs (unmanned underwater vehicles) και USVs (unmanned surface vehicles) με σκοπό την βελτίωση του PLAN στον ανθυποβρυχιακό πόλεμο

---

⁸⁰ Collins C. *Djibouti likely to become china's first indian ocean outpost*. 11 Ιουλίου 2015, σελ. 20

⁸¹ Halstead M. H. *Chinese Naval Threat: Growth and Modernization*. livery university, 2015, σελ 48

⁸² Mercy A. K. *The Power of Ports: China's Maritime March*. Insights from Sam Beatson. The Diplomat, 08 March 2017

⁸³ Office of the Secretary of Defense. *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2007*. 06 Απριλίου 2007, σελ 22-24, 31

⁸⁴ Office of the Secretary of Defense. *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2007*. 06 Απριλίου 2007, σελ 22-24, 31

⁸⁵ Office of the Secretary of Defence. *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2015*. 15 Μαρτίου 2015, σελ 15-17, 27,33,45-46,53,67-68,75-77,81

και την αντιμετώπιση των υποβρυχίων των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας. Μάλιστα, εκτιμάται ότι ήδη υπάρχει ικανός αριθμός αυτών στην βάση Sanya, της Νήσου Hainan στην Νότια Κινεζική Θάλασσα⁸⁶.

Ένα άλλο όπλο στο οποίο στηρίζεται αρκετά η Κίνα είναι οι νάρκες, καθώς έχει αναπτύξει ισχυρή υποδομή για την έρευνα, την ανάπτυξη, τη δοκιμή, την αξιολόγηση και την παραγωγή τους. Η Κίνα διαθέτει πάνω από 50.000 νάρκες μεγάλης ποικιλίας, νάρκες βυθού, αγκυροβολημένες, παρασυρόμενες, μαγνητικές και έξυπνες νάρκες που μπορούν να ποντιστούν από υποβρύχια, πλοία επιφανείας, αλιευτικά, εμπορικά και αεροσκάφη⁸⁷.

Στην θάλασσα, το κινεζικό ναυτικό δεν επικεντρώνεται μόνο στο πως θα αντιπαρατεθεί π.χ. στην παρουσία αμερικανικών αεροπλανοφόρων με την κατασκευή αντιστοίχων πλοίων αυτού του μεγέθους και τεχνολογίας αλλά αναπτύσσει και έναν μεγάλο αριθμό επιθετικών πυρηνικών υποβρυχίων οπλισμένων με συμβατικούς και πυρηνικούς πυραύλους, που αποτελεί μάλιστα το 45% επί του συνολικού κινεζικού στόλου, ποσοστό που αποτελεί το υψηλότερο όλων των πολεμικών στόλων των μεγάλων δυνάμεων. Το κινεζικό Πολεμικό Ναυτικό έχει επίσης αναπτύξει κάτω από άκρα μυστικότητα δεκάδες ταχύτατους πυραύλους που τους τοποθετεί σε κορβέτες, κλάσης Hubei κατηγορίας καταμαράν. Σε στενά υδάτινα περάσματα και σε παράκτιες περιοχές, τα πλοία αυτά μπορεί να είναι πολύ αποτελεσματικά ενάντια σε μεγαλύτερα, ειδικά αν χρησιμοποιούν τακτικές «επιτιθέμενου σμήνους»⁸⁸.

Η Κίνα καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες για να αντιπαχθεί στα αμερικανικά αεροπλανοφόρα καθώς και στις ομάδες μάχης που τα συνοδεύουν οι οποίες αποτελούνται από ένα επιθετικό υποβρύχιο, ένα καταδρομικό κλάσης Ticonderoga , δύο αντιτορπιλικά κλάσης ArleighBurke και τέλος ένα πλοίο υποστήριξης. Μη έχοντας την δυνατότητα να αντιπαρατεθεί επαρκώς ακόμη με κύριες μονάδες επιφανείας στους συγκεκριμένους σχηματισμούς του αμερικανικού ναυτικού, το

---

⁸⁶ Lin J. and Singer P.W. *The Great Underwater Wall Of Robots: Chinese Exhibit Shows Off Sea Drones*. Popular Science. 22 June 2016

⁸⁷ Office of the Secretary of Defense. *Annual report to Congress on the Military Power of the people's republic of China 2013*. 01 Απριλίου 2013, σελ 14-15,28,49

⁸⁸ <http://yaleglobal.yale.edu/content/dragons-spear-chinas-asymmetric-strategy>

κινεζικό πολεμικό ναυτικό προσανατολίζεται στην ανάπτυξη ενός ευρύτατου δικτύου επάκτιων συστοιχιών βαλλιστικών πυραύλων κατά πλοίων (A.S.B.M.) οι οποίοι αποτελούν προς το παρόν το βασικότερο συστατικό της κινεζικής επιδίωξης για την απόκτηση ικανότητας αντί-πρόσβασης, άρνησης-περιοχής (A2/AD) η οποία μπορεί να αλλάξει ριζικά την στρατιωτική ισορροπία στον Ειρηνικό. Η Κίνα έχει αναπτύξει και θέσει σε υπηρεσία τον αντιπλοϊκό πύραυλο DF-21D, ο οποίος έχει εμβέλεια 2.000 χιλιομέτρων. Ο DF-21D προβάλλει ως μια σοβαρή πρόκληση για την ασφάλεια των πολύτιμων και πανάκριβων αμερικανικών αεροπλανοφόρων με τα καινούργια κλάσης Gerald E. Ford (αξία περί τα 15 δις. \$) να αποτελούν και τους βασικούς στόχους⁸⁹. Οι συγκεκριμένοι πύραυλοι, μπορούν να προσβάλουν τα αμερικανικά αεροπλανοφόρα επιφέροντας θανάσιμο πλήγμα. Ταυτόχρονα, δύνανται να τους προκαλέσουν ζημιές, όπως στο κατάστρωμά τους ή σε κάποια από τα πλοία συνοδείας τους, όπως τα αντιτορπιλικά και τα καταδρομικά με το σύστημα αντιβαλλιστικής ασπίδας Aegis αδρανοποιώντας το συγκεκριμένο σύστημα τους και άρα περιορίζοντας ή εκμηδενίζοντας την επιχειρησιακή τους αξία.

Στην πρώτη περίπτωση, δεν θα μπορούν πλέον να επιχειρήσουν τα αεροσκάφη τους και στην δεύτερη, θα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα είτε από βαλλιστικούς πυραύλους εκτοξευόμενους από την ηπειρωτική Κίνα, είτε διαμέσου αεροπορικής προσβολής, καθώς το κύριο σύστημα αντιβαλλιστικής και αντιαεροπορικής άμυνας τους το Aegis, θα έχει βγει εκτός μάχης. Έτσι, ακόμα και αν μην επιτευχθεί καταστροφή τους, τα αεροπλανοφόρα των Η.Π.Α. δεν θα είναι πλέον ικανά να προσεγγίσουν στις ακτές της Κίνας για την διενέργεια επιχειρήσεων δίχως να τίθενται εν κινδύνω. Ο DF-21D στα πλαίσια του συγκεκριμένου δικτύου μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα αξιόπιστο αποτρεπτικό μέσο κατά της Αμερικάνικης παρέμβασης στις ναυτικές υποθέσεις της Κίνας, εκ των οποίων οι περισσότερες αφορούν συνοριακές διενέξεις με τις γειτονικές χώρες⁹⁰.

---

⁸⁹Γρίβας Κώστας, "Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή", Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

⁹⁰Γρίβας Κώστας, *ibid.*

Ο συνδυασμός βαλλιστικών πυραύλων και πυραύλων cruise με υποβρύχια και η ταχύτατη ανάπτυξη υπερηχητικών βλημάτων τεχνολογίας stealth θα μπορούσε να αποβεί «θανατηφόρος» για τα εχθρικά αεροπλανοφόρα. Μεγάλοι αριθμοί πυραύλων με σύγχρονα μέτρα αντιμετώπισης παρεμβολών(jamming) θα μπορούσαν να δημιουργήσουν «κορεσμό» ακόμα και στα πιο προηγμένα συστήματα όπως τα Aegis των ΗΠΑ. Ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες θα διατηρήσουν την στρατιωτική υπεροχή για το προσεχές μέλλον, οι ασύμμετρες δυνατότητες της Κίνας έχουν τη δυνατότητα να μετριάσουν αυτό το πλεονέκτημα. Αυτό θα μπορούσε να έχει θετικό αποτέλεσμα υπό την έννοια ότι και οι δύο μεγάλες δυνάμεις αποθαρρύνουν ο ένας τον άλλον.⁹¹

Τέλος, το μεγαλύτερο «όπλο» της Κίνας στην εφαρμογή προσεγγίσεων υβριδικού πολέμου είναι ο τεράστιος αλιευτικός στόλος. Η Κίνα διαθέτει τον μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο στον κόσμο με 200.000 και πλέον αλιευτικά που απασχολούν πάνω από 14.000.000 άτομα αποτελώντας το 25% των αλιέων παγκοσμίως. Η Κίνα για να προωθήσει τις αμφισβητούμενες απαιτήσεις της στην Θάλασσα της Νότιας Κίνας, όλο και περισσότερο, βασίζεται σε μη συμβατικές δυνάμεις όπως οι «θαλάσσιες πολιτοφυλακές» (maritime militia), για τις οποίες συχνά χρησιμοποιείται ο όρος «Little Blue Men» (βλ εικόνα 20) κατά αντιστοιχία με τους «Little Green Men» που χρησιμοποιήθηκαν από την Ρωσία στην προσάρτηση της Κριμαίας το 2014. Αξιοποιώντας το πλεονέκτημα που τους παρέχει το διεθνές δίκαιο για την προστασία τους ως πολιτικά πλοία και προσωπικό, οι «αλιείς» αυτοί χαρτογραφούν θαλάσσιες περιοχές προς όφελος της Κίνας. Τα αλιευτικά αυτά θεωρείται ότι φέρουν radar, σύγχρονα συστήματα επικοινωνίας και υδρογράφισης, είναι δε επιστρατεύσιμα σε περίπτωση πολέμου⁹².

---

⁹¹ <http://yaleglobal.yale.edu/content/dragons-spear-chinas-asymmetric-strategy>

⁹² Kraska J. *How China exploits a loophole international law in pursuit of hegemony in east Asia*. Foreign Policy Research Institute, 2015, σελ.21-23

ΠΗΓΗ: <https://www.defensenews.com/naval/2015/11/03/chinas-little-blue-men-take-navys-place-in-disputes/>

Εικόνα 20: ΚΙΝΕΖΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΟΦΥΛΑΚΕΣ «LITTLE BLUE MEN»

Οι μονάδες θαλάσσιας πολιτοφυλακής διοικούνται από τις τοπικές στρατιωτικές διοικήσεις του Λαϊκού Στρατού της Κίνας, χρηματοδοτούνται από τις τοπικές και επαρχιακές κυβερνήσεις και αναφέρουν στον Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό (Peoples Liberation Army, PLA) και σε άλλα κυβερνητικά στοιχεία, και οι αποστολές διατάσσονται και χρηματοδοτούνται από το κινεζικό κράτος. Επιπλέον, το κράτος παρέχει στις μονάδες αυτές στρατιωτική εκπαίδευση και σπουδές στις πολιτικές επιστήμες⁹³.

Τα τελευταία χρόνια, οι μονάδες θαλάσσιων πολιτοφυλακών έχουν παίξει σημαντικό ρόλο σε μια σειρά από συναντήσεις και αψιμαχίες στα διεθνή ύδατα: Το 2012, για παράδειγμα, συμμετείχαν στην κατάληψη από την Κίνα του Scarborough Shoal των Φιλιππίνων, και το 2014 βοήθησαν την Κίνα να απωθήσει βιετναμέζικα πλοία από μια εξέδρα άντλησης πετρελαίου που η Κίνα είχε τοποθετήσει κοντά

---

⁹³ Erickson A. S. και Kennedy C. M. *Οι θαλάσσιες πολιτοφυλακές της Κίνας. Τι είναι και πώς να αντιμετωπιστεί το θέμα.* Foreign affairs, 29 June 16

στα αμφισβητούμενα νησιά Πάρασελ⁹⁴ ενώ η ιαπωνική ακτοφυλακή διέταξε 208 κινεζικά αλιευτικά να απομακρυνθούν από την ευρύτερη περιοχή της μόνο το πρώτο εννιάμηνο του 2014⁹⁵. Οι πολιτοφυλακές αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο στο σχέδιο της Κίνας να προωθήσει αναίμακτα τις ναυτικές απαιτήσεις της, αφού η συχνά πολιτική περιβολή τους επιτρέπει στο Πεκίνο να αρνηθεί την συμμετοχή του στις εμπλοκές όπως τον περασμένο Οκτώβριο και να εκμεταλλεύεται τους κανόνες εμπλοκής του Ναυτικού των ΗΠΑ, οι οποίοι περιορίζουν τις ενέργειες που τα αμερικανικά πλοία μπορούν να κάνουν κατά μη στρατιωτικών πλοίων[59] αφού έχουν σχεδιαστεί για να μοιάζουν με πολιτικές ομάδες που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις στρατιωτικές στολές τους κατα το δοκούν ανάλογα με την αποστολή τους⁹⁶.

---

⁹⁴ Erickson A. S. και Kennedy C. M. *Οι θαλάσσιες πολιτοφυλακές της Κίνας. Τι είναι και πώς να αντιμετωπιστεί το θέμα.* Foreign Affairs, 29 June 16

⁹⁵ Kraska J & M. Monti M. *The law of naval warfare and China's Maritime Militia.* US Naval War College 2015, σελ 27-28

⁹⁶ Erickson A. S. και Kennedy C. M. *Οι θαλάσσιες πολιτοφυλακές της Κίνας. Τι είναι και πώς να αντιμετωπιστεί το θέμα.* Foreign Affairs, 29 June 16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

Η Πολεμική Αεροπορία αποτελεί μια στρατηγική υπηρεσία του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού και την κύρια δύναμη για την διεξαγωγή αεροπορικών επιχειρήσεων. Ευθύνεται για την προστασία του εθνικού εναέριου χώρου και την διατήρηση της εδαφικής κυριαρχίας. Περιλαμβάνει κυρίως την αεροπορία, την επίγεια αεροπορική άμυνα, τις αερομεταφορές, το σώμα διαβιβάσεων, τα ραντάρ, το σύστημα ηλεκτρονικών αντίμετρων⁹⁷ (Electronic Countermeasures-ECM), την τεχνική αναγνώριση και τον τομέα χημικής άμυνας.

Η Πολεμική Αεροπορία ιδρύθηκε στις 11 Νοεμβρίου του 1949. Κατά το διάστημα μεταξύ 1949 και 1953 δημιουργήθηκαν τα κύρια όργανα της Πολεμικής Αεροπορίας στην Κεντρική Στρατιωτική Επιτροπή (Centre Military Commission-CMC) και σε κάθε περιοχή στρατιωτικής διοίκησης. Παράλληλα, την ίδια εποχή κατασκευάστηκαν μαχητικά, βομβαρδιστικά, επιθετικά, αναγνωριστικά και μεταφορικά αεροσκάφη, αερομεταφερόμενες δυνάμεις και ένας σημαντικός αριθμός από εκπαιδευτικά ιδρύματα. Ακόμη δημιουργήθηκε ο οργανισμός για την Πολεμική Αεροπορία από τους Κινέζους Εθελοντές⁹⁸ (Chinese People's Volunteers) για να συμμετάσχει στον πόλεμο αντίστασης στην αμερικανική επιθετικότητα και βοήθειας προς την Κορέα (1950-1953).

Η Πολεμική Αεροπορία συγχωνεύθηκε με την Δύναμη Αεροπορικής Άμυνας (Air Defense Force) το 1957, υιοθετώντας ένα σύστημα που συνδύαζε τη δυνατότητα αεροπορικών επιχειρήσεων και αεράμυνας. Στις δεκαετίες του 1960 και 1970 η Πολεμική Αεροπορία όρισε τις βασικές αρχές της δίνοντας προτεραιότητα στην ανάπτυξη δυνάμεων αεροπορικής άμυνας και βαθμιαία

---

⁹⁷ Σύστημα Ηλεκτρονικών Αντίμετρων (Electronic Countermeasures-ECM). Πρόκειται για μια ηλεκτρική ή ηλεκτρονική συσκευή η οποία έχει σχεδιαστεί για να ξεγελά ή να εξαπατά ραντάρ, σόναρ ή άλλα συστήματα ανίχνευσης, όπως το υπέρυθρο (IR) ή λέιζερ. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο επιθετικά όσο και αμυντικά, να αρνηθεί στοχοθέτηση της ενημέρωσης σε έναν εχθρό. Το σύστημα μπορεί να εμφανίσει πολλούς ξεχωριστούς στόχους στον εχθρό, να εξαφανίσει τον πραγματικό στόχο από τον εχθρό, ή να τον εμφανίζει να μετακινείται σε τυχαία σειρά. Χρησιμοποιείται αποτελεσματικά για την προστασία των αεροσκαφών από κατευθυνόμενα βλήματα. Οι περισσότερες αεροπορικές δυνάμεις χρησιμοποιούν το σύστημα ECM για να προστατεύσουν τα αεροσκάφη τους από την επίθεση

⁹⁸ Οι ένοπλες δυνάμεις των Κινέζων Εθελοντών αναπτύχθηκαν από τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας κατά τη διάρκεια του πολέμου της Κορέας. Ο ξεχωριστός εθελοντικός αυτός στρατός είχε συσταθεί ξεχωριστά για να αποφευχθεί ένας επίσημος πόλεμος με τις ΗΠΑ. Ο στρατός άρχισε τις εργασίες του στις 19 Οκτωβρίου 1950 και αποσύρθηκε πλήρως στα τέλη του Οκτωβρίου του 1958.

αναπτύχθηκε σε μια πολεμική αεροπορία για εδαφική αεροπορική άμυνα. Από το 1990, η Πολεμική Αεροπορία έχει μπει σε μια φάση ταχείας ανάπτυξης. Έχει εφοδιαστεί με μαχητικά αεροσκάφη τρίτης γενιάς, πυραύλους εδάφους-αέρος τρίτης γενιάς και μια σειρά από σχετικά προηγμένα και αυτοματοποιημένα οπλικά συστήματα και εξοπλισμούς. Προχώρησε την ανάπτυξη στρατιωτικών θεωριών, εφαρμόζοντας την χρήση της στρατηγικής ως θεμέλιο και εισήγαγε την στρατηγική έννοια ότι η Πολεμική αεροπορία πρέπει να είναι ικανή τόσο για επιθετικές όσο για αμυντικές επιχειρήσεις.

Ως αποτέλεσμα, η Πολεμική Αεροπορία μεταβάλλεται σταδιακά από δύναμη για την εδαφική αεροπορική άμυνα σε δύναμη για επιθετικές και αμυντικές επιχειρήσεις. Μετά από περισσότερες από έξι δεκαετίες ανάπτυξης η Πολεμική Αεροπορία είναι αρχικά ανεπτυγμένη σε μια στρατηγική υπηρεσία που συμπεριλαμβάνει πολλά περισσότερα από μια απλή προστασία. Σήμερα έχει ισχυρές δυνατότητες για την διεξαγωγή αμυντικών και επιθετικών αεροπορικών επιχειρήσεων, συγκεκριμένες δυνατότητες να εκτελεί χτυπήματα εναντίον μακρινών στόχων με μεγάλη ακρίβεια και επιχειρήσεις με στρατηγικές εκτοξεύσεις πυραύλων.

Δομή και Οργάνωση

Σε περιόδους ειρήνης, η Πολεμική Αεροπορία εφαρμόζει ένα σύστημα διοίκησης που συνδυάζει τον επιχειρησιακό έλεγχο με την οργάνωση και τη διοίκηση, η οποία περιλαμβάνει κυρίως τα Επιτελείο της Πολεμικής Αεροπορίας, τις αεροπορικές διοικήσεις κάτω από τις στρατιωτικές εναέριες διοικήσεις, τα επίπεδα των σωμάτων, τα διοικητήρια, τις μοίρες και τα συντάγματα. (βλ εικόνα 21) Η Πολεμική Αεροπορία διαθέτει αεροπορικές διοικήσεις και στις επτά στρατιωτικές εναέριες διοικήσεις (Shenyang, Beijing, Lanzhou, Jinan, Nanjing, Guangzhou και Chengdu). Διαθέτει επίσης αερομεταφερόμενο σώμα και διάφορα εκπαιδευτικά, ερευνητικά και πειραματικά ιδρύματα. Κάτω από κάθε αεροπορική διοίκηση υπάρχουν αεροπορικές μοίρες, μοίρες και συντάγματα πυραύλων εδάφους-αέρος, αντιαεροπορικές ταξιαρχίες και συντάγματα πυροβολικού, ταξιαρχίες και συντάγματα ραντάρ, ταξιαρχίες και συντάγματα ηλεκτρονικών αντίμετρων και άλλες ακόμη εξειδικευμένες μονάδες. Σε περιοχές κλειδιά

υπάρχουν ξεχωριστά διοικητήρια. Η Πολεμική Αεροπορία έχει ακόμη έναν σημαντικό αριθμό από εκπαιδευτικά ιδρύματα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται το Κολέγιο Διοίκησης Πολεμικής Αεροπορίας (Air Force Command College), το Πανεπιστήμιο Εφαρμοσμένης Μηχανικής της Πολεμικής Αεροπορίας (Air Force Engineering University) το Πανεπιστήμιο της Πολεμικής Αεροπορίας (Air Force Aviation University), το Κολέγιο των Ραντάρ της Πολεμικής Αεροπορίας (Air Force Radar College) καθώς και τα Κολέγια της Πολεμικής Αεροπορίας στις περιοχές Guilin και Xuzhou (Air Force College at Guilin and Xuzhou), την Σχολή Υπαξιωματικών Πολεμικής Αεροπορίας στο Dalian (Air Force School for Noncommissioned Officers at Dalian) και έξι σχολές Ικάρων.

Major Air Units

ΠΗΓΗ: <https://media.defense.gov/2018/Aug/16/2001955282/-1/-1/1/2018-CHINA-MILITARY-POWER-REPORT.PDF>

Εικόνα 21: ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΕΡΟΠΡΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΙΝΕΖΙΚΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Η πτέρυγα χωρίζεται συνήθως σε συντάγματα, μοίρες και σμήνη και διαθέτει διάφορους τύπους αεροσκαφών όπως τα μαχητικά, τα αεροσκάφη που διεξάγουν επιθέσεις, τα μαχητικά-βομβαρδιστικά τα βομβαρδιστικά και τα αεροσκάφη μεταφορών. Το σύνταγμα αποτελεί την βασική τακτική μονάδα. Με τάγματα ως τις βασικές μονάδες επίθεσης, η δύναμη των πυραύλων εδάφους-αέρος είναι συνήθως οργανωμένη σε πτέρυγες και συντάγματα. Οι δυνάμεις αντιαεροπορικού πυροβολικού και οι δυνάμεις αερομεταφοράς είναι επίσης οργανωμένες σε πτέρυγες και συντάγματα.

Η Πολεμική Αεροπορία της Κίνας (P.L.A.A.F.) βρίσκεται υπό συνεχή εξέλιξη αφού ενώ κατά την διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου είχε ως κύριο στόχο την αεράμυνα με αεροσκάφη 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς σήμερα έχει αναλάβει πολλαπλούς ρόλους που εστιάζονται εκτός από την ασφάλεια του εθνικού εναέριου χώρου σε πιο σύνθετες αποστολές αέρος-αέρος, αέρος-εδάφους, επιτήρησης και αναγνώρισης, στρατιωτικών μεταφορών και ηλεκτρονικού πολέμου με πιο σύγχρονα αεροσκάφη 4^{ης} και 5^{ης} γενιάς.

Το παραπάνω διαφαίνεται και από την ανανέωση του στόλου αεροσκαφών με νέα 5^{ης} γενιάς που της δίνουν τη δυνατότητα να διεξάγει τόσο αμυντικές όσο και επιθετικές αποστολές. Συνολικά η P.L.A.A.F. διαθέτει 2300 μαχητικά αεροσκάφη εκ των οποίων τα 600 είναι βομβαρδιστικά (Γράφημα 26) τα οποία βρίσκονται αναπτυγμένα στην ανατολική επικράτεια της χώρας όπου εντοπίζονται και οι περισσότερες απειλές (Γράφημα 27). Από αυτά η πλειονότητα είναι 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς όπως τα J-6 (F-6) και J-7(F-7), τα οποία αποτελούν αντίγραφα των Σοβιετικών MIG- 19 και MIG-21 αντίστοιχα. Υπολογίζεται ότι περίπου 440 αεροσκάφη είναι 4^{ης} γενιάς με προεξέχων το J-10, το οποίο είναι κινεζικής κατασκευής και έχει τεθεί σε υπηρεσία τα τελευταία πέντε χρόνια. Όσον αφορά τα αεροσκάφη 5^{ης} γενιάς, το 2011 έγινε επιχειρησιακό το πρώτο κινεζικό μαχητικό πολλαπλού ρόλου τύπου stealth το J- 20 με παρόμοια χαρακτηριστικά με το F-22 ενώ το 2012 πέταξε για πρώτη φορά ένα ακόμη πιο εξελιγμένο μαχητικό με υψηλές δυνατότητες τύπου stealth συγκρίσιμο με το F-35. Διαθέτει επίσης επιπλέον 1450 αεροσκάφη παλαιού τύπου τα οποία χρησιμοποιούνται για εκπαιδευτικού σκοπούς.

Τέλος σε ποσοστιαία κατανομή τα αεροσκάφη 4^{ης} γενιάς ανήλθαν από 23% το 2005 σε 33% το 2010 και αναμένεται να ξεπεράσουν το 50% το 2015. Σύμφωνα με μία Ταϊβενέζικη ανάλυση η P.L.A.A.F. είχε ως στόχο μέχρι το 2010 να είναι σε θέση να διεξάγει μία αεροπορική εκστρατεία (air campaign) σε ακτίνα 1000 χλμ. Γύρω από την περιφέρεια της Κίνας, κάτι που δεν έχει επιτύχει μέχρι στιγμής, ενώ μέχρι το 2030 στοχεύει να εκτείνει την ακτίνα αυτή στα 3000 χλμ.⁹⁹

Εξέλιξη της Πολεμικής Αεροπορίας - Force building

Για να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις τις εποχής που επιζητούν την χρήση της πληροφορικής ως βασικού μέσου για τις πολεμικές συρράξεις, η Πολεμική Αεροπορία εργάζεται ώστε να επιταχύνει την μετάβασή της από δύναμη για την εδαφική αεροπορική άμυνα σε δύναμη για επιθετικές και αμυντικές επιχειρήσεις και ώστε να αυξήσει τις δυνατότητες αναγνώρισης και έγκαιρης προειδοποίησης για από αέρος χτύπημα, αεροπορικής και πυραυλικής άμυνας και στρατηγικής εκτόξευσης πυραύλων, σε μια προσπάθεια να εξελιχθεί σε μια σύγχρονη πολεμική αεροπορία.

Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες που προκύπτουν από την προετοιμασία για μάχη και την ανάγκη μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης, η Πολεμική Αεροπορία ερευνά συστήματα εκπαίδευσης και μεθόδους προσαρμογής στην εξέλιξη της τελευταίας γενιάς οπλικών συστημάτων και εξοπλισμών. Παράλληλα τονίζει την ανάγκη τεχνικής και τακτικής εκπαίδευσης σε σύνθετα περιβάλλοντα, τον συνδυασμό εκπαίδευσης διαφορετικών όπλων και αεροσκαφών και την ομαδική εκπαίδευση, ενώ προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στην διεξαγωγή προκαθορισμένων αποστολών, την εκπαίδευση για την αντιμετώπιση μιας σύγκρουσης και την εκπαίδευση σε προσομοιωτές.

Η Πολεμική Αεροπορία εργάζεται για τη βελτιστοποίηση του τριμερούς συστήματος εκπαίδευσης πιλότων, που αποτελείται από σχολές ιπταμένων, βάσεις εκπαίδευσης και μάχιμες μονάδες και εντείνει την εκπαίδευση στις αεροπορικές μονάδες σε αντιαεροπορικές επιχειρήσεις, επιθέσεις αέρος-εδάφους και συντονισμένες επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα βαθαίνει τη μεταρρύθμιση και τις

---

⁹⁹ Κωνσταντίνος Γρίβας, *Η Στρατιωτική Άνοδος της Κίνας και η Γεωπολιτική του Πολέμου στη Μέση Ανατολή*, (Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνης, 2013), 168, 169.

καινοτομίες στα εκπαιδευτικά ιδρύματα βελτιώνοντας το σύστημα πειθαρχίας και δημιουργώντας καινοτομίες στα προγράμματα διδασκαλίας, τα μέσα και τις μεθόδους. Ακόμη, εξετάζει νέα μοντέλα εκσυγχρονισμού του προσωπικού. Γι' αυτόν τον σκοπό ιδρύθηκε το Στρατιωτικό Επαγγελματικό Πανεπιστήμιο της Πολεμικής Αεροπορίας (Air Force Military Professional University), τον Ιούλιο του 2008.

Για να ικανοποιήσει τις στρατηγικές απαιτήσεις που αναδύονται τόσο από επιθετικές όσο και από αμυντικές επιχειρήσεις, η Πολεμική Αεροπορία προσδίδει σημασία στην κατασκευή νέων τύπων μαχητικών αεροσκαφών, αεροπορικών και αντιπυραυλικών αμυντικών εξοπλισμών και συστημάτων αυτοματοποίησης εντολών. Έχει αναπτύξει ορισμένα σχετικώς προηγμένα αυτοματοποιημένα μέσα, όργανα ελέγχου αέρος-αέρος και αέρος-εδάφους που καθοδηγούν με ακρίβεια, εξελιγμένα συστήματα πληροφοριών και εξελιγμένα βασικά δίκτυα κατασκοπίας και έγκαιρης προειδοποίησης, διοίκησης και ελέγχου, όπως επίσης και επικοινωνιών. Έχει εγκαταστήσει εξελιγμένα οπλικά συστήματα και εξοπλισμούς με δεύτερης και τρίτης γενιάς αεροσκάφη και πυραύλους εδάφους-αέρος.

Η Πολεμική Αεροπορία έχει στραφεί στη βελτίωση των ικανοτήτων και της ποιότητας του προσωπικού, αναζητώντας χαρισματικά άτομα, με κλίση στην υψηλή τεχνολογία, ώστε να προβούν σε σημαντικές ανακαλύψεις σε κρίσιμους τομείς. Σχεδιάζει τη βελτίωση της εκπαίδευσης των αξιωματικών, του προσωπικού, των ιπταμένων και των μηχανικών. Επιδιώκεται ακόμη η πρόσληψη ατόμων εξοικειωμένων με την τεχνολογία πληροφοριών και την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα.

Για να αυξήσει τις δυνατότητές της, η Πολεμική Αεροπορία υπογραμμίζει τη σημασία της ανάπτυξης των συστημάτων διοικητικής μέριμνας. Προσπαθεί να βελτιώσει τις εγκαταστάσεις υποστήριξης των αεροδρομίων, να ενισχύσει τις δυνάμεις διοικητικής μέριμνας για την ταχύτερη δημιουργία προγραμμάτων αεροπορικής άμυνας, εξουδετέρωσης βομβών και ταχείας επισκευής των αεροδρομίων που υπέστησαν επίθεση και αεροπορικής ιατρικής υποστήριξης, να αναπτύξει δεύτερης γενιάς εξειδικευμένους εξοπλισμούς διοικητικής μέριμνας, να δημιουργήσει δίκτυα αποθήκευσης και προμηθειών για υλικά ειδικών στόχων και

να οργανώσει βήμα προς βήμα βάσεις ικανές να υποστηρίξουν πολλαπλούς τύπους αεροσκαφών.

Εξοπλιστικά Προγράμματα

Η Πολεμική Αεροπορία καταβάλλει προσπάθειες να εξελίξει και την μορφή του εξοπλισμού, βελτιώνοντας τα δίκτυα για την προμήθεια, τη διατήρηση και την τεχνική υποστήριξη των πυρομαχικών και των υλικών που χρησιμοποιεί και δημιουργώντας εξοπλισμούς μικρότερους σε μέγεθος, πιο ευπροσάρμοστους σε λειτουργία και με καλύτερη εφαρμογή για τις χερσαίες επιχειρήσεις.

Αναφορικά με την αντιπαράθεση στις αεροπορικές δυνάμεις, η Κίνα γνωρίζοντας πολύ καλά πως στο πεδίο των αντιπαράθεσεων της με τις Η.Π.Α. στον Ειρηνικό δεν θα συναντήσει μόνο τον ναυτικό στόλο τους και των συμμάχων τους, αλλά ταυτόχρονα και την πανίσχυρη αμερικανική αεροπορία, εκκίνησε τα τελευταία χρόνια μια διαδικασία μαζικού εξοπλισμού της αεροπορίας της, μέσω της απόκτησης ρωσικής προέλευσης αλλά και εγχώριας ανάπτυξης και παραγωγής μαχητικών αεροσκαφών¹⁰⁰.

Το ισοζύγιο αεροπορικής ισχύος σταδιακά μετατοπίζεται προς την κινεζική πλευρά, έπειτα από το ταχύτατα εξελισσόμενο πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των μαχητικών που ήδη διαθέτει σε ενεργό υπηρεσία η Κίνα και εκείνων που αποκτά με νέες παραγγελίες είτε ρωσικών είτε εγχώριων. Η Κίνα αντικαθιστά τα απαρχαιωμένα J-6 και J-8, αποκτώντας τα σύγχρονα κινεζικά μαχητικά J-10 και J-11, ενώ διαθέτουν και τα ρωσικής κατασκευής Su-27, Su-30 και πρόσφατα υπεγράφη συμφωνία και για την εισαγωγή του νέου Su-35¹⁰¹. Όσον αφορά τα αεροσκάφη τύπου stealth, η Κίνα αναπτύσσει τα δικά της αεροσκάφη με χαρακτηριστικά stealth, τα μαχητικά πέμπτης γενεάς J-20 και FC-31 τα οποία

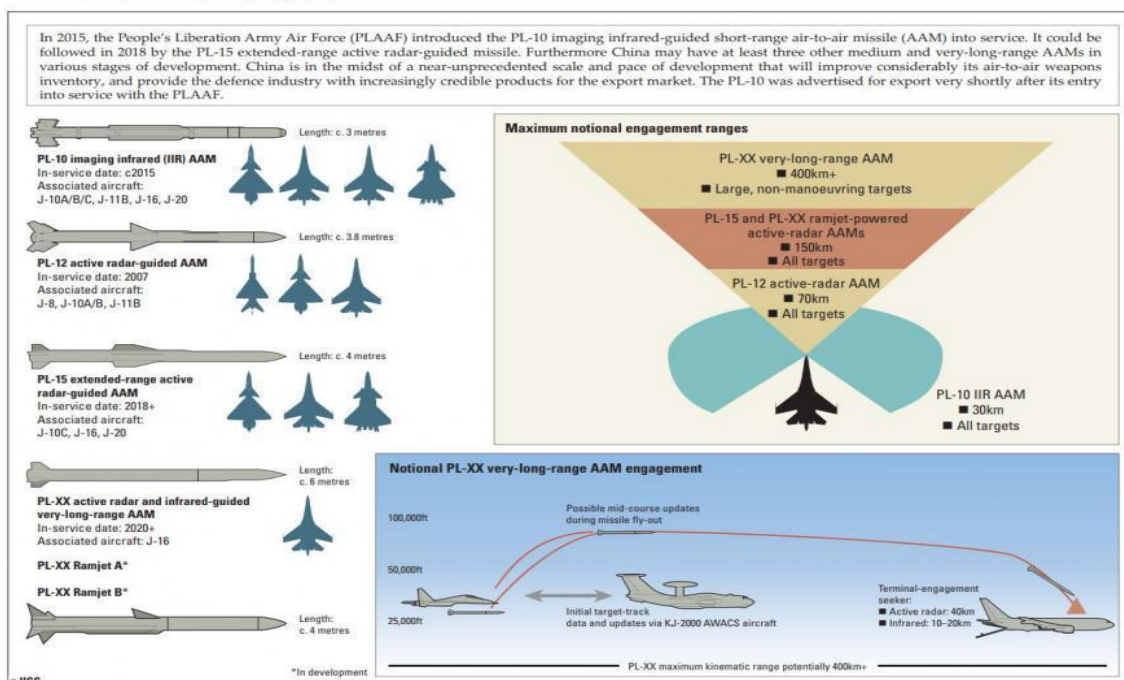
¹⁰⁰ΓρίβαςΚώστας, *ibid*.

¹⁰¹GadyFranz-Stefan, "Confirmed: China Buys 24 Advanced Fighter Jets From Russia", *The Diplomat*, 20 Νοεμβρίου 2015. Online at: [<http://thediplomat.com/2015/11/confirmed-china-buys-24-advanced-fighter-jets-from-russia/>]

έχουν προκαλέσει έντονο προβληματισμό στις Η.Π.Α.¹⁰² Με τα συγκεκριμένα αεροσκάφη, όποτε ενταχθούν σε υπηρεσία, φιλοδοξεί να αμφισβητήσει την εναέρια υπεροχή των Η.Π.Α., η οποία εκφράζεται μέσα από το ήδη υπηρεσιακό F-22 Raptor της Boeing και σε λίγα χρόνια πιθανώς και από το F-35 J.S.F. της LockheedMartin¹⁰³. Παράλληλα, η κινεζική αμυντική βιομηχανία ανέπτυξε και σύγχρονα βλήματα αέρος – αέρος (βλ εικόνα 22), αέρος – εδάφους όπως ο PL-12¹⁰⁴ και αέρος – επιφανείας με τα οποία προσπαθεί να δημιουργήσει έναν φονικό συνδυασμό αεροσκάφους – βλήματος τα οποία θα κρατήσουν σε απόσταση τις αμερικανικές αεροναυτικές δυνάμεις στα πλαίσια του συστήματος (A2/AD)¹⁰⁵.

China: air-to-air missile progress

ΠΗΓΗ: <https://twitter.com/defencedotpk/status/966705218737098755>

Εικόνα 22: ΚΙΝΕΖΙΚΑ ΒΛΗΜΑΤΑ ΑΕΡΟΣ-ΑΕΡΟΣ

¹⁰²GadyFranz-Stefan, “China Displays New 5th Generation Stealth Fighter”, The Diplomat, 10 Νοεμβρίου 2015. Online at: [<http://thediplomat.com/2015/11/china-displays-new-5th-generation-stealth-fighter/>]

¹⁰³GadyFranz-Stefan, *ibid*.

¹⁰⁴Γρίβας Κώστας, “Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή”, Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

¹⁰⁵Δασκαλάκης Ιπποκράτης, “Ανταγωνισμός στρατιωτικής ισχύος στην νοτιοανατολική Ασία”, NeaPolitiki, 22 Ιουνίου 2015. Online at: [<http://neapolitiki.gr/%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%87%CF%8D%CE%BF%CF%82-%CF%83%CF%84/>]

Ωστόσο, τα κινεζικά μαχητικά αεροσκάφη και αεροσκάφη κρούσης δεν είναι σχεδιασμένα για εναέριο ανεφοδιασμό, οπότε αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με την απουσία ικανού αριθμού αεροπλανοφόρων και αεροσκαφών εναέριου ανεφοδιασμού, περιορίζει προς το παρόν την εμβέλεια και ακολούθως τις δυνατότητες αποστολών και προβολής αεροπορικής ισχύος στις απέραντες εκτάσεις του Ειρηνικού¹⁰⁶. Αυτός ήταν και ένας από τους λόγους που το Πεκίνο επιθυμούσε την ένταξη του ρωσικού αεροσκάφους Su-35, καθώς της εξασφαλίζει έναν ικανοποιητικό συνδυασμό εκτεταμένης εμβέλειας πτήσης και ανώτερων ικανοτήτων σε εναέρια μάχη¹⁰⁷. Πρόσφατα μάλιστα, ανακοίνωσε πως θα μετακινηθεί μια μονάδα μαχητικών σε ένα από τα νεότευκτα αεροδρόμια στα νησιά που δημιουργούνται στην Νότια Σινική Θάλασσα¹⁰⁸.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το κινεζικό μαχητικό αεροσκάφος τύπου Chengdu J-20 (βλ εικόνα 23) θα αμφισβητήσει το «μονοπώλιο των ΗΠΑ» σε μαχητικά αεροσκάφη με τεχνολογία «stealth» (μη ανιχνεύσιμο από ραντάρ). Το J-20 φημολογείται ότι έχει ήδη αναπτυχθεί στη Θάλασσα της Νότιας Κίνας μαζί με αρκετά αεροσκάφη τύπου Su-35.

Παρόλα αυτά, η εμφάνιση του J-20 προκάλεσε μεγάλη ανησυχία στους Αμερικανούς ιθύνοντες. Σε άρθρο της, η αμυντική επιθεώρηση Jane's Defense Weekly, επικαλείται τις ανησυχίες του πτεράρχου της USAF David Deptula, ο οποίος επισημαίνει την απειλή που συνεπάγονται για τις ΗΠΑ τα νέα κινεζικά μαχητικά¹⁰⁹. «Το J-20», αναφέρει, «μπορεί να έχει σημαντικές διαφορές με το F-22, αλλά ανήκει στην ίδια κατηγορία. Για την ακρίβεια, ενδέχεται να είναι περισσότερο κοντά στην έκδοση βομβαρδιστικού μεγάλης εμβέλειας FB-22 του Raptor, η οποία όμως δεν τέθηκε ποτέ σε παραγωγή. Η μεγαλύτερη ανησυχία μας είναι η

---

¹⁰⁶Γρίβας Κώστας, «Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή», Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

¹⁰⁷GadyFranz-Stefan, «Confirmed: China Buys 24 Advanced Fighter Jets From Russia», The Diplomat, 20 Νοεμβρίου 2015. Online at: [<http://thediplomat.com/2015/11/confirmed-china-buys-24-advanced-fighter-jets-from-russia/>]

¹⁰⁸GadyFranz-Stefan, «China Stations Combat Aircraft on South China Sea Island», The Diplomat, 10 Νοεμβρίου 2015. Online at: [<http://thediplomat.com/2015/11/china-stations-combat-aircraft-on-south-china-sea-island/>]

¹⁰⁹ Βλ. Alex Lockie, Business Insider, «The real purpose behind China's mysterious J-20 combat jet» <http://www.businessinsider.com/the-real-purpose-behind-chinas-mysterious-j-20-combat-jet-2017-1>, 24 Jan2017

δυνατότητά του να φέρει όπλα μακράς εμβέλειας¹¹⁰ και να αποτελεί απειλή για τα ιπτάμενα τάνκερ και τα ιπτάμενα ραντάρ μας, που υποστηρίζουν τις επιχειρήσεις των F-22 και F-35».

Σχεδόν παράλληλα με την ανάπτυξη του J-20, η κινεζική εταιρεία Shenyang παρουσίασε το πρωτότυπο ενός νέου, προηγμένης σχεδίασης, μαχητικού αεροσκάφους που αναφέρεται ως J-31. Ακολουθώντας την «παράδοση» του J-20, το αεροσκάφος παρουσιάστηκε στην ιστοσελίδα της εταιρείας το σαββατοκύριακο 15-16 Σεπτεμβρίου 2012, όταν ο τότε υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ, Leon Panetta, έφθανε για επίσημη επίσκεψη στην Κίνα. Το J-31, φέρει εξωτερικά πολλές ομοιότητες με το αμερικανικό F-35 και αναφορές το θέλουν, είτε να παράγεται μόνο για εξαγωγικούς σκοπούς, ως ανταγωνιστής του F-35, είτε να εξοπλίζει στο μέλλον τα κινεζικά αεροπλανοφόρα, αντικαθιστώντας τα σημερινά J-15. Πάντως, το εν λόγω μαχητικό βρίσκεται ακόμα στα πρώιμα στάδια ανάπτυξης και καθώς δεν έχει λάβει ακόμη τον δρόμο προς τη γραμμή παραγωγής, δεν είναι διαθέσιμα πολλά χαρακτηριστικά του, ούτε είναι βέβαιη η τελική παραγωγή του και γι' αυτό δεν εξετάζεται περαιτέρω στην παρούσα εργασία.

ΠΗΓΗ: <https://www.nextbigfuture.com/2015/08/j20-variantt-to-be-chinas-first-stealth.html>

Εικόνα 23: ΜΑΧΗΤΙΚΟ ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΣ J-20

¹¹⁰ Βλ. συνέντευξη στο YouTube, "Mitchell Institute's Deptula on China's J-20 Stealth Fighter" https://www.youtube.com/watch?v=OE-INNj_XbU, 10 Nov 2016

Η έκθεση του IISS σημειώνει επίσης ότι η επέκταση της σειράς των τεχνολογικά εξελιγμένων όπλων της Κίνας, όπως ο πύραυλος αέρος-αέρος PL-15 που θα μπορούσε να τεθεί σε λειτουργία το 2018. Το όπλο αυτό φαίνεται να είναι εξοπλισμένο με ένα ενεργό ηλεκτρονικά ραντάρ συστοιχίας, υποδεικνύοντας ότι η Κίνα έχει ενταχθεί ανάμεσα στα λίγα έθνη που είναι σε θέση να ενσωματώσουν αυτήν την ικανότητα σε ένα βλήμα αέρος – αέρος.

Η στρατιωτική τεχνολογία της Κίνας στον τομέα της πληροφορικής αναπτύσσεται ραγδαία, με αποτέλεσμα τα επικοινωνιακά συστήματα να συμβαδίζουν με την τεχνολογική ανάπτυξη των οπλικών της συστημάτων.

Η Κίνα στοχεύει να καταστεί η κυρίαρχη στρατιωτική δύναμη στην περιοχή Ασίας-Ειρηνικού. Σε μια κεντρική ομιλία στο Κογκρέσο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας τον περασμένο Οκτώβριο, ο κινέζος πρόεδρος Χι υποσχέθηκε να καταστούν οι ένοπλες δυνάμεις της Κίνας στα μέσα του αιώνα η μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη. «Στην περιοχή Ασία-Ειρηνικού, ο κυρίαρχος ρόλος των Ηνωμένων Πολιτειών από πολιτική και στρατιωτική άποψη θα πρέπει να αναπροσαρμοστεί», δήλωσε ο Cui Liru, πρώην πρόεδρος του think tank China Institutes of Contemporary International Relations, το οποίο βρίσκεται υπό κάτω από την αιγίδα του κινεζικού υπουργείου Κρατικής Ασφάλειας και αντικατοπτρίζει τις επίσημες θέσεις του Πεκίνου. Πράγματι, με την κατασκευή μαχητικών αεροσκαφών τύπου «stealth», ενός νέου ναυτικού πυροβόλου όπλο υψηλής τεχνολογίας, η Κίνα σκοπεύει να καταστεί και στρατιωτικά μια παγκόσμια δύναμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΠΥΡΙΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Οι Δραστηριότητες της Κίνας στο Διάστημα

Η Κίνα αποτελεί την πέμπτη χώρα που κατασκεύασε και εκτόξευσε τον δικό της δορυφόρο και Τρίτη, πίσω από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Ρωσία, στην απόκτηση τεχνολογίας αποκατάστασης δορυφόρου και επομένως βρίσκεται στις πρώτες θέσεις σε πολλά σημαντικά τεχνολογικά πεδία, στα οποία συμπεριλαμβάνεται η αποκατάσταση δορυφόρου, η μεταφορά πολλαπλών δορυφόρων σε έναν πύραυλο, η επιστήμη των πυραύλων και η εκτόξευση, η δοκιμή και ο έλεγχος των δορυφόρων στατικής τροχιάς. Μεγάλες επιτυχίες έχουν σημειωθεί στην τηλεπισκόπηση και τις επικοινωνίες μέσω δορυφόρων και σε επανδρωμένα πειράματα στο διάστημα.

Στις 15 και 16 Οκτωβρίου 2003 σημειώθηκε η επιτυχής εκτόξευση και ανάκτηση του πρώτου επανδρωμένου διαστημικού σκάφους «Shenzhou V», κατασκευασμένου εξολοκλήρου από την Κίνα στο Κέντρο Εκτοξεύσεων Δορυφόρων της περιοχής Jiuquan (Jiuquan Satellite Launch Center). Προηγήθηκαν αυτής της αποστολής τέσσερις μη επανδρωμένες επιχειρήσεις που έλαβαν χώρα από τον Νοέμβριο του 1999 ως το Δεκέμβριο του 2002¹¹¹. Το διαστημόπλοιο «Shenzhou V» πραγματοποίησε την επιτυχή μεταφορά του πρώτου Κινέζου ταϊκοναύτη προς και από το διάστημα, ανάγοντας την Κίνα στην τρίτη χώρα που απέκτησε τις τεχνολογικές δυνατότητες που απαιτούσε αυτή η αποστολή. Στις 12-17 Οκτωβρίου του 2005 το διαστημόπλοιο «Shenzhou VI» πραγματοποίησε επιτυχώς διαστημική πτήση πέντε ημερών, μεταφέροντας δυο ταϊκοναύτες. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που η Κίνα είχε άτομα που συμμετείχαν σε πειράματα στο διάστημα, μια ακόμη μεγάλη επιτυχία στην σφαίρα των επανδρωμένων διαστημικών πτήσεων¹¹². Τον Σεπτέμβριο του 2008 πραγματοποιήθηκε η εκτόξευση του διαστημοπλοίου «Shenzhou VII», στο οποίο

---

¹¹¹ http://english.gov.cn/2006-02/09/content_184006.htm (επίσημη ιστοσελίδα της Κυβέρνησης της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας).

¹¹² Σύμφωνα με τα στοιχεία της Λευκής Βίβλου για τις Διαστημικές Δραστηριότητες της Κίνας (China's Space Activities in 2006), σελ.3

επέβαιναν τρεις ταϊκοναύτες. Κατά τη διάρκεια αυτής της αποστολής πραγματοποιήθηκε και ο πρώτος διαστημικός περίπατος της χώρας, πράξη απαραίτητη έτσι ώστε να αναπτυχθεί η τεχνολογία σύνδεσης δύο διαστημοπλοίων που καθίσταται για την Κίνα ο πρόδρομος της κατασκευής του πρώτου της διαστημικού σταθμού.

Από την επιτυχή εκτόξευση του πρώτου κινεζικού δορυφόρου («Dongfanghong No1¹¹³») τον Απρίλιο του 1970 έως το τέλος του 2000 η Κίνα κατόρθωσε να εκτοξεύσει 75 δορυφόρους, 48 εκ των οποίων κατασκευάστηκαν στην χώρα, και 27 εμπορικών δορυφόρων για ξένους αγοραστές. Κατά τη διάρκεια του 10^{ου} πενταετούς σχεδίου (περίοδος 2001-2005) εκτοξεύθηκαν είκοσι δύο διαφορετικοί τύποι δορυφόρων, όπως για παράδειγμα τηλεπικοινωνιών και αναμετάδοσης, πλοήγησης, μετεωρολογικοί, εύρεσης πόρων και επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας του διαστήματος, αντιστοιχώντας στο μισό από όλους τους δορυφόρους που εκτοξεύθηκαν τα προηγούμενα 30 χρόνια. Η λίστα συμπληρώνεται με την σειρά δορυφόρων για την χαρτογράφηση των ωκεανών. Η Κίνα επιταχύνει το σχέδιο εγκατάστασης ενός αστερισμού που θα αποτελείται από μικρούς δορυφόρους για περιβαλλοντικό έλεγχο και πρόληψη καταστροφών. Η έρευνα και η κατασκευή νέων δορυφόρων υψηλών επιδόσεων έχει στεφθεί με επιτυχία, ενώ πολλοί δορυφόροι που έχουν τεθεί σε ισχύ έχουν ομαλή λειτουργία. Οι δορυφόροι Fengyun I και Fengyun II¹¹⁴ έχουν μπει στην λίστα των διεθνών δορυφόρων για μετεωρολογικές υπηρεσίες από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Μετεωρολογίας¹¹⁵. Σημαντικές καινοτομίες έχουν συντελεσθεί στην έρευνα και την κατασκευή δορυφόρων τηλεπικοινωνιών και αναμετάδοσης μεγάλης χωρητικότητας ενώ πρόοδος έχει σημειωθεί στην έρευνα, κατασκευή και χρήση μικρών δορυφόρων¹¹⁶. Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η Κίνα έχει προβεί σε δοκιμή βαλλιστικού πυραύλου μεσαίου βεληνεκούς κατά παλαιού μετεωρολογικού δορυφόρου που βρισκόταν στο διάστημα, προκαλώντας, όπως θα ήταν αναμενόμενο ποικίλες αντιδράσεις. Επισήμως η Κίνα δεν έχει επιβεβαιώσει αυτή

¹¹³ Ανήκει στη σειρά των δορυφόρων τηλεπικοινωνιών και αναμετάδοσης (“DFH”-Dongfanghong or the East is Red).

¹¹⁴ Αποτελούν μετεωρολογικούς δορυφόρους (“FY”-Fengyun or Wind and Cloud).

¹¹⁵ World Meteorological Organization.

¹¹⁶ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Λευκής Βίβλου για τις Διαστημικές Δραστηριότητες της Κίνας (China’s Space Activities in 2006) που εξέδωσε η Εθνική Διαστημική Διεύθυνση Κίνας (China National Space Administration), σελ.2.

τη δοκιμή, όμως δεν είναι η πρώτη φορά που δορυφόρος επιλέγεται ως στόχος για την δοκιμή στρατιωτικών εξοπλισμών. Είναι γνωστές οι δοκιμές που έχουν πραγματοποιήσει οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, θέτοντας ως στόχους τους τηλεπικοινωνιακούς δορυφόρους. Εξάλλου, ο πρώτος τηλεπικοινωνιακός δορυφόρος (Telstar 1) καταστράφηκε από τις ΗΠΑ, κατά την επιχείρηση πυρηνικής δοκιμής¹¹⁷.

Στις 28 Δεκεμβρίου 2015, εκτοξεύθηκε από την κεντρική Κίνα ο γεωστατικός δορυφόρος Gaofen-4¹¹⁸ (βλ. εικόνα 24). Ο εν λόγω δορυφόρος περιγράφηκε από τον διεθνή Τύπο ως το «ακοίμητο μάτι της Κίνας επί των θαλασσών της». Κατασκευασμένος ως ένας δορυφόρος αναγνώρισης φυσικών καταστροφών, ο Gaofen-4 παρατηρεί επί 24ώρου βάσης, ένα συγκεκριμένο τετράγωνο της επιφάνειας της γης διαστάσεων 7.000Km επί 7.000Km, το οποίο περιλαμβάνει και τη Νότιο Σινική Θάλασσα. Ο επίσημα δεδηλωμένος σκοπός του δορυφόρου είναι η παρακολούθηση της επιφάνειας της γης για αγροτικούς σχεδιασμούς και επιδημίες, για παρακολούθηση της κλιματικής αλλαγής, δασικών πυρκαγιών και πλημμυρών, για γεωγραφική χαρτογράφηση, για έρευνα φυσικών πηγών και θαλασσίων ρευμάτων¹¹⁹. Όπως και με κάθε δορυφόρο τέτοιου είδους, παγκοσμίως, ελάχιστα λέγονται για τις δυνατότητες παρακολούθησης και φωτογράφισης στρατιωτικών στόχων, για λόγους εθνικής ασφάλειας. Ωστόσο, στρατιωτικοί αναλυτές εκτιμούν ότι η στρατιωτική χρήση του δορυφόρου αποτελεί τον κύριο σκοπό λειτουργίας του.

---

¹¹⁷ Saswato R. Das, Scientific American, "How the U.S. Accidentally Nuked Its Own Communications Satellite".

¹¹⁸ Βλ. Jeffrey Lin and P.W. Singer, Gaofen 4, *The World's Most Powerful GEO Spy Satellite, Continues China's Great Leap Forward Into Space*, <http://www.popsci.com/gaofen-4-worlds-most-powerful-geo-spy-satellite-continues-chinas-great-leap-forward-into-space>, 8 Jan 16

¹¹⁹ Βλ. *China Space Report*, <https://chinaspacereport.com/spacecraft/gaofen/>, 2017

ΠΗΓΗ: <https://spaceflight101.com/china-gaofen-4-launch/>

Εικόνα 24: Ο ΔΟΡΥΦΟΡΟΣ GAOFEN-4

Ο Gaofen-4 δεν αποτελεί, φυσικά, τον μοναδικό κινεζικό δορυφόρο. Μάλιστα, η Κίνα καταλαμβάνει την δεύτερη θέση μετά τις ΗΠΑ, σε αριθμό δορυφόρων σε τροχιά¹²⁰. Με στοιχεία έως και το τέλος του 2016, η Κίνα διαθέτει 192 δορυφόρους, με τις ΗΠΑ να έχουν 593 και την Ρωσία 135. Ο Gaofen-4 είναι κομμάτι του διαστημικού προγράμματος CHEOS (China High-resolution Earth Observation System), η σχεδίαση του οποίου εκτείνεται έως το 2030. Με την ολοκλήρωση του προγράμματος, η Κίνα θα διαθέτει 138 δορυφόρους παρακολούθησης κάθε γωνιάς του πλανήτη, εντός 10 λεπτών. Σε τροχιά ήδη βρίσκονται και άλλοι 5 δορυφόροι Gaofen (οι Gaofen 1, 2, 3, 5, και 8), οι οποίοι όμως δεν είναι γεωστατικοί. Λόγω της σχετικά μικρής διάρκειας ζωής των εν λόγω δορυφόρων (περίπου 8 έτη), η Κίνα ήδη αναπτύσσει την επόμενη γενιά δορυφόρων τη γήινης παρατήρησης, οι οποίοι θα έχουν ακόμη πιο προηγμένες δυνατότητες λήψης εικόνων, καθώς θα είναι εξοπλισμένοι με πτυσσόμενο τηλεφακό μήκους 20 μέτρων και δυνατότητα διάκρισης αντικειμένων μεγέθους 50cm.

Η Κίνα έχει κατασκευάσει 12 μοντέλα πυραύλων μεταφοράς της σειράς «Long March»* και διαθέτει την δυνατότητα να θέσει δορυφόρους και διαστημικά

---

¹²⁰ Βλ. UCS Satellite Database <http://www.ucsusa.org/nuclearweapons/space-weapons/satellite-database#.Wb1fvfFx3IU>, 11 Apr 17

σκάφη σε τροχιά γύρω από τη γη, σε γεωστατική τροχιά και σε τροχιά σε συγχρονισμό με τον Ήλιο. Το ποσοστό επιτυχιών εκτοξεύσεων υπερβαίνει το 90%. Στο διάστημα μεταξύ Οκτωβρίου του 1996 και του τέλους του 2005 οι πύραυλοι «Long March» πραγματοποίησαν 46 επιτυχείς εκτοξεύσεις. Σημαντικές καινοτομίες έχουν επιτευχθεί στην τεχνολογία πυραύλων νέας γενιάς. Η κατασκευή προωθητικών μηχανών χωρητικότητας 120 τόνων υγρού οξυγόνου-κηροζίνης και προωθητικών μηχανών χωρητικότητας 50 τόνων υδρογόνου-οξυγόνου προχωρά ομαλά.

Η κατασκευή τριών διαστημικών κέντρων στις περιοχές Jiuzhou, Xichang και Taiyuan έχει παρουσιάσει μεγάλη πρόοδο, ενώ οι δοκιμές και οι δυνατότητες εκτόξευσης έχουν βελτιωθεί σημαντικά. Διαστημόπλοια διαφόρων ειδών, δορυφόροι, μη επανδρωμένα διαστημικά σκάφη που διεξάγουν πειράματα και επανδρωμένα διαστημόπλοια έχουν εκτοξευθεί πολλές φορές με επιτυχία από τους σταθμούς εκτόξευσης. Η Κίνα ετοιμάζει την κατασκευή και τέταρτου διαστημικού κέντρου στην περιοχή του νησιού Χαϊνάν. Από το διαστημικό κέντρο του Χαϊνάν εκτοξεύεται από το 2013 ο νέος πύραυλος «Long March V», ικανός να μεταφέρει φορτία έως και 25 τόνων, ο οποίος περιλαμβάνει εξέδρες εκτόξευσης και κέντρο ελέγχου των αποστολών. Ο «Long March V» προγραμματίζεται να χρησιμοποιηθεί για ρομποτική αποστολή προσσελήνωσης. Μέσα στα επόμενα σχέδια βρίσκεται η κατασκευή διαστημικού σταθμού σε τροχιά μέχρι το 2020¹²¹, που θα καταστεί εργαστήριο μικρής κλίμακας βάρους 20 τόνων και θα αποτελέσει το τρίτο στάδιο του σημερινού επανδρωμένου διαστημικού προγράμματος της χώρας. Τέλος, η Κίνα έχει εκφράσει ενδιαφέρον να συμμετάσχει κι αυτή στον ISS (Διεθνή Διαστημικό Σταθμό) αλλά μέχρι στιγμής δεν έχει επιτευχθεί κάποια συμφωνία¹²² (αυτό είναι κι ο κύριος λόγος που προωθεί τον δικό της διαστημικό σταθμό).

Πολλοί θα μπορούσαν να ισχυριστούν πως τα βήματα που γίνονται τώρα από την η Κίνα, οι υπόλοιποι τα έχουν κάνει το προηγούμενο διάστημα. Οπότε ποιος ο λόγος που γίνεται αναφορά στις τελευταίες επιτυχίες της Κίνας; Η

---

¹²¹ www.kathimerini.gr.

¹²² Βασική τροχοπέδη καθίστανται οι αμφιβολίες που εκφράζονται από την πλευρά των Ηνωμένων Πολιτειών για συνεργασία με μια χώρα με κομμουνιστικό καθεστώς

απάντηση, σύμφωνα με το Popular Science, βρίσκεται στο επίπεδο της τεχνολογίας. Οι κινεζικοί δορυφόροι, σε αντίθεση με τους δορυφόρους που τέθηκαν σε τροχιά τις προηγούμενες δεκαετίες, επιχειρούν να αξιοποιήσουν την κβαντική τεχνολογία. Το δορυφορικό πρόγραμμα QUESS σηματοδοτεί την πρώτη προσπάθεια αξιοποίησης της κβαντικής τεχνολογίας στην κωδικοποίηση πληροφοριών. Η επιτυχία αυτής της προσπάθειας θα παρέχει την απόλυτη ασφάλεια στην μετάδοση πληροφοριών, μετατρέποντας την κβαντική κρυπτογράφηση σε θεωρητικά άθραυστη.

Σε μια εποχή παγκόσμιας ηλεκτρονικής παρακολούθησης, ένα δίκτυο κβαντικών επικοινωνιών θα μπορούσε να δώσει τη δυνατότητα στις κινεζικές στρατιωτικές και άλλες υπηρεσίες, να αξιοποιούν και να ανταλλάσσουν πληροφορίες αφήνοντας τους πιθανούς αντιπάλους στο σκοτάδι. Όσο η Κίνα θα είναι η μόνη χώρα που θα χρησιμοποιεί κβαντικούς δορυφόρους για τις επικοινωνίες της, θα απολαμβάνει σημαντικά οφέλη, τουλάχιστον στο επίπεδο της ασφάλειας.

Οι ερευνητές του προγράμματος QUESS επισημαίνουν πως ένας από τους βασικούς στόχους της είναι η ασφάλεια στον οικονομικό τομέα. Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης οι στενές εμπορικές σχέσεις που αναπτύσσονται θα μπορούσαν να αποτελούν και μια απειλή για την ασφάλεια της κάθε χώρας. Ενδεικτικό είναι πως το διαστημικό πρόγραμμα QUESS της Κίνας έχει επανειλημμένα επισημανθεί σε εκθέσεις ασφαλείας των ΗΠΑ, προκαλώντας μια αυξανόμενη ανησυχία στην Ουάσιγκτον.

Η Κίνα εκτιμά ο δρόμος των διαστημικών ερευνών θα την οδηγήσει στο παλάτι της παγκόσμιας ηγεσίας. Μπορεί ο προϋπολογισμός της Κίνας για τον εν λόγω τομέα να υπολείπεται ακόμη από τον αντίστοιχο της NASA, ωστόσο το Πεκίνο αξιοποιεί στο έπακρο του πόρους που διαθέτει. Το περασμένο έτος είχε 19 επιτυχημένες εκτοξεύσεις και αναδείχθηκε δεύτερη στη σχετική λίστα πίσω από τη Ρωσία που είχε 26, την ώρα που οι ΗΠΑ περιορίστηκαν στις 18.

Τα επόμενα χρόνια η Κίνα αναμένεται να αυξήσει περαιτέρω τις αποστολές της. Μεταξύ άλλων προβλέπεται η εκτόξευση κβαντικών δορυφόρων επικοινωνίας αλλά και μια επανδρωμένη αποστολή στη Σελήνη στις αρχές της δεκαετίας του

2030. Αν αυτό επιτευχθεί τότε η Κίνα θα γίνει η δεύτερη χώρα που στέλνει ανθρώπους στον δορυφόρο της Γης.

Παράλληλα επαναπροσδιορίζει τη σημασία των διαστημικών αποστολών - στρατιωτικά, οικονομικά και πολιτικά - στον 21ο αιώνα. Η Κίνα σχεδιάζει εκτόξευση βαρέων πυραύλων, ανάπτυξη επανδρωμένων διαστημικών σταθμών, αλλά και λειτουργία ενός εκ των μεγαλύτερων δορυφορικών συστημάτων πλοήγησης στον κόσμο. Παράλληλα η Διαστημική Υπηρεσία της Κίνας αξιοποιεί τα αποτελέσματα των ερευνών, προσφέροντας σημαντικά στοιχεία σε εταιρείες πολεμικής τεχνολογίας

Επιστήμη του Διαστήματος

Παρόλο που η Κίνα ίδρυσε το πρώτο της ερευνητικό κέντρο πυραυλικής το 1956, οι έρευνες και τα πειράματα με πυραύλους υγρών καυσίμων δεν προχώρησαν με τον ίδιο έντονο ρυθμό όσο τα αντίστοιχα στην τότε Σοβιετική Ένωση και τις Ηνωμένες Πολιτείες που είχαν εξ αρχής εμπλακεί σε έναν ανταγωνισμό για την αποστολή επανδρωμένων αποστολών στη Σελήνη.

Έκτοτε όμως το πυραυλικό πρόγραμμα της Κίνας δημιούργησε, αργά αλλά σταθερά, όλη εκείνη την τεράστια υποδομή που χρειάζεται ένα διαστημικό πρόγραμμα, μεταξύ των οποίων και του νέους πυραύλους-φορείς που απαιτούνται για την τοποθέτηση δορυφόρων σε τροχιά γύρω από τη Γη.

Όλοι οι πύραυλοι της Κίνας φέρουν σήμερα τα αρχικά CZ, από την κινεζική λέξη «Τσανγκζένγκ» την οποία είχε χρησιμοποιήσει ο Πρόεδρος Μάο Τσε Τουνγκ για να περιγράψει τη περίφημη «Μεγάλη Πορεία» του (1934-36), που 15 χρόνια αργότερα τον οδήγησε στην εξουσία. Οι πύραυλοι αυτοί αναπτύχθηκαν αργά αλλά μεθοδικά με αποτέλεσμα, στις 24 Απριλίου 1970, να επιτευχθεί η τοποθέτηση σε τροχιά του πρώτου τεχνητού δορυφόρου της Κίνας που ονομάζονταν «Μάο 1».

Επρόκειτο για μία, κυριολεκτικά, «ηλεκτρονική μπάλα» με βάρος 180 κιλών που μετέδιδε από το Διάστημα το κινεζικό εμβατήριο «Η Ανατολή είναι Κόκκινη». Ο πύραυλος εκείνος (CZ-1) αποτελείτο από τρεις ορόφους με συνολικό ύψος 30 μέτρων, διάμετρο 2,1 μέτρων, και την ικανότητα να τοποθετεί σε τροχιά ύψους 440 χιλιομέτρων δορυφόρους με βάρος μέχρι 300 κιλά. Με την πρώτη

εκείνη εκτόξευση η Κίνα έγινε η πέμπτη χώρα στον κόσμο της οποίας οι πύραυλοι είχαν την ικανότητα να εκτοξεύουν δορυφόρους στο Διάστημα.

Έκτοτε η ανάπτυξη της πυραυλικής στην Κίνα ήταν ιδιαίτερα εντυπωσιακή, παρ' όλο που ακόμη υπολείπεται κατά πολύ από τις δυνατότητες που έχουν σήμερα τα αντίστοιχα προγράμματα της Ρωσίας, της Ευρώπης, και της Αμερικής.

Ο μεγαλύτερος πύραυλος που χρησιμοποιεί τα τελευταία χρόνια η Κίνα είναι ο CZ-4 με ύψος 45 μέτρων και διάμετρο 4 μέτρων. Χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά τον Σεπτέμβριο του 1988 και έχει την ικανότητα να τοποθετεί σε χαμηλή τροχιά δορυφόρους βάρους μέχρι πέντε τόνων.

Έτσι, τα τελευταία 30 χρόνια η Κίνα έχει στείλει στο Διάστημα δεκάδες δορυφόρους γήινων εφαρμογών, τηλεπικοινωνιών, μετεωρολογίας και επιστημονικών ερευνών, και έχει ήδη καταρτίσει ένα αρκετά φιλόδοξο πρόγραμμα ανάπτυξης των Διαστημικών της σχεδίων.

Αποτέλεσμα αυτής της ανάπτυξης ήταν και η χρήση των κινεζικών πυραύλων και από άλλες χώρες, λόγω χαμηλότερου κόστους, για την τοποθέτηση των δορυφόρων τους σε γήινη τροχιά. Η διαθεσιμότητα των Διαστημικών υπηρεσιών της Κίνας και σε ξένους πελάτες άρχισε το 1986 με αποκορύφωμα την επανατοποθέτηση σε τροχιά του αμερικανικού δορυφόρου «Westar 6».

Ο τηλεπικοινωνιακός αυτός δορυφόρος είχε αρχικά τοποθετηθεί σε χαμηλότερη από την απαιτούμενη τροχιά από το αμερικανικό Διαστημικό Λεωφορείο «Τσάλεντζερ» το 1984. Έτσι, οι αστροναύτες του Διαστημικού Λεωφορείου «Ντισκάβερυ» περισυνέλεξαν τον δορυφόρο αυτό και τον επέστρεψαν πίσω στη Γη όπου και επιδιορθώθηκε. Αργότερα μετονομάστηκε σε «AsiaSat» και τοποθετήθηκε για δεύτερη φορά στο Διάστημα από έναν κινεζικό πύραυλο CZ (Εικόνα 25).

ΠΗΓΗ: http://www.b14643.de/Spacerockets_1/China/China.htm

Εικόνα 25: ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΠΥΡΑΥΛΟΣ CZ

Με την βοήθεια τέτοιων πυραύλων η Κίνα σχεδιάζει να τοποθετήσει σε τροχιά 35 συνολικά δορυφόρους τηλεπικοινωνιών, μετεωρολογίας, ναυτιλίας, επιστημονικών ερευνών και γήινων εφαρμογών στα επόμενα μερικά χρόνια. Το γόητρο όμως της τοποθέτησης Κινέζων αστροναυτών στο Διάστημα, είναι χωρίς αμφιβολία ένα από τα κύρια και άμεσα ενδιαφέροντά τους.

Το επανδρωμένο αυτό πρόγραμμα ξεκίνησε στις αρχές της περασμένης δεκαετίας και βασίστηκε σε τεχνογνωσία που πήραν από τους Ρώσους, γι' αυτό άλλωστε και το διαστημόπλοιο «Σεντζού» μοιάζει πολύ με το ρωσικό «Σογιούζ».

Το διαστημικό αυτό όχημα αποτελείται από τρία κύρια τμήματα: την τροχιακή μονάδα, την μονάδα υπηρεσίας και τον θαλαμίσκο επιστροφής στη Γη. Ο τροχιακός θάλαμος είναι αυτόνομος και έχει τους δικούς του μηχανισμούς προώθησης και οδήγησης, αλλά όταν εισέρχεται στην ατμόσφαιρα καταστρέφεται όπως άλλωστε συμβαίνει και με τον θάλαμο υπηρεσίας. Η μόνη μονάδα η οποία επιβιώνει από την τριβή της με την γήινη ατμόσφαιρα είναι ο θαλαμίσκος που θα μεταφέρει τους αστροναύτες.

Το διαστημόπλοιο «Σεντζού» μπορεί να μεταφέρει μέχρι δύο αστροναύτες και η πρώτη του δοκιμαστική πτήση, χωρίς πλήρωμα, έγινε στις 19 Νοεμβρίου

1999. Η διάρκεια της πρώτης αυτής πτήσης ήταν 21 ώρες και 11 λεπτά μετά από 14 συνολικά τροχιές γύρω από τη Γη.(Εικόνα 26)

ΠΗΓΗ: https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_space_program

Εικόνα 26: ΠΛΗΡΩΜΑ SHENTZOU

Επτά ημέρες αργότερα επέστρεψε και η τροχιακή μονάδα που καταστράφηκε στην γήινη ατμόσφαιρα. Η δεύτερη δοκιμή του διαστημοπλοίου έγινε στις 9 Ιανουαρίου 2001, διήρκεσε 7 σχεδόν ημέρες και δοκίμασε τα συστήματα διαβίωσης των αστροναυτών, ενώ η τρίτη δοκιμή έγινε 14 μήνες αργότερα τον Μάρτιο του 2002 με τα ίδια χαρακτηριστικά. Η τέταρτη δοκιμαστική εκτόξευση έγινε στα τέλη του 2002 και η πετυχημένη του επιστροφή στις 5 Ιανουαρίου του 2003.

Για την τοποθέτηση σε τροχιά του διαστημοπλοίου χρειάστηκε να διαμορφωθεί ένας νέος πύραυλος που έχει πλέον την δυνατότητα να μεταφέρει φορτίο 12 τόνων. Έτσι το επανδρωμένο πρόγραμμα της Κίνας ήταν έτοιμο για την πρώτη πτήση Κινέζου αστροναύτη που έγινε τελικά το Φθινόπωρο του 2003, με δεύτερη πτήση δύο αστροναύτες στο ίδιο διαστημόπλοιο τον Οκτώβριο του 2005.

Για την νέα αυτή φάση του Διαστημικού της Προγράμματος η Κίνα έχει ήδη κατασκευάσει τις απαραίτητες βοηθητικές εγκαταστάσεις για την συναρμολόγηση των πυραύλων και των διαστημοπλοίων σε μία απομονωμένη περιοχή στην Έρημο Γκόμπι, 1.600 χιλιόμετρα δυτικά του Πεκίνου.

Έχει γίνει επίσης η εγκατάσταση του νέου εξοπλισμού των τεσσάρων πλοίων παρακολούθησης της πτήσης, τρία από τα οποία βρίσκονται εν πλω στον Ειρηνικό, τον Ινδικό και τον Ατλαντικό ωκεανό, ενώ έχει ολοκληρωθεί επίσης και η εγκατάσταση των τηλεμετρικών και τηλεπικοινωνιακών σταθμών στη Ναμίμπια, πάνω από την οποία αρχίζει ο δρόμος της επιστροφής των διαστημοπλοίων τα οποία προσεδαφίζονται στη Μογγολία.

Ήδη, οι πρώτοι Κινέζοι αστροναύτες, που είναι πιλότοι στην πολεμική αεροπορία της Κίνας, εκπαιδεύονται σε ειδικές εγκαταστάσεις στο Πεκίνο υπό την καθοδήγηση των δύο πρώτων Κινέζων κοσμοναυτών που είχαν εκπαιδευτεί επί δύο χρόνια (1996-1998) στις εγκαταστάσεις προετοιμασίας των ρώσων κοσμοναυτών έξω από τη Μόσχα. Τέλος, ένα νέο Κέντρο Ελέγχου 50 χιλιάμετρα στα βορειοδυτικά του Πεκίνου βρίσκεται σε λειτουργία.

Με την έναρξη του επανδρωμένου της προγράμματος η Κίνα έχει αρχίσει ήδη να προγραμματίζει και την εγκατάσταση μόνιμων Διαστημικών Σταθμών. Μια τέτοια όμως προοπτική πρέπει να περιμένει αρκετά ακόμη χρόνια, αν και υπολογίζεται ότι οι τροχιακές μονάδες από κάθε επανδρωμένη αποστολή θα μπορούσαν ίσως να δημιουργήσουν σιγά-σιγά μια πρώτη υποδομή ενός τέτοιου εγχειρήματος. Τα διαθέσιμα όμως χρήματα είναι προς το παρόν περιορισμένα και τέτοιου είδους «πολυτέλειες» βρίσκονται ακόμη στη σφαίρα της φαντασίας.

Παρόλα αυτά οι Κινέζοι έχουν βάλλει κι έναν ακόμη στόχο στα επανδρωμένα διαστημικά τους σχέδια: ο επόμενος αστροναύτης που θα περπατήσει στην επιφάνεια της Σελήνης να είναι Κινέζος. Σύμφωνα με τις παραδόσεις που έχουν φτάσει μέχρι τις μέρες μας κάποιος Κινέζος μανδαρίνος ονόματι Βαν Που είχε πριν από 4.000 χρόνια κατασκευάσει μια συσκευή με δύο χαρταετούς δεμένους μεταξύ τους. Σύμφωνα με το σχέδιό του η κατασκευή αυτή με την βοήθεια 47 πυραύλων που είχε προσαρμόσει στο πίσω μέρος του καθίσματός του θα κατόρθωνε να κάνει το πρώτο επανδρωμένο ταξίδι στη Σελήνη. Δυστυχώς ένας από τους πυραύλους προκάλεσε την ανάφλεξη του «διαστημοπλοίου» του με οικτρά αποτελέσματα για τον πρώτο αυτόν επίδοξο αστροναύτη.

Σήμερα πάντως τα πράγματα είναι τελείως διαφορετικά, και οι διαστημικές συσκευές της Κίνας είναι πολύ πιο εξελιγμένες από αυτές του αρχαίου τους προγόνου. Αλλά και οι εγκαταστάσεις των Κέντρων Εκτόξευσης Πυραύλων είναι κι αυτές κατασκευασμένες με μεγάλη προσοχή.

Τα τέσσερα αυτά πυραυλικά συμπλέγματα της Κίνας είναι εγκαταστημένα σε απόμακρες και ερημικές περιοχές, όπως για παράδειγμα το Κέντρο Εκτόξευσης Τζιουκουάν στη βόρεια Έρημο Γκόμπι κοντά στη Μογγολία. Τα άλλα τρία κέντρα βρίσκονται: το Ταϊγούαν 100 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά του Πεκίνου, το Ξισάνγκ στη νότια Κίνα κοντά στη Βιρμανία και ένα τρίτο στη νήσο Χαϊνάν στις νότιες ακτές της Κίνας στα ανοιχτά του Βιετνάμ, ενώ η εκτόξευση του πρώτου Κινέζου αστροναύτη έγινε από το Κέντρο Εκτοξεύσεων Τζιουκουάν.

Στα χρόνια που έρχονται η εγκατάσταση όλο και πιο νέων Διαστημικών Κοσμοδρομίων αναμένεται να επεκταθεί και σε πολλές ακόμη χώρες, αφού, όπως φαίνεται, το μέλλον του ανθρώπου βρίσκεται εκεί έξω.

Πυρηνική στρατηγική – Όπλα μαζικής καταστροφής¹²³

Το πυρηνικό πρόγραμμα της Κίνας, καθίσταται σε μεγάλο βαθμό ένα επτασφράγιστο μυστικό, όχι βέβαια για την ύπαρξη ή όχι πυρηνικού εξοπλισμού στο έδαφος της χώρας, δεδομένου ότι αποτελεί μια από τις χώρες¹²⁴ που διαθέτουν στο οπλοστάσιο τους πυρηνικούς εξοπλισμούς. Έτσι, το πυρηνικό πρόγραμμα της Κίνας είναι τόσο κλειστό, που ξεπερνά κατά πολύ τον βαθμό εμπιστευτικότητας των υπολοίπων πυρηνικών δυνάμεων.

Το πρόγραμμα πυρηνικών όπλων της Κίνας ξεκίνησε το 1955 και κορυφώθηκε με μια επιτυχή πυρηνική δοκιμή το 1964. Η Κίνα διεξήγε 45 πυρηνικές δοκιμές, συμπεριλαμβανομένων των δοκιμών θερμοπυρηνικών όπλων και μιας βόμβας νετρονίου. Η σειρά των πυρηνικών δοκιμών το 1995-96 πριν υπογραφή της Συνθήκης για την Πλήρη Απαγόρευση των Πυρηνικών (Comprehensive Nuclear-

---

¹²³ Όπλα Μαζικής Καταστροφής (Weapons of Mass Destruction – WMD): Ο όρος αναφέρεται στα πυρηνικά, χημικά και βιολογικά όπλα, ικανά να πλήξουν μεγάλους στόχους. Η χρήση τους προορίζεται για στρατιωτικούς σκοπούς. Βλ. Μαίρη Μπόση, 1999, ό.π., σελ. 170-193.

¹²⁴ Σήμερα, 8 χώρες έχουν αναπτύξει πυρηνικό οπλοστάσιο. Αυτές είναι οι ΗΠΑ, η Ρωσία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, το Ισραήλ, η Ινδία, η Κίνα και το Πακιστάν. Το Ιράν και η Βόρειος Κορέα είναι σε φάση ανάπτυξης πυρηνικών όπλων.

Test-Ban Treaty- CTBT) από την Κίνα οδήγησε σε ένα μικρότερο και ελαφρύτερο σχεδιασμό πυρηνικών κεφαλών για μια νέα γενιά των διηπειρωτικών βαλλιστικών πυραύλων (Intercontinental Ballistic Missiles-ICBMs). Η Κίνα προστατεύει προσεκτικά τις πληροφορίες σχετικά με το πυρηνικό της οπλοστάσιο, κάνοντας την εκτίμηση της πυρηνικής δυναμικής της ασυνήθιστα δύσκολη. Ωστόσο, η Κίνα εκτιμάται πως έχει περίπου 260 πυρηνικές κεφαλές. Το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ ισχυρίζεται ότι η Κίνα έχει περίπου 50-60 πυρηνικούς διηπειρωτικούς πυραύλους (ICBMs), και τέσσερα πυρηνικά υποβρύχια τύπου JIN-class (τύπου 094) εξοπλισμένα με βαλλιστικούς πυραύλους υποβρύχια (SSBN) με ένα ακόμη υπό κατασκευή, η οποία θα φέρει υποβρύχιους βαλλιστικούς πυραύλους τύπου JL-2 (SLBM).

Αν και δεν έχει ανακοινωθεί επίσημα, η Κίνα φέρεται να έχει θεσμοθετήσει μία περίοδο αναστολής για την παραγωγή σχάσιμου υλικού. Η Διεθνής Επιτροπή για τα σχάσιμα υλικά εκτιμά ότι η Κίνα παρήγαγε 20 ± 4 μετρικούς τόνους ουρανίου υψηλού βαθμού εμπλουτισμού (HEU), και εξακολουθεί να κατέχει 16 ± 4 μετρικούς τόνους. Από την άποψη του πλουτωνίου, εκτιμάται ότι η Κίνα παρήγαγε περίπου $2 \pm 0,5$ τόνους πλουτωνίου, με $1,8 \pm 0,5$ τόνους που απομένουν.⁸

Η Κίνα εντάχθηκε στο Διεθνή Οργανισμό Ατομικής Ενέργειας (ΔΟΑΕ) το 1984. Έκτοτε παρείχε πυρηνική τεχνολογία και αντιδραστήρες σε διάφορες χώρες οι οποίες ήγειραν ανησυχίες σχετικά με την παραγωγή πυρηνικών όπλων στη δεκαετία του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Πιο συγκεκριμένα, οι Κινέζοι είναι ευρέως γνωστό πως παρείχαν πληροφορίες για το σχεδιασμό (συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού πυρηνικών κεφαλών), και σχάσιμο υλικό για την ανάπτυξη του προγράμματος πυρηνικών όπλων του Πακιστάν, που αργότερα μεταφέρθηκε στο πρόγραμμα της Λιβύης.

Η Κίνα έχει αναπτύξει μια ευρεία ποικιλία βαλλιστικών πυραύλων, η οποία εκτείνεται από τα συστήματα μικρού βεληνεκούς ως διηπειρωτικούς βαλλιστικούς πυραύλους (ICBMs). Η μετάβαση σε πιο αποτελεσματικά είδη τόσο οδικών όσο και υποβρυχίων πυραυλικών συστημάτων σε μια προσπάθεια αύξησης της αποτελεσματικότητας και βιωσιμότητας της Κινεζικής στρατιωτικής δύναμης, σε συνδυασμό με ανακοίνωση για μια νέα ηλεκτρομαγνητική τεχνολογία εκτόξευσης πυραύλων, το Νοεμβρίου του 2015 οδήγησε το Αμερικάνικο Υπουργείο Άμυνας

υποστηρίζει ότι η Κίνα αναπτύσσει νέα όπλα, επόμενης γενιάς, με ικανότητα διεΐσδυσης σε βαλλιστικά συστήματα αντιπυραυλικής άμυνας.

Οι κινεζικές εξαγωγές πυραύλων δημιουργούσαν ανησυχία στην παγκόσμια κοινότητα ήδη από το 1980. Η Κίνα μετέφερε 36 πυραύλους μέσου βεληνεκούς DF-3 στη Σαουδική Αραβία το 1988, ενώ εφοδίασε το Πακιστάν με 34 DF-11 πυραύλους μικρού βεληνεκούς το 1992. Η Κίνα έχει παράσχει την τεχνολογία και την τεχνογνωσία για τα προγράμματα πυραύλων σε πολλές άλλες χώρες με πιθανά προγράμματα ΟΜΚ, όπως το Ιράν, το Ιράκ, η Λιβύη, η Βόρεια Κορέα και τη Συρία, οπότε οι ΗΠΑ συνεχίζουν να εκδίδουν κυρώσεις σε κινεζικές εταιρείες.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της κινεζικής κυβέρνησης το πυρηνικό οπλοστάσιο της Κίνας υστερεί κατά πολύ, ως προς τις διαστάσεις του, σε σύγκριση με εκείνα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής αλλά και της Ρωσίας¹²⁵. Η πρόσβαση σε πραγματικά στοιχεία που να υποστηρίζουν ή να απορρίπτουν αυτούς τους ισχυρισμούς είναι ιδιαίτερα δύσκολη, λόγω της φύσης της κινεζικής εμπιστευτικότητας, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω. Παρ' όλα αυτά σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα δημοσιευμένα στοιχεία, υπολογίζεται ότι η Κίνα διαθέτει στο οπλοστάσιό της περί τις 250 πυρηνικές κεφαλές¹²⁶, ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό, που την κατατάσσει στην τέταρτη θέση στην παγκόσμια κλίμακα των πυρηνικών δυνάμεων, με τη Ρωσία να ηγείται διαθέτοντας 8.500 πυρηνικές κεφαλές και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής να ακολουθούν με 7.700 πυρηνικές κεφαλές. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο Ρωσία και ΗΠΑ έχουν υπογράψει τις Συνθήκες SALT I και II¹²⁷ για τον έλεγχο των πυρηνικών εξοπλισμών, γεγονός βέβαια που δεν συνεπάγεται και την ουσιαστική μείωση των πυρηνικών των δύο χωρών, αφού οι συγκεκριμένες συμφωνίες περιορίστηκαν στην καταστροφή πυρηνικού εξοπλισμού παλαιάς τεχνολογίας, ο οποίος ούτως ή άλλως είχε αποσυρθεί από την «ενεργό δράση».

---

¹²⁵ M. Taylor Fravel – Evan S. Medeiros, *China's Search for Assured Retaliation, The Evolution of Chinese Nuclear Strategy and Force Structure*, 2010, σελ. 48-87.

¹²⁶ Federation of American Scientists, *Status of World Nuclear Forces*. <http://www.fas.org/programs/ssp/nukes/nuclearweapons/nukestatus.html>

¹²⁷ Συνθήκες SALT I & II (Strategic Arms Limitation Talks) για τον περιορισμό των στρατηγικών όπλων. Βλ. Γιάννης Βαληνάκης – Κωνσταντίνα Μπότσιου, ό.π., σελ. 188-210.

Πίνακας 1: Κατάσταση Παγκόσμιων Πυρηνικών Δυνάμεων 2015					
Χώρα	<u>Επιχειρησιακά Στρατηγικά</u>	<u>Επιχειρησιακά Μη- Στρατηγικά</u>	<u>Αποθέματα/ Μη χρησιμο- ποιήσιμα</u>	<u>Στρατιωτικά Αποθέματα</u>	<u>Συνολικά Αποθέματα</u>
Ρωσία	1,800	0	2,700	4,500	8,500
ΗΠΑ	1,950	200	2,500	4,650	7,700
Γαλλία	290	μ.δ.	?	300	300
Κίνα	0	?	180	250	250
Ην. Βασίλειο	160	μ.δ.	65	225	225
Ισραήλ	0	μ.δ.	80	80	80
Πακιστάν	0	μ.δ.	100-120	100-120	100-120
Ινδία	0	μ.δ.	90-110	90-110	90-110
Β. Κορέα	0	μ.δ.	<10	<10	<10
Σύνολο:	~4,200	~200	~5,800	~10,200	~17,300

ΠΗΓΗ: Federation of American Scientists, Status of World Nuclear Forces

Για την Κίνα, η ανάπτυξη πυρηνικού εξοπλισμού είναι απαραίτητη για την άμυνα της χώρας και θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο στην πιθανότητα επίθεσης. Πιστή στην αρχή της αποτροπής¹²⁸ (deterrence), η πυρηνική στρατηγική της Κίνας, σύμφωνα με τα λεγόμενα της ίδιας, βασίζεται στην ελαχιστοποίηση οποιασδήποτε απειλής θα μπορούσε να προσβάλει τη χώρα.

Πίνακας 2: Πυρηνικές Δυνάμεις της Κίνας, 2015					
Τύπος	Αριθμός Εκτοξεύσεων	Έτος χρησιμοποίησης	Εμβέλεια (χλμ)	Κεφαλή x Απόδοση (σε κιλοτόνους)	Αριθμός Κεφαλών

¹²⁸ Έννοια της αποτροπής (deterrence): Αναφέρεται στις ενέργειες και στις στρατιωτικές δυνατότητες μιας χώρας που αποτρέπουν έναν αντίπαλο από στρατιωτική επίθεση εξαιτίας της απειλής να υποστεί απaráδεκτα μεγάλες καταστροφές. Βλ. Γιάννης Βαληνάκης – Κωνσταντίνα Μπότσιου, ό.π., σελ. 373- 374 και 129-134

Επίγειοι Βαλλιστικοί Πύραυλοι:					
DF-3A	~8	1971	3,000	1 x 3,300	~8
DF-4	~12	1980	5,500+	1 x 3,300	~12
DF-5A	~20	1981	13,000+	1 x 4,000- 5,000	~20
Επίγειοι Βαλλιστικοί Πύραυλοι:					
DF-15	~100	1990	600	1 x ?	?
DF-21	~80	1991	2,150	1 x 200-300	~80
DF31	~8	2006	7,000	1 x 200-300?	~8
DF-31A	~20	2007	11,000+	1 x 200-300?	~20
Σύνολο:	248				~148
Βαλλιστικοί Πύραυλοι Εκτόξευσης από Υποβρύχιο:					
JL-1	(12)	1986			μ.δ.
JL-2	(36)	(2013)	1,000+	1 x 200-300	μ.δ.
Σύνολο:	(48)		7,000+	1 x 200-300?	μ.δ.
Αεροσκάφη:					
H-6	~20	1965	3,100+	1 x βόμβα	~20
Μαχητικά	?	?	-	1 x βόμβα	~20
Πύραυλοι Κρουζ:					
DH-10	~250	2006?	1,500?	1 x ?	?
DH-20	?	?	?	1 x ?	?
Γενικό Σύνολο:					~190

ΠΗΓΗ: Federation of American Scientists, Status of World Nuclear Forces

Όπως διαπιστώνεται κι από τα ανωτέρω, οι ισχυρισμοί αυτοί είναι ως ένα βαθμό ασταθείς, δεδομένου ότι, μπορεί να παρουσιάζει, φαινομενικά τουλάχιστον, ένα χαμηλής διαθεσιμότητας οπλοστάσιο, πλην όμως δεν μπορούμε να παραβλέψουμε το γεγονός ότι η Κίνα είναι η μόνη χώρα από τις πυρηνικές δυνάμεις που έχει αυξήσει ποσοτικά το πυρηνικό της οπλοστάσιο παρά τον

αντίστοιχα αργό ρυθμό ανάπτυξης¹²⁹. Κυρίως όμως δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι η Κίνα έχει από τα μέσα του 1990 ενισχύσει¹³⁰ την δυνατότητα ανταποδοτικού χτυπήματος (second strike capability¹³¹).

Οι δυνατότητες της Κίνας, όμως, δεν περιορίζονται στην ύπαρξη πυρηνικού εξοπλισμού. Σύμφωνα με αμερικανικές πηγές, η Κίνα διαθέτει ένα μικρής κλίμακας πρόγραμμα επιθετικών βιολογικών όπλων¹³², παρότι η χώρα έχει δηλώσει ότι βρίσκεται σε πλήρη συμμόρφωση με τη Συμφωνία BTWC¹³³ (Biological and Toxic Weapons Convention) για τον έλεγχο των βιολογικών όπλων. Από την άλλη πλευρά, η κινεζική κυβέρνηση έχει επιβεβαιώσει την υποστήριξη της στις πολυμερείς προσπάθειες που επιχειρούνται για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της σύμβασης αυτής και έχει δεσμευθεί¹³⁴ για την ολοκληρωμένη και αυστηρή εφαρμογή της.

Όσον αφορά στα χημικά όπλα, η Κίνα έχει επικυρώσει από τον Απρίλιο του 1997 την Σύμβαση CWC¹³⁵ (Chemical Weapons Convention) για τον έλεγχο των χημικών όπλων, δηλώνοντας παράλληλα τις τρεις εγκαταστάσεις παραγωγής χημικών όπλων που διατηρούσε¹³⁶ (για την παραγωγή αερίου μουστάρδας, φωσγένιου και λεβισίτη). Έκτοτε, η Κίνα έχει φιλοξενήσει αρκετές επιθεωρήσεις από τον Οργανισμό Απαγόρευσης Χημικών Όπλων (OPCW) στα εδάφη της.

---

¹²⁹ Hans M. Kristensen – Robert S. Norris, *Bulletin of the Atomic Scientists*, Chinese nuclear forces, 2013. <http://bos.sagepub.com/content/69/6/79>

¹³⁰ M. Taylor Fravel – Evan S. Medeiros, ό.π., σελ. 48-87.

¹³¹ Ανταποδοτικό χτύπημα και δυνατότητα ανταποδοτικού χτυπήματος (second strike & second strike capability). Βλ. Γιάννης Βαληνάκης – Κωνσταντίνα Μπότσιοι, ό.π., σελ. 385

¹³² Bill Gertz, "Albright Concedes 'Concern' Over China-Iran Transfers," *Washington Times*, 24 January 1997, σελ. 6, www.washingtontimes.com.

¹³³ Σύμβαση για τα Βιολογικά και Τοξικά Όπλα (Biological and Toxic Weapons Convention (BTWC)): Αποτελεί σύμβαση για την απαγόρευση ανάπτυξης, παραγωγής και αποθήκευσης βιολογικών και τοξικών όπλων. Βλ. Nuclear Threat Initiative, <http://www.nti.org/country-profiles/china/>.

¹³⁴ Information Office, State Council of the People's Republic of China, [China's National Defense in 2010], 31 Μαρτίου 2011, www.news.xinhuanet.com.

¹³⁵ Σύμβαση για τα Χημικά Όπλα (Chemical Weapons Convention (CWC)): Αποτελεί Σύμβαση η οποία απαιτεί την δήλωση και καταστροφή όλων των χημικών όπλων καθώς και των εγκαταστάσεων παραγωγής αυτών, που βρίσκονται υπό τη δικαιοδοσία ή των έλεγχο κάθε κράτους. Βλ. Nuclear Threat Initiative ό.π.

¹³⁶ Eric Croddey, "Chinese Chemical and Biological Warfare (CBW) Capabilities," National Intelligence Council Conference: China and Weapons of Mass Destruction: Implications for the United States, 5 Νοεμβρίου 1999, <http://www.dni.gov>.

Μολαταύτα, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής συνεχίζουν να διατηρούν αμφιβολίες για το εάν η χώρα είναι συμμορφωμένη πλήρως με τις επιταγές της σύμβασης για τον έλεγχο των χημικών όπλων, κυρίως εκφράζοντας την άποψη ότι χημικός οπλισμός θα μπορούσε να φιλοξενηθεί από μια τρίτη χώρα¹³⁷, για λογαριασμό της Κίνας.

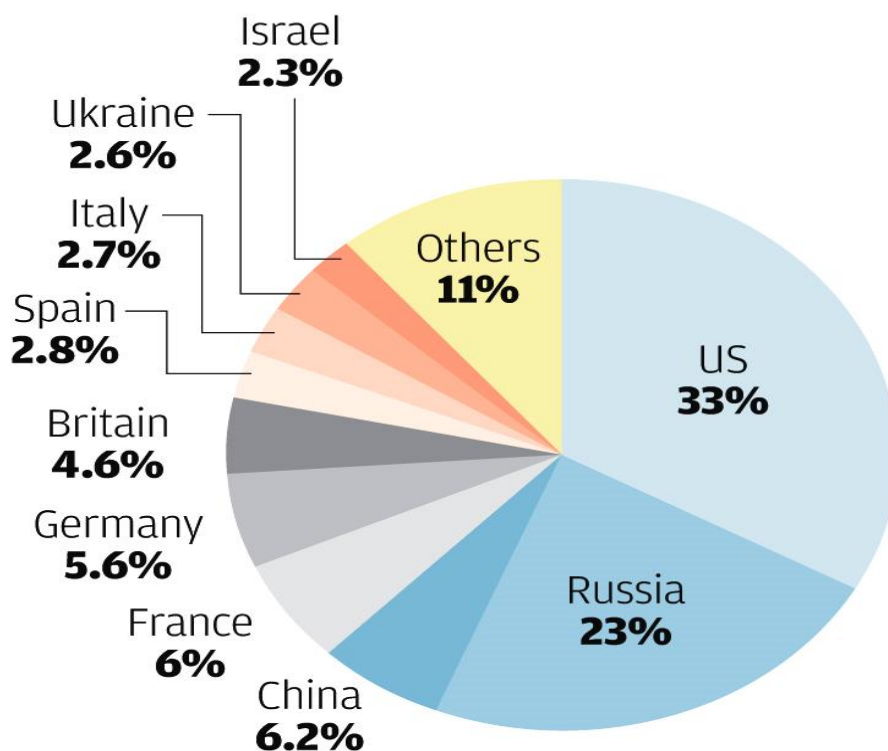
---

¹³⁷ U.S. Department of State, "Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction Condition, Report: Compliance with the Convention on the Prohibition of the Development, Production, Stockpiling and Use of Chemical Weapons and on Their Destruction," Αύγουστος 2011, www.state.gov.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από το 2011 έως το 2015, η Κίνα ήταν ο τέταρτος μεγαλύτερος προμηθευτής όπλων στον κόσμο, με πωλήσεις άνω των 20 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Από αυτά, 9 δισεκατομμύρια δολάρια αφορούσαν χώρες της Ασίας-Ειρηνικού, κυρίως το Πακιστάν. Η υποσαχάρια Αφρική ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη περιφερειακή αγορά όπλων της Κίνας. Η ικανότητα της Κίνας να παραμείνει ανάμεσα στους πέντε κορυφαίους παγκόσμιους προμηθευτές όπλων στον κόσμο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις συνεχιζόμενες ισχυρές πωλήσεις προς το Πακιστάν και τη ζήτηση για ένοπλες UAV. (βλ εικόνα 27)

Breakdown of the global arms export market

Figures are for 2012-2016

Source: SIPRI

SCMP

ΠΗΓΗ: <https://sipri.org/gallery/arms-transfers-graphics>

Εικόνα 27: ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΟΠΛΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ 2012-16

Η Κίνα είναι ένας από τους λίγους παγκόσμιους προμηθευτές αυτού του εξοπλισμού και αντιμετωπίζει μικρό ανταγωνισμό για τις πωλήσεις στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Αυτό πιθανότατα θα έχει ως αποτέλεσμα η Μέση Ανατολή και η Βόρεια Αφρική να ξεπεράσουν την Αφρική νοτίως της Σαχάρας ως τη δεύτερη μεγαλύτερη αγορά εξαγωγών όπλων της Κίνας. Πέρυσι, υπέγραψε συμφωνία με το Πακιστάν για την πώληση οκτώ υποβρυχίων. Τα πρώτα τέσσερα θα κατασκευαστούν στην Κίνα, ενώ τα υπόλοιπα τέσσερα στο Πακιστάν. Άλλοι σημαντικοί πελάτες κινεζικού στρατιωτικού εξοπλισμού Ασίας-Ειρηνικού περιλαμβάνουν το Μπαγκλαντές και τη Βιρμανία.

Η Κίνα πώλησε ένοπλα UAV σε αρκετά κράτη της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, συμπεριλαμβανομένου του Ιράκ, της Σαουδικής Αραβίας, της Αιγύπτου και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων. Η Κίνα αντιμετωπίζει περιορισμένο ανταγωνισμό για την πώληση τέτοιων συστημάτων, καθώς οι περισσότερες χώρες που τις παράγουν περιορίζονται στην πώληση της τεχνολογίας ως υπογράφοντες το καθεστώς ελέγχου τεχνολογίας πυραύλων (MTCR) ή / και τη συμφωνία του Wassenaar για τους ελέγχους εξαγωγών συμβατικών όπλων και ειδών διπλής χρήσης και Τεχνολογίες (WA), καθώς και την υποβολή των εξαγωγών αυτής της τεχνολογίας σε μεγαλύτερο έλεγχο από την Κίνα. Οι πωλήσεις όπλων της Κίνας διεξάγονται μέσω κρατικών οργανώσεων εξαγωγής που επιδιώκουν πρωτίστως να δημιουργούν κέρδη και να αντισταθμίζουν το κόστος έρευνας και ανάπτυξης που σχετίζεται με την άμυνα.

Οι μεταφορές όπλων αποτελούν επίσης μια συνιστώσα της εξωτερικής πολιτικής της Κίνας, η οποία χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με άλλα είδη στρατιωτικής, οικονομικής βοήθειας και αναπτυξιακής βοήθειας για την υποστήριξη ευρύτερων στόχων εξωτερικής πολιτικής. Αυτές περιλαμβάνουν την εξασφάλιση της πρόσβασης στους φυσικούς πόρους και τις αγορές εξαγωγών, την προώθηση της πολιτικής επιρροής μεταξύ ελίτ των χωρών υποδοχής και την οικοδόμηση υποστήριξης σε διεθνή φόρουμ. Από την πλευρά των πελατών όπλων της Κίνας, οι περισσότερες από τις οποίες είναι αναπτυσσόμενες χώρες, τα κινεζικά όπλα είναι λιγότερο δαπανηρά από αυτά που προσφέρουν οι κορυφαίοι διεθνείς προμηθευτές όπλων. Είναι επίσης χαμηλής ποιότητας και αξιοπιστίας, αλλά εξακολουθούν να έχουν προηγμένες δυνατότητες. Τα κινεζικά όπλα έρχονται

επίσης με λιγότερους πολιτικούς χορδές συνδεδεμένους, γεγονός που είναι ελκυστικό για εκείνους τους πελάτες που ενδέχεται να μην έχουν πρόσβαση σε όπλα από τις δυτικές χώρες για πολιτικούς λόγους.

Μια σημαντική παράμετρος η οποία δεν μπορεί να αγνοηθεί και η οποία πιθανότατα θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε πιθανή σινοαμερικανική στρατιωτική αναμέτρηση έστω και χαμηλής έντασης, αποτελεί το γεγονός ότι μεγάλος αριθμός οπλικών συστημάτων που διαθέτει σήμερα η Κίνα αποτελούν συστήματα σοβιετικής σχεδίασης και κατασκευής, με τα οποία οι αεροναυτικές δυνάμεις των Η.Π.Α. βρέθηκαν αντιμέτωπες κατά την διάρκεια του Ψυχρού πολέμου. Οι ένοπλες δυνάμεις της Κίνας διαθέτουν πολλά τέτοια συστήματα, τα οποία υπέστησαν εργασίες εκσυγχρονισμού για να ανταπεξέλθουν στις σημερινές απαιτήσεις μάχης. Σε μεγάλο βαθμό, οι αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία και την εμπειρία για να ανταποκριθούν επιτυχώς σε όλες τις προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν από τα κινεζικά οπλικά συστήματα.

Λαμβάνοντας υπόψη μας τα προειρημένα, δεν είναι δύσκολο για κάποιον να αντιληφθεί ότι οι ισορροπίες ισχύος στον Ειρηνικό έχουν μεταβληθεί σε βάρος των Η.Π.Α. και των συμμάχων τους και πως το ισοζύγιο ισχύος γέρνει σταδιακά προς την πλευρά της Κίνας¹³⁸. Με την πάροδο των ετών, το Πεκίνο θα ενισχύσει τις αεροναυτικές του δυνάμεις σε βαθμό τέτοιο που θα είναι σε θέση να απειλήσει εμπράκτως την πρωτοκαθεδρία των Η.Π.Α.¹³⁹

Δεν πρέπει όμως να διαφεύγει της προσοχής μας το γεγονός, πως παρά την εκπόνηση εκτεταμένων προγραμμάτων ναυπήγησης πολεμικών πλοίων και τις εντατικές προσπάθειες ανάδειξης της ναυτικής ισχύος του Πεκίνου, η Κίνα εξαιτίας της μακρόχρονης και αδικαιολόγητης απομόνωσής της στερείται ισχυρής ναυτικής παραδόσεως και ναυτικών επιδεξιοτήτων, στοιχεία που απαιτούν μακροπρόθεσμες προσπάθειες για να αποκτηθούν σε επαρκή βαθμό από τις ναυτικές δυνάμεις ενός κράτους, δίνοντας του ώθηση να εκπληρώσει τις όποιες

---

¹³⁸Γρίβας Κώστας, "Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή", Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

¹³⁹Μαυραγάνης Κώστας, "Παιχνίδια Ολέθρου: Πώς θα εκτυλισσόταν ένας Τρίτος Παγκόσμιος Πόλεμος μεταξύ Η.Π.Α. και Κίνας", Huffington Post, 26 Σεπτεμβρίου 2015. Online at: [http://www.huffingtonpost.gr/2015/09/26/us-china-war_n_8200104.html]

επιδιώξεις του¹⁴⁰. Οπότε, το Πεκίνο πρέπει να αντιληφθεί πως η ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη των ναυτικών του δυνάμεων δεν αποτελεί πανάκεια, αλλά τουναντίον, οφείλει να εργαστεί σκληρά σε βάθος χρόνου για να προικίσει το προσωπικό του ναυτικού του με ναυτικές αξίες και ικανότητες, απαραίτητες για την αναγόρευση του σε ηγετική ναυτική δύναμη.

Η δημιουργία ενός ισχυρού ωκεάνιου ναυτικού και η διαμόρφωση ενός ευρύτατου δικτύου (A2/AD) αποτελούν τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος. Το Πεκίνο επιθυμεί τον έλεγχο των θαλάσσιων δρόμων γύρω από τις ακτές της Κίνας, καθώς και την επέκταση της θαλάσσιας επιρροής του¹⁴¹, αισθανόμενο εγκλωβισμένο από το πλέγμα αμυντικών συμμαχιών των Η.Π.Α. με κράτη της περιοχής πλησίον των ακτών του, σε μια εποχή που η εξωστρέφεια της χώρας αποτελεί *sine qua non* προϋπόθεση για την συνέχιση της οικονομικής της ανόδου και της εξασφάλισης της πολιτικής σταθερότητας στο εσωτερικό. Αν η Κίνα κατορθώσει να δημιουργήσει μια δύναμη που θα αποτελέσει αποτρεπτικό παράγοντα για την ανάμιξη των Η.Π.Α. στην νοτιοανατολική Ασία, η Ουάσινγκτον δεν θα είναι πλέον η κυρίαρχη ναυτική δύναμη σε αυτή την περιοχή, με την Κίνα να αναλαμβάνει από εδώ και πέρα αυτόν τον «πολυπρόθετο» ρόλο¹⁴².

Η Κίνα, όπως σημειώθηκε ανωτέρω, διένυσε ένα μεγάλο μέρος της σύγχρονης ζωής της μακριά από τις σύγχρονες επιστήμες και τις τεχνολογίες. Ως τις αρχές του 20ου αιώνα, επηρεασμένη από την εσωστρέφεια και ξενοφοβία της, είχε περιορισθεί στην χρήση πρωτόγονων, για την εποχή, μέσων. Μολαταύτα, έναν αιώνα αργότερα, το χάσμα ανάμεσα στην έλλειψη τεχνολογικών υποδομών της Κίνας και στη χρήση υψηλών τεχνολογιών στις ανεπτυγμένες χώρες του δυτικού κόσμου έχει ουσιαστικά συρρικνωθεί. Η Κίνα δημιούργησε χιλιάδες νέες και προηγμένης τεχνολογίας αναπτυξιακές ζώνες, εκσυγχρονίζοντας τους τομείς

---

¹⁴⁰Δασκαλάκης Ιπποκράτης, “Ανταγωνισμός στρατιωτικής ισχύος στην νοτιοανατολική Ασία”, *NeaPolitiki*, 22 Ιουνίου 2015. Online at: [<http://neapolitiki.gr/%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%87%CF%8D%CE%BF%CF%82-%CF%83%CF%84/>]

¹⁴¹TiezziShannon, “US General: China Has 10 Year Contract for First Overseas Military Base”, *The Diplomat*, 26 Νοεμβρίου 2015. Online at: [<http://thediplomat.com/2015/11/us-general-china-has-10-year-contract-for-first-overseas-military-base/>]

¹⁴²Γρίβας Κώστας, “Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή”, Εκδόσεις Α. Α. Λιβάνη, Μάιος 2013.

της γεωργίας, της βιομηχανίας αλλά και του στρατιωτικού της σκέλους. Το ερευνητικό της σύστημα αναπτύσσεται στα πρότυπα των δυτικών χωρών, ενώ παράλληλα έχει διαμορφώσει εθνικά προγράμματα για την επιστήμη και την τεχνολογία καθώς και προγράμματα για τη έρευνα και την ανάπτυξη βασικών τεχνολογιών (π.χ. πρόγραμμα 863, πρόγραμμα 973, πρόγραμμα «Torch», πρόγραμμα «Spark» κ.α.).

Στον τομέα της διεθνούς συνεργασίας σε θέματα επιστήμης και τεχνολογίας, η Κίνα έχει αναπτύξει συνεργασία με περισσότερες από 150 χώρες και περιοχές, έχει υπογράψει διακυβερνητικές συμφωνίες και έχει προσχωρήσει σε πάνω από χίλιους διεθνείς οργανισμούς συνεργασίας και οργάνωσης της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Στον τομέα της πληροφόρησης, έχει χριστεί ως η τρίτη χώρα στον κόσμο για τη βιομηχανία της πληροφόρησης, με απόδοση 950 δις γουάν, έχει μεγιστοποιήσει τις δυνατότητες ευρυζωνικότητας της, έχει εκσυγχρονίσει τις υπηρεσίες που παρέχει το διαδίκτυο ενώ στον τομέα του δικτύου τηλεπικοινωνιών, έχει κατασκευάσει ένα δίκτυο αναμετάδοσης με μεγάλη δυνατότητα και υψηλή ταχύτητα, το οποίο καλύπτει ολόκληρη τη χώρα.

Η Κίνα, μέσω του πυρηνικού της οπλοστασίου εντάσσεται στην ομάδα των στρατιωτικών υπερδυνάμεων παγκοσμίως. Η Κίνα έχει πλέον τη δυνατότητα να πλήξει με πυρηνικά μέσα οποιοδήποτε κράτος στην Ασία, την Ευρώπη, και τη Βόρεια Αμερική. Μια δυνατότητα την οποία χρησιμοποίησε ως μοχλό πίεσης για να περιορίσει την παρέμβαση των ΗΠΑ στις διαπραγματεύσεις των Στενών της Ταϊβάν. Ενώ στο παρελθόν διοχέτευσε πυρηνική τεχνολογία και σχάσιμα υλικά σε τρίτες χώρες, πλέον μετέχει σε φορείς και πολυμερή σύμφωνα με σκοπό τον περιορισμό της διάδοσης των πυρηνικών όπλων. Οι σχέσεις της Κίνας με τις ΗΠΑ βρίσκονται σε μια λεπτή ισορροπία. Τα κράτη στην κινεζική περιφέρεια αναπτύσσουν με τη σειρά τους αντίστοιχα πυρηνικά προγράμματα.

Οι -πολλές- προηγούμενες αποτυχίες σε διπλωματικές προσπάθειες για την επίλυση των διαφορών μεταξύ του Πακιστάν, της Ινδίας, και της Κίνας αποτελούν υπενθύμιση της περιορισμένης ικανότητας της Ουάσιγκτον να επηρεάσει άμεσα τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο Ισλαμαμπάντ, το Νέο Δελχί και το Πεκίνο σχετικά με θέματα που θεωρούνται υπαρξιακή απειλή. Ωστόσο, το γεγονός ότι τα προγράμματα πυρηνικών όπλων επιδιώκονται περισσότερο για λόγους γοήτρου

και στάτους και λιγότερο λόγω στρατιωτικής αναγκαιότητας, προσφέρει λόγους για να πιστεύεται ότι οι εξωτερικοί παράγοντες/ δρώντες μπορούν να κάνουν τη διαφορά. Η Βόρεια Κορέα προχωρά με βάση τη δική της ατζέντα και αναπτύσσει νέα συστήματα, παρόλες τις αυστηρές κυρώσεις που της έχουν επιβληθεί.

Από την πλευρά της ενεργειακής ασφάλειας η ΛΔΚ έχει λόγους να ανησυχεί για την κυριαρχία του Ναυτικού των ΗΠΑ στα στενά του Μάλακα (μεταξύ Μαλαισίας και Ινδονησίας), απ' όπου περνάει μεγάλο μέρος των κινεζικών εισαγωγών πετρελαίου. Γι' αυτό η Κίνα έχει αναπτύξει και χερσαίους διαύλους παροχής ενέργειας από τα δυτικά, διατηρώντας καλές σχέσεις με το Ιράν και τα κράτη της κεντρικής Ασίας, επιδιώκοντας να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες μέσω αγωγών από τις χώρες αυτές.¹⁴³

Η περίπλοκη πυρηνική γεωμετρία της Ασίας συνδέεται με τις Ηνωμένες Πολιτείες με πολλούς τρόπους. Δεδομένου ότι οι ενέργειες των ΗΠΑ θα έχουν αλληπάλληλες συνέπειες για την Κίνα, την Ινδία και το Πακιστάν, η λήψη σωστών αποφάσεων στην Ουάσινγκτον μπορεί να ενισχύσει σημαντικά τη σταθερότητα των σχέσεων μεταξύ αυτών των τριών πυρηνικών δυνάμεων της Ασίας και ως συνέπεια να οδηγήσουν σε έναν ασφαλέστερο κόσμο.

Είναι γεγονός πως η Αμερική αναγνωρίζεται ακόμη ως η κυρίαρχος στο χώρο της διαστημικής έρευνας, ωστόσο πολλοί ειδικοί προειδοποιούν πως έχει επαναπαυθεί στις δάφνες του παρελθόντος. «Τι θα συμβεί όταν ξαφνικά θα ξυπνήσουμε και θα συνειδητοποιήσουμε πως ο νέος ηγέτης είναι η Κίνα;», διερωτάται ο Τζέιμς Λιούις, επικεφαλής του Κέντρου Στρατηγικών και Διεθνών Ερευνών, ενός σημαντικού αμερικανικού «think tank».

Όσον αφορά στη διαστημική τεχνολογία, η Κίνα αποτελεί την πέμπτη χώρα που κατασκεύασε και εκτόξευσε τον δικό της δορυφόρο και την τρίτη, μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και τη Ρωσία, στην απόκτηση τεχνολογίας αποκατάστασης δορυφόρου. Επίσης, έχει αποστείλει με επιτυχία στο διάστημα επανδρωμένα και μη επανδρωμένα διαστημικά σκάφη για ερευνητικούς σκοπούς και έχει συνεργασθεί τόσο με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό διαστήματος όσο και με τη Ρωσία, σε προγράμματα εξερεύνησης του διαστήματος.

---

¹⁴³ Hutton, *The Writing on the Wall*, σ.8-9. Zha Daojong & Shaun Breslin, «Energy Security and China's International Relations», σ.64-70.

Τα κινεζικά άλματα θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε έναν επαναπροσδιορισμό των παγκόσμιων συνεργασιών στο χώρο της διαστημικής, πόσο μάλλον όταν η Κίνα αποτελεί έναν σημαντικό γεωπολιτικό παίκτη, και συνεργάζεται με χώρες που δεν ευθυγραμμίζονται πάντα με τις ΗΠΑ. Ήδη το Πεκίνο προσφέρει φθηνή και εύκολη πρόσβαση στο διάστημα, σε τρίτες χώρες, αξιοποιώντας τις επιτυχίες του για ανάπτυξη μελλοντικών συμμαχιών. Καθώς το Κογκρέσο έχει απαγορεύσει στη NASA οποιαδήποτε συνεργασία με την Κινεζική Διαστημική υπηρεσία, πρέπει να θεωρείται απίθανο πως μια από αυτές τις συμμαχίες θα περιλαμβάνει τις ΗΠΑ. Αντίθετα πολλοί από τους σημερινούς εταίρους της Αμερικής θα μπορούσαν στο μέλλον να αναπτύξουν μια συμμαχία με την Κίνα.

Το συμπέρασμα που εξάγεται, με βάση τη μεγάλη κινητικότητα της Κίνας στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας, είναι ότι η χώρα επιδιώκει να εφαρμόσει την χρήση των νέων τεχνολογιών για τον εκσυγχρονισμό τόσο του οικονομικού όσο και του στρατιωτικού σκέλους αυτής. Παρότι έχασε πολύτιμο χρόνο επιλέγοντας να μην ακούσει τις επιταγές της εποχής, οι οποίες ήθελαν χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Ρωσία να έχουν εισέλθει σε μια ατέρμονη κούρσα ανταγωνισμού στον τομέα αυτό, κατόρθωσε μέσα σε μικρό σχετικά διάστημα, εκμεταλλευόμενη την τεχνογνωσία που της παρείχαν οι πρωτοπόρες χώρες αυτού του κλάδου, να κερδίσει το χαμένο χρόνο και έδαφος, ώστε με τη σειρά της να αναπτύξει ένα ανταγωνιστικό τεχνολογικό επίπεδο.

Επομένως, καθίσταται περισσότερο από σαφές, ότι η Κίνα δεν αποτελεί πλέον την χώρα η οποία περιοριζόταν στο να αναπτύξει μια οικονομία ανταγωνιστική ως προς το διεθνές περιβάλλον. Επιδιώκει την μεγιστοποίηση της ισχύος της με κάθε τρόπο και μέσο. Η χρήση της επιστήμης και της τεχνολογίας δεν δεσμεύεται από τον κλάδο της οικονομίας, της αγροτικής ανάπτυξης και της εξέλιξης του συστήματος παραγωγής. Η τεχνολογία στην Κίνα εφαρμόζεται στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας, επιζητώντας την κατοχύρωση της εθνικής ασφάλειας και τη μεγιστοποίηση της ανεξαρτησίας αυτής. Η εφαρμογή της τεχνολογίας όμως στην Κίνα συναντάται πλέον και σε τομείς όπου δύσκολα άλλα κράτη θα μπορούσαν να είχαν προσβασιμότητα, όπως στην επιστήμη για το διάστημα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η αντίληψη της Κίνας για τον εαυτό της δεν έχει αποκοπεί από τις παραδόσεις χιλιετιών για την θεωρία του «Μεσαίου Βασιλείου», που βρίσκεται στο κέντρο μίας διεθνούς κοινωνίας και θέτει η ίδια τους κανόνες της. Υπάρχει μία ιστορική διπλή ερμηνεία για την διεθνή στρατηγική θεώρηση της Κίνας. Από την μία κυριαρχεί το επιχείρημα ότι η Κίνα έχει κυρίαρχες παραδόσεις αμυντικής στρατιωτικής στρατηγικής και ειρηνικής διαχείρισης του γεωπολιτικού της περιβάλλοντος. Η παραδοσιακή κινεζική διπλωματία επιδίωκε να διαχειρίζεται την περιφέρεια της με ειρηνικά μέσα. Είναι όμως αδιαμφισβήτητο ότι η μισή σημερινή Κίνα κατακτήθηκε με επεκτατικούς πολέμους στα τέλη του 17ου και του 18ου αιώνα.¹⁴⁴

Η αύξηση της επιρροής της Κίνας σε πολιτικοοικονομικό επίπεδο, υποδεικνύει μια προσπάθεια εκ μέρους του Πεκίνου να διασπάσει την «ορατή» περικύκλωση των Η.Π.Α στο τόξο Ασία-Ειρηνικός ή Ινδία-Ειρηνικός (Indo-Pacific όπως τελευταία διατυπώνεται από το δυτικό κόσμο) και να περιορίσει ταυτόχρονα την άνοδο της γείτονας και όμοιας περίπου πληθυσμιακά Ινδίας. Οι προσδοκίες της εξωτερικής και οικονομικής πολιτικής της Κίνας είναι τόσο επιθετικές, όσο εκείνες των ΗΠΑ πριν από ένα αιώνα αλλά για άλλους λόγους. Αυτό σημαίνει ότι δεν προωθούν μια ιδεολογία ή μια πρότυπη δημοκρατία στη διεθνή κοινότητα αλλά επιζητούν να εξασφαλίσουν ενέργεια, μέταλλα, ορυκτά στρατηγικής φύσεως και πρώτες ύλες για να τροφοδοτήσουν και στηρίξουν τις ανάγκες του μεγάλου πληθυσμού της χώρας. Ο πολιτικός και οικονομικός δυναμισμός με την υπερεπενδυτική φόρτιση (predatory economics) που χαρακτηρίζει την ανερχόμενη δύναμη, υποδηλώνουν ότι έχει αποδεχτεί τις βασικές προδιαγραφές της δυτικής κοσμοαντίληψης σε μια περίοδο που ο δυτικός κόσμος κλονίζεται στα δικά του πνευματικά θεμέλια. Οποιαδήποτε προσπάθεια των ΗΠΑ να ανακόψει την ανοδική πορεία της Κίνας και να παρεμποδίσει τη ολοκλήρωση των έργων που αναφέρονται στο ΝΔΜ, θα οδηγήσει πιθανώς σε έναν ξέφρενο στρατιωτικό ανταγωνισμό μεταξύ

---

¹⁴⁴ Βλ. Scobell Andrew, *China's Use of Military Force*, για τις κινεζικές παραδόσεις όσον αφορά τη χρήση στρατιωτικής ισχύος.

τους, με τάση να παράγει διλήμματα ασφαλείας και να εκπληρώσει τελικά την πολυσυζητημένη «Παγίδα του Θουκυδίδη» (Thucydides Trap).

Η αυξανόμενη οικονομική ισχύς της Κίνας έχει ως φυσιολογικό επακόλουθο την τροφοδότηση του σημαντικότερου πυλώνα σκληρής ισχύος, αυτόν της στρατιωτικής ισχύος. Η αμυντική θωράκιση της και η ικανότητα να είναι θέση να προστατεύει τα συμφέροντα της κατά μήκος του ΝΔΜ θα αποτελέσει τη βάση της στρατιωτικής της διπλωματίας και τον πυρήνα της αναζήτησης νέων εξελιγμένων μορφών πολεμικής αναμέτρησης. Ήδη έχει επιτύχει θεαματικά αποτελέσματα σε όλα τα επίπεδα τους σύγχρονου θεάτρου πολέμου και συγκεκριμένα: (α) στη δημιουργία ισχυρού ναυτικού με υπερπόντιες δυνατότητες (deep blue water) και με επιστέγασμα την πρόθεση κατασκευής νέων αεροπλανοφόρων με όλες τις σύγχρονες καινοτομίες του ναυτικού τομέα (β) στην εκτεταμένη αναδιοργάνωση των χερσαίων και αεροπορικών δυνάμεων της με σκοπό να είναι σε θέση να επιχειρούν και πέρα από το εγγύς περιβάλλον της χώρας (γ) στη βελτίωση όλων των δυνατοτήτων των οπλικών συστημάτων που διαθέτει και (δ) στη μελέτη και εφαρμογή όλων των νέων τεχνολογιών που σχετίζονται ή θα αποτελέσουν βασικά συστατικά μελλοντικών στρατιωτικών επιχειρήσεων όπως τα κάθε είδους μη-επανδρωμένα οχήματα σε θάλασσα, ξηρά και αέρα, τα υπερ-υπερηχητικά όπλα (hypersonic weapons), την τεχνητή νοημοσύνη (artificial intelligence), την κβαντική τεχνολογία (quantum technology), τον κυβερνοχώρο και τη βιοτεχνολογία.

Η συμπεριφορά της Κίνας στο θαλάσσιο εγγύς περιβάλλον της, δηλαδή στη Νότια και Ανατολική Κινεζική Θάλασσα χαρακτηρίζεται ως επιθετική και σε βάρος των γειτόνων της και για λόγους που έχουν άμεση συνάφεια με την απόκτηση ισχύος και την εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων και της αλιείας. Παρόλα αυτά δεν πρόκειται για μια απλή περιφερειακή διαφορά μεταξύ κρατών αλλά για ένα ξεκάθαρο μήνυμα της αυξανόμενης ισχύος της και των επερχόμενων προκλήσεων στην ισορροπία ισχύος του υποσυστήματος της Ασίας. Ειδικά στην περίπτωση της Νότιας Κινεζικής Θάλασσας, εντός της οποίας αναπτύσσεται σημαντικό τμήμα του θαλάσσιου τμήματος του ΝΔΜ και όπου υπάρχουν αρκετές ομοιότητες με τη θάλασσα του Αιγαίου Πελάγους και της Ανατολικής Μεσογείου, θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον για τη χώρα μας εάν η απόφαση του Διεθνούς Διαιτητικού Δικαστη-

ρίου καθόριζε το εύρος των θαλάσσιων ζωνών μεταξύ Κίνας και Φιλιππίνων καθώς παρόμοια ζητήματα αντιμετωπίζει η χώρα μας με την Τουρκία.

Αντίστοιχο ενδιαφέρον προκύπτει και από τη συμπεριφορά της Κίνας στην Ανατολική Κινεζική Θάλασσα στην οποία προσπαθεί με διάφορες μεθόδους να εδραιώσει τα κυριαρχικά της δικαιώματα στην περιοχή των νησιών Σενκάκου, κατάσταση που έχει ομοιότητες με αυτό που συμβαίνει στα Ίμια. Πολλοί ισχυρίζονται ότι η Τουρκία προσπαθεί να αντιγράψει τη συμπεριφορά της Κίνας και να στηριχθεί στο τρόπο προβολής των αξιώσεων της προκειμένου να προβάλλει και να παγιώσει τις δικές της αξιώσεις στην περιοχή μας. Αυτό είναι εν μέρει ορθό καθώς όντως υπάρχουν αρκετές ομοιότητες στις δύο περιπτώσεις αλλά και σημαντικές διαφορές που διαφοροποιούν σημαντικά την κατάσταση. Ωστόσο, καθώς το συγκεκριμένο θέμα χαρακτηρίζεται αρκετά ευρύ και οι παράμετροι του δεν δύναται να αποτυπωθούν από τη συγκεκριμένη διατριβή, προτείνεται η περαιτέρω μελέτη μέσα από ξεχωριστή διατριβή για την εξέταση όλων των πτυχών του θέματος.

Κάποιοι μελετητές υποστηρίζουν πως ήδη από το 2020, ενδέχεται η Κίνα να είναι σε θέση να εκτοπίσει τις Η.Π.Α. από τον Δυτικό Ειρηνικό, μη επιτρέποντας την είσοδο των αμερικανικών αεροναυτικών δυνάμεων σε περιοχές ενδιαφέροντος του Πεκίνου, διαλύοντας έτσι τον μύθο του αήττητου των Η.Π.Α.¹⁴⁵

Συνοψίζοντας, για την Ουάσινγκτον, ρεαλιστικός στόχος φαίνεται προς το παρόν μια πολιτική ενίσχυσης των συνεργασιών της με κράτη της περιοχής με στόχο την διαμόρφωση ενός πλέγματος συμμαχιών το οποίο θα εγγυάται την αξιόπιστη αποτροπή του κινεζικού γίγαντα¹⁴⁶. Μεταφέρουν ολοένα και περισσότερες δυνάμεις από το κορεσμένο στρατιωτικά περιβάλλον της Μέσης Ανατολής στην περιοχή της Ασίας- Ειρηνικού. Ο τελικός σκοπός είναι να εξισορροπήσουν τον γίγαντα Κίνα που δείχνει να ξυπνάει από το λήθαργο του

---

¹⁴⁵“China's place in the global order”, Stratfor, 5 Οκτωβρίου 2015. Online at: [<https://www.stratfor.com/analysis/chinas-place-global-order>]

¹⁴⁶Δασκαλάκης Ιπποκράτης, “Ανταγωνισμός στρατιωτικής ισχύος στην νοτιοανατολική Ασία”, NeaPolitiki, 22 Ιουνίου 2015. Online at: [<http://neapolitiki.gr/%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82-%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B9%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%87%CF%8D%CE%BF%CF%82-%CF%83%CF%84/>]

αναζητώντας την εδραίωση στην περιφέρεια του. Ακόμη, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την γεωπολιτική της επιρροή στην περιοχή για να υποκινήσει και να ενισχύσει ελεγχόμενους ανταγωνισμούς στα πλαίσια μια πολιτικής έμμεσης προσέγγισης και αποφυγής άμεσης αντιπαράθεσης με το Πεκίνο και φυσικά να επιδεικνύει σε κάθε ευκαιρία την αεροναυτική της ισχύ, σε μια απόπειρα να «εκφοβίσει» και να περιορίσει την Κίνα¹⁴⁷.

Αυτές οι ευρείες τάσεις της Κίνας υπό τον Χι γίνονται όλο και πιο εμφανείς. Από πολλές απόψεις, είναι το άμεσο αποτέλεσμα του ότι η Κίνα αρχίζει να εκπληρώνει την μακροχρόνια φιλοδοξία της να αποκτήσει εθνικό πλούτο και ισχύ, ήδη από τις τελευταίες ημέρες του [αυτοκράτορα] Qing. Τότε, αυτό που χαλύβδωνε το κινεζικό εθνικό συμφέρον ήταν απλά να διατηρήσει [η Κίνα] την εδαφική της ακεραιότητα και την πολιτική κυριαρχία της ενάντια σε κύματα ξένων επιδρομών και εισβολών. Αυτό το καθήκον επιτεύχθηκε τώρα. Ωστόσο, εκεί που η Κίνα δεν έχει έτοιμο ιστορικό σενάριο από το οποίο να αντλεί από τη μακρά παράδοσή της, είναι το πώς να αξιοποιήσει τον καινοφανή πλούτο της και την δύναμή της για να καθοδηγήσει την συμπεριφορά της στον κόσμο γενικότερα. . Είναι προτιμότερο για την Κίνα να περιμένει να φθάσει σε ισχυρότερη θέση, προσεγγίζοντας εκείνη των ΗΠΑ, ακολουθώντας χαμηλού προφίλ στρατηγική, προκειμένου να μην εγείρει υποψίες για τις μακροπρόθεσμες προθέσεις της. Άλλωστε, γιατί να προβεί σε πόλεμο με οποιοδήποτε κράτος, όταν γνωρίζει ότι δεν απειλείται (διαθέτει αξιόπιστη πυρηνική αποτροπή και δυνατότητα πυρηνικής επίθεσης, είναι τεράστια χώρα και δεν θα αφεθεί να καταρρεύσει, καθώς το κενό ισχύος που θα δημιουργηθεί δεν θα είναι προς όφελος κανενός) και αυτό που σχεδιάζει στην περιοχή με υπομονή το πραγματοποιεί, αδιαφορώντας για τις φωνές διαμαρτυρίας.

Η κινέζικη ηγεσία έχει κατανοήσει ότι βασική προϋπόθεση της επίτευξης υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί η ύπαρξη ενός σταθερού οικονομικού και πολιτικού περιβάλλοντος. Η επιδίωξη αυτή της Κίνας έχει τελεσφορήσει καθώς το δίχως άλλο είναι εμφανής η ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα

---

¹⁴⁷Κίσινγκερ Χένρυ Α, "Το μέλλον των σχέσεων Η.Π.Α. – Κίνας", *Foreignaffairs*, 10 Μαΐου 2012. Online at: [<http://foreignaffairs.gr/articles/68781/henry-a-kissinger/to-mellon-ton-sxeseon-ipa-%E2%80%9393-kinas>]

και η ενδυνάμωση όλων των συντελεστών ισχύος της. Οι δράσεις που ανέλαβε για να επιτύχει αυτό το αποτέλεσμα είχανε μακρόπνοο σχεδιασμό και όραμα, απαιτούσαν χάραξη ξεκάθαρης και σταθερής πολιτικής και βασίστηκαν στο σταθερό οικοδόμημα μιας αρκούντως μελετημένης και σωστά εφαρμοσμένης Υψηλής Στρατηγικής. Αν σε αυτό βοήθησε η μορφή του αυταρχικού καθεστώτος στη χώρα, το παράδειγμα της Κίνας παραμένει και θα αποτελεί αντικείμενο μελέτης για πολλά χρόνια, ως μία από τις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις όπου η εκπεφρασμένη Υψηλή Στρατηγική και ο μεθοδικός συνδυασμός όλων των συντελεστών ισχύος συμβάλουν πραγματικά στη μετουσίωση ενός κράτους σε Μεγάλη Δύναμη

Η κοσμοθεωρία του Χι αρχίζει να δίνει κάποιες σαφείς οδηγίες γι' αυτό. Έχουμε μόλις εισέλθει στην τρίτη περίοδο της διεθνούς πραγματικότητας της Κίνας μετά το 1949: Από την εθνική πολιτική επανάσταση του Μάο, στον οικονομικό εκσυγχρονισμό του Ντενγκ και στο αναδυόμενο όραμα της Κίνας για την Κίνα στον κόσμο. Η Κίνα του Χι δεν σκοπεύει να είναι μια κατεστημένη (*status quo*) δύναμη. Κατά συνέπεια, διαπιστώνεται ότι η Κίνα εργάζεται έχοντας ως στόχο της την καθιέρωση της μέσα στο διεθνές σύστημα ως μιας χώρας με ισχύ παγκόσμιας εμβέλειας.

Το μέλλον θα δείξει το κατά πόσο αυτές της οι επιδιώξεις θα λάβουν καρπούς. Αν ο 19^{ος} αιώνας άνηκε στην Αγγλία (*Pax Britannica*) και ο 20^{ος} στις Η.Π.Α (*Pax Americana*), πιθανώς ο αιώνας που διανύουμε να ανήκει στην Κίνα (*Pax Sinica*). Αυτό που μένει να διαπιστώσουμε είναι το εάν αυτή η πιθανή ηγεμονική μετάβαση στο διεθνές σύστημα πραγματοποιηθεί κάτω από ειρηνικές συνθήκες. Ενώ το παραμένον ερώτημα για τον υπόλοιπο κόσμο είναι πώς να εμπλακεί τώρα με αυτήν τη νέα δυναμική Κίνα του μέλλοντος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Amadeo, K. (2017, Αύγουστος 15). The Balance. Ανάκτηση Οκτώβριος 6, 2018, από China's Economy Facts and Effect on the U.S. Economy: <https://www.thebalance.com/china-economy-facts-effect-on-us-economy-3306345>

ASEAN Secretariat Information Paper. (2017, Απρίλιος). Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από Overview of ASEAN-China Dialogue Relations: <http://asean.org/storage/2016/01/Overview-of-ASEAN-China-Relations-April-2017.pdf>

BBC News. (2017, Απρίλιος 26). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 6, 2018, από <http://www.bbc.com/news/world-asia-china-39715228>

Bumiller, E., & Wines, M. (2011, Ιανουάριος 11). The New York Times. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 7, 2018, από <http://www.nytimes.com/2011/01/12/world/asia/12fighter.html?mcubz=1>

Chan, M. (2017, Ιουλίου 5). Business Insider. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 4, 2018, από <http://www.businessinsider.com/china-is-building-submarines-that-could-soon-be-quieter-than-us-ones-2017-7>

China Space Report. (2017). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 16, 2018, από <https://chinaspacereport.com/spacecraft/gaofen/>

Cochrane, J. (2017, Σεπτέμβριος 10). The New York Times. Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από Indonesia, Long on Sidelines, Starts to Confront China's Territorial Claims: <https://www.nytimes.com/2017/09/10/world/asia/indonesia-south-china-sea-military-buildup.html>

Daiss, T. (2016, Μάιος 22). Forbes. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 24, 2018, από Why The South China Sea Has More Oil Than You Think: <https://www.forbes.com/sites/timdaiss/2016/05/22/why-the-south-china-sea-has-more-oil-than-you-think/#7b371fb6dd8f>

Deptula, D. (2016, Νοέμβριος 10). Mitchell Institute's Deptula on China's J-20 Stealth Fighter. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 7, 2018, από https://www.youtube.com/watch?v=OE-INNj_XbU

Gertz, B. (2006, Νοέμβριος 13). The Washington Times. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 4, 2018, από <http://www.washingtontimes.com/news/2006/nov/13/20061113-121539-3317r/>

Global Security Org. (2017, Αύγουστος 8). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 17, 2018, από <https://www.globalsecurity.org/military/world/china/budget.htm>

Global Security.org. (2013, Δεκέμβριος 28). Ανάκτηση Οκτώβριος 24, 2018, από Deng Xiaoping's "24-Character Strategy": <https://www.globalsecurity.org/military/world/china/24-character.htm>

Greer, A. (2016, Ιούλιος 20). The Diplomat. Ανάκτηση Οκτώβριος 2, 2018, από <https://thediplomat.com/2016/07/the-south-china-sea-is-really-a-fishery-dispute/>

Hobbes, T. (2016, Απρίλιος 23). ebooks. Ανάκτηση Οκτώβριος 12, 2018, από <https://ebooks.adelaide.edu.au/h/hobbes/thomas/h68l/chapter3.html> Leviathan:

Jennings, R. (2016, Ιούνιος 2). Forbes. Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από <https://www.forbes.com/sites/ralphjennings/2016/06/02/why-malaysia-stays-quiet-about-its-claims-in-the-disputed-south-china-sea/#cb6378e61b0b>

Lin, J., & Singer, P. (2015, Μάρτιος 10). Popular Science. Ανάκτηση Αύγουστος 29, 2018, από <http://www.popsci.com/china-shows-its-deadly-new-cruise-missiles>

Lin, J., & Singer, P. (2016, Ιανουάριος 8). Popular Science. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 16, 2018, από <http://www.popsci.com/gaofen-4-worlds-most-powerful-geo-spy-satellite-continues-chinas-great-leap-forward-into-space>

Lockie, A. (2017, Ιανουάριος 24). Business Insider. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 7, 2018, από <http://www.businessinsider.com/the-real-purpose-behind-chinas-mysterious-j-20-combat-jet-2017-1>

Martina, M., & Wen, P. (2017, Μάρτιος 4). Reuters. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 17, 2018, από <http://www.reuters.com/article/us-china-parliament-defence/chinas-2017-defense-budget-rise-to-slow-again-idUSKBN16B043>

McGreal, C. (2012, Δεκέμβριος 10). The Guardian. Ανάκτηση Οκτώβριος 2, 2018, από China's economy to outgrow America's by 2030 as world faces 'tectonic shift': <https://www.theguardian.com/world/2012/dec/10/chinese-economy-america-tectonic-shift>

Mearsheimer, J. J. (2004, Σεπτέμβριος 17). uchicago.edu. Ανάκτηση Οκτώβριος 12, 2018, από Why China's Rise Will Not Be Peaceful: <http://mearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0034b.pdf>

Mearsheimer, J. J. (2011). Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Mearsheimer, J. J. (2014, Οκτώβριος 25). The National Interest. Ανάκτηση Οκτώβριος 2, 2018, από Can China Rise Peacefully?: <http://nationalinterest.org/commentary/can-china-rise-peacefully-10204>

Military-today. (χ.χ.). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 6, 2018, από <http://www.military-today.com/aircraft/j15.htm>

Mogato, M. (2017, Αύγουστος 3). Reuters. Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από China set for easy ride from ASEAN on disputed South China Sea: <https://www.reuters.com/article/us-asean-philippines-southchinasea/china-set-for-easy-ride-from-asean-on-disputed-south-china-sea-idUSKBN1AJ0WX>

PCA - CPA. (2016, Ιούλιος 12). Ανάκτηση Οκτώβριος 6, 2018, από The South China Sea Arbitration (The Republic of the Philippines v. The People's Republic of China): <https://pca-cpa.org/wp-content/uploads/sites/175/2016/07/PH-CN-20160712-Press-Release-No-11-English.pdf>

Pedrozo, R. (2014, Αύγουστος). CNA, Analysis & Solutions. Ανάκτηση Οκτώβριος 4, 2018, από China versus Vietnam: An Analysis of the Competing Claims in the South China Sea: https://www.cna.org/cna_files/pdf/IOP-2014-U-008433.pdf

PopulationPyramid.net. (2017). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 24, 2018, από <https://www.populationpyramid.net/philippines/2050/>

Roach, A. J. (2014, Αύγουστος). CNA Occasional Paper. Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από Malaysia and Brunei: An Analysis of their Claims in the South China Sea: https://www.cna.org/cna_files/pdf/IOP-2014-U-008434.pdf

Rosen, M. E. (2014, Αυγουστος). CNA Occasional Paper. Ανάκτηση Οκτώβριος 4, 2018, από Philippine Claims in the South China Sea: A Legal Analysis: https://www.cna.org/cna_files/pdf/iop-2014-u-008435.pdf

Tate, A. (2017, Ιανουάριος 5). Jane's 360. Ανάκτηση Σεπτέμβριος 4, 2018, από <http://www.janes.com/article/66691/china-resumes-production-of-yuan-class-submarines>

Union of Concerned Scientists. (2017, Απρίλιος 11). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 16, 2018, από <http://www.ucsusa.org/nuclear-weapons/space-weapons/satellite-database#.Wb1fvfFx3IU>

United Nations. (1982, Δεκέμβριος 10). Ανάκτηση Οκτώβριος 6, 2018, από United Nations Convention on the Law of the Sea: http://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf

Waltz, K. (2001). Ο άνθρωπος, το κράτος και ο πόλεμος. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Waltz, K. (2011). Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Wescott, B. (2017, Μάρτιος 29). CNN. Ανάκτηση Οκτώβριος 4, 2018, από South China Sea: Aircraft hangars, radar installed on artificial islands: <http://edition.cnn.com/2017/03/28/asia/south-china-sea-islands-aircraft-hangars/index.html>

White, H. (2017, Ιούνιος 2). War on the Rocks. Ανάκτηση Οκτώβριος 6, 2017, από America is Navigating Freely to Nowhere in the South China Sea: <https://warontherocks.com/2017/06/america-is-navigating-freely-to-nowhere-in-the-south-china-sea/>

Wikipedia. (2017, Ιούλιος 8). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 4, 2018, από https://en.wikipedia.org/wiki/People%27s_Liberation_Army_Navy_Submarine_Force

Wikipedia. (2017, Αύγουστος 23). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 6, 2018, από https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_aircraft_carrier_Liaoning

Wikipedia. (2017, Αύγουστος 29). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 6, 2018, από https://en.wikipedia.org/wiki/Electromagnetic_Aircraft_Launch_System

Wikipedia. (2017, Αύγουστος 21). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 17, 2018, από https://en.wikipedia.org/wiki/Military_budget_of_China

Wikipedia. (2017, Σεπτέμβριος 14). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 18, 2018, από https://en.wikipedia.org/wiki/South_China_Sea

Wikipedia. (2018, Οκτώβριος 3). Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από Association of Southeast Asian Nations: https://en.wikipedia.org/wiki/Association_of_Southeast_Asian_Nations

Wikipedia. (2018, Αύγουστος 9). Ανάκτηση Σεπτέμβριος 6, 2018, από https://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_aircraft_carrier_programme#cite_note-42

WordPress.com. (2015, Οκτώβριος 14). Ανάκτηση Αύγουστος 29, 2018, από <https://thaimilitaryandasianregion.wordpress.com/2015/10/14/the-strategic-bombers-of-the-peoples-liberation-army-air-force-h-6k-can-now-launch-all-weather-long-range-precision-strikes/>

WordPress.com. (2017, Ιανουάριος 13). Ανάκτηση Αύγουστος 29, 2018, από <https://thaimilitaryandasianregion.wordpress.com/2017/01/13/cj-10-long-sword-dh-10-land-attack-cruise-missile/>

Wu, S.-s. (2016, Ιούλιος 16). The Diplomat. Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2018, από South China Sea Ruling: A Boost for Cross-Strait Relations?: <https://thediplomat.com/2016/07/south-china-sea-ruling-a-boost-for-cross-strait-relations/>

Γρίβας, Κ. (2013). Η στρατιωτική άνοδος της Κίνας και η γεωπολιτική του πολέμου στη Μέση Ανατολή. Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Λιβάνη.

Κουσκουβέλης, Η. (2000). Θεωρία Διεθνών Σχέσεων: Αποτροπή και πυρηνική στρατηγική στον Ψυχρό πόλεμο. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Κουσκουβέλης, Η. (2007). Εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Οικονόμου, Γ. (2014, Οκτώβριος 31). Foreign Affairs, Hellenic Edition. Ανάκτηση Οκτώβριος 24, 2017, από Τα διλήμματα σε ΗΠΑ και Κίνα: <http://foreignaffairs.gr/articles/70044/georgios-k-oikonomoy/ta-dilimmata-se-ipa-kai-kina?page=show>

Μπιριτζής 2016. «Η Κίνα, τα εξοπλιστικά της προγράμματα και οι βλέψεις της στη νότια σινική θάλασσα» ΜΠΙΡΙΤΖΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, 2017.

Κουτσουβέλη 2013. « Η Κίνα ως αναδυόμενη δύναμη στο διεθνές σύστημα (δημογραφικές, οικονομικές, στρατιωτικές και τεχνολογικές πτυχές)» ΜΑΡΙΑ ΕΛΛΗ Σ. ΚΟΥΤΣΟΥΒΕΛΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, 2013.

Πλατιάς Αθανάσιος, «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στο Θουκυδίδη», 2007.

Πλατιάς Αθανάσιος, «Το Νέο Διεθνές Σύστημα, Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων», 1995

Brown Harold, Prueher Joseph W., Segal Adam, «Chinese Military Power, Council on Foreign Relations», 2003

Bull Hedley, «Η Άναρχη Κοινωνία, Μελέτη της Τάξης στην Παγκόσμια Πολιτική», 2007

Byman Daniel L. and Cliff Roger, «China's Arms Sales, Motivations and Implications», Project Air Force, 1999

Cliff Roger, Burles Mark, Chase Michael S., Eaton Derek, Pollpeter Kevin L., «Entering the Dragon's Lair, Chinese Antiaccess Strategies and their Implications for the United States, 2007

Crane Keith, Cliff Roger, Medeiros Evan, Mulvenon James and Overholt William, «Modernizing China's Military, Opportunities and Constraints», 2005.

Gilpin Robert, «Παγκόσμια Πολιτική Οικονομία, Η διεθνής οικονομική τάξη», 2007, ΣΤ΄ Έκδοση

Levin Michael, «The Great Next Clash, China, Russia and the U.S.», 2007

Medeiros Evan S., «Chasing the Dragon, Assessing China's System of Export Controls for WMD-Related Goods and Technologies», 2005

Meredith Robyn, «The Elephant and the Dragon, The Rise of India and China and what it means for all of US», 2007

Nye Joseph S. Jr., «Soft Power, The means to success in world politics», 2004

Rajain Arpit, «Nuclear Deterrence In Southern Asia, China, India and Pakistan», 2005

Taylor Fravel M. – Medeiros Evan S., «China's Search for Assured Retaliation, The Evolution of Chinese Nuclear Strategy and Force Structure», 2010

Waltz Kenneth, «Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής», 2010

Wright Martin, «Διεθνής Θεωρία – Τα Τρία Πεύματα Σκέψης», 2005

Croddy Eric, «Chinese Chemical and Biological Warfare (CBW) Capabilities, National Intelligence Council Conference: China and Weapons of Mass Destruction: Implications for the United States», 05/11/1999

Croddy Eric, *China's Role in the Chemical and Biological Disarmament Regimes*, spring 2002

Kristensen Hans M. – Norris Robert S., «Bulletin of the Atomic Scientists, Chinese nuclear forces», pp.79-85, 01/11/2013

Myers Jaffe Amy and Lewis Steven W., «Beijing's Oil Diplomacy», Volume 44, Issue 1, pp.115-134, 2002

Ross Robert S., *Navigating the Taiwan Strait Deterrence, Escalation Dominance and U.S.-China Relations & China's Stake in a nonnuclear North Korea*, Volume 27, Number 2, pp. 48-85, Fall 2002

People's Daily, *Changes and Challenges with China's 30 years reform and opening up*, 06/10/2008

Anderson, Kerry. 2017. "China's BRI Might Reshape the GCC's Geostrategic Environment." *Arab News*, Νοέμβριος 22. <http://www.arabnews.com/node/1197206#.Whp8YOBuJvo.email>.

Andornino, Giovanni B. 2017. "The Belt and Road Initiative in China's Emerging Grand Strategy of Connective Leadership." *China & World Economy* 25 (5): 4–22. doi:10.1111/cwe.12211

Aoyama, Rumi. 2016. "'One Belt, One Road': China's New Global Strategy." *Journal of Contemporary East Asia Studies* 5 (2): 3–22. doi:10.1080/24761028.2016.11869094

Arrasmith, Perry. 2017. "The Land of Six Armies: Djibouti and the Horn of Africa."

Harvard Political Review, Οκτώβριος 17.

<http://harvardpolitics.com/world/the-land-of-six-armies-djibouti-and-the-the-horn-of-africa/>

Ayson, Robert. 2017. *The Economics-Security Nexus Under Trump and Xi : Policy Implications for Asia-Pacific Countries*. Australian National University. https://www.victoria.ac.nz/_data/assets/pdf_file/0010/1083727/ayson-economics-security-nexus.pdf

Chinese Government's Official Web Portal, China's National Defense in 2008: http://www.gov.cn/english/official/2009-01/20/content_1210227.html

Chinese Nuclear Forces in 2013: <http://bos.sagepub.com/content/69/6/79>

BBC News. 2017. "Xi Jinping 'Most Powerful Chinese Leader since Mao Zedong". BBC News, . <http://www.bbc.com/news/world-asia-china-41730948>.

Blanchard, Ben. 2017. "China Grants Economic Aid to Djibouti, Site of Overseas Military Base." Reuters, <https://www.reuters.com/article/us-china-djibouti/china-grants-economic-aid-to-djibouti-site-of-overseas-military-base-idUSKBN1DN126>.

Bloomberg. 2018. "Russia Tightens Oil Grip With China's Second Pipeline - Bloomberg." *Bloomberg News*. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2018-01-01/second-chinese-crude-oil-pipeline-linked-to-russia-s-espo-opens>.

Chen, Stephen. 2018. "China's Plan to Use Artificial Intelligence to Boost the Thinking Skills of Nuclear Submarine Commanders." *South China Morning Post*, <http://www.scmp.com/news/china/society/article/2131127/chinas-plan-use-artificial-intelligence-boost-thinking-skills>.

Cole, Michael. 2017α. "China Is Still Angry Over the Last Taiwan Crisis (And Its Military Is Ready)." *The National Interest*. <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/china-still-angry-over-the-last-taiwan-crisis-its-military-23614>

Duarte, Paulo. 2017. "Scrutinizing China's Interest: Can Chinese Private Military Contractors Replace the PLA?" *International Policy Digest*, Σεπτέμβριος 2. <https://intpolicydigest.org/2017/09/02/securitizing-china-s-interests-can-chinese-private-military-contractors-replace-pla/>

Ford, Christopher A. 2010. *The Mind of Empire: China's History and Modern Foreign Relations*. Kentucky: University Press of Kentucky. <https://books.google.gr/books?id=XTVxJqu65rkC&printsec=frontcover&hl=el#v=onepage&q&f=false>

Goldstein, Avery. 2005. *Rising to the Challenge: China's Grand Strategy and International Security*. Stanford, California: Stanford University Press

Grady, John. 2018. "Panel to Congress: China Accelerating Technology Development in Artificial Intelligence, Quantum Computing." USNI News, <https://news.usni.org/2018/01/09/panel-congress-china-accelerating-technology-development-artificial-intelligence-quantum-computing>

Chinese Government's Official Web Portal, Astronautics: http://english.gov.cn/2006-02/09/content_184006.htm

Ignatius, David. "China Has a Plan to Rule the World." The Washington Post. https://www.washingtonpost.com/opinions/china-has-a-plan-to-rule-the-world/2017/11/28/214299aa-d472-11e7-a986-d0a9770d9a3e_story.html?utm_term=.7bb106f54c0c

Janaby, Mohamad Ghazi. 2015. "The Legal Status of Employees of Private Military/ Security Companies Participating in U.N. Peacekeeping Operations." *Northwestern Journal of International Human Rights* 13 (1): 82–102.

Johnson, Christopher. 2016. "President Xi Jinping's Belt and Road Initiative." *Center for Strategic International Studies*.

Kalidhass, P. R. 2014. "Determining the Status of Private Military Companies under International Law: A Quest to Solve Accountability Issues in Armed Conflicts." *Amsterdam Law Forum* 6 (2): 4–19.

Karpukhin, Sergei. 2017. "Putin: Leader in Artificial Intelligence Will Rule World." Associated Press, Σεπτέμβριος 4. <https://www.cnbc.com/2017/09/04/putin-leader-in-artificial-intelligence-will-rule-world.html>.

Kenny, Ryan. 2018. "Meet Your New Battle Buddy: Soldiers Will Pair With Smart Machines to Fight Future Battles." Association of the United States Army, <https://www.USA.org/articles/meet-your-new-battle-buddy-soldiers-will-pair-smart-machines-fight-future-battles>.

Keohane, Robert, and Joseph Nye. 1998. "Power and Interdependence in the Information Age." *Foreign Affairs* 77 (5): 81–94. <https://www.foreignaffairs.com/articles/1998-09-01/power-and-interdependence-information-age>

Kollars, Nina A. 2017. "The Rise of Smart Machines: The Unique Peril of Intelligent Software Agents in Defense and Intelligence." στο *The Palgrave Handbook of Security, Risk and Intelligence*, 195–211. London: Palgrave Macmillan UK. doi:10.1057/978-1-137-53675-4_11.

Machairas, Dimitrios. 2014. "The Ethical Implications of the Use of Private Military Force: Regulatable or Irreconcilable?" *Journal of Military Ethics* 13 (1): 49–69. doi:10.1080/15027570.2014.908645.

Mansfield, Edward, Jon Pevehouse, και David Bearce. 1999. "Preferential Trading Arrangements and Military Disputes." *Security Studies* 9 (1): 92–118. doi.org/10.1080/09636419908429396.

Mens, Stichting. 2017. "China's Belt and Road Initiative (BRI): Implications, Prospects & Consequences: Impact on India & Its China Diplomacy". Institut of Chinese Studies, Σεπτέμβριος 1. <http://www.icsin.org/publications/chinas-belt-and-road-initiative-bri-implications-prospects-consequences-impact-on-indian-its-china-diplomacy>

Mizokami, Kyle. 2017. "China Is Now Making Some of the Most Powerful Guns on the Planet." *The National Interest*, Αύγουστος 9. <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/china-now-making-some-the-most-powerful-handguns-the-planet-23571>.

NDRC, και SOA. 2017. "Full Text of the Vision for Maritime Cooperation under the Belt and Road Initiative," Ιούνιος 20. http://english.gov.cn/archive/publications/2017/06/20/content_281475691873460.htm.

Norheim-Martinsen, Per M. 2016. "New Sources of Military Change – Armed Forces as Normal Organizations." *Defence Studies* 16 (3): 312–26. doi:10.1080/14702436.2016.1195234.

Specia, Megan, και Mikko Takkunen. 2018. "South China Sea Photos Suggest a Military Building Spree by Beijing." *The New York Times*, Φεβρουάριος 8. <https://www.nytimes.com/2018/02/08/world/asia/south-china-seas-photos.html>.

Stanzel, Angela, Agatha Kratz, Justyna Szczudlik, και Dragan Pavlicevic. 2016. "China's Investment in Influence: The Future of 16+1 Cooperation." *European Council of Foreign Relations*, Δεκέμβριος 14. http://www.ecfr.eu/publications/summary/chinas_investment_in_influence_the_future_of_161_cooperation7204.

Stashwick, Steven. 2017. "US Navy and Marine Corps Preparing for Combat in the Littoral." *The Diplomat*, Οκτώβριος 22. <https://thediplomat.com/2017/04/us-navy-and-marine-corps-preparing-for-combat-in-the-littoral/>.

Stone, Adam. 2017. "DARPA Wants Self-Piloted Vehicles to Drive Smarter." *C4ISRNET*, Δεκέμβριος 13. <https://www.c4isrnet.com/unmanned/uas/2017/12/12/darpa-wants-self-piloted-vehicles-to-drive-smarter/>.

Strand, Philip Andrew. 2013. "The Impact of Leadership on the Ethical Behaviour of British Private Security Companies." *King's College*. <https://kclpure.kcl.ac.uk/portal/>.

Suisheng, Z. 2016. *Chinese Foreign Policy: Pragmatism and Strategic Behavior*. New York: R.E.Sharpe Inc.

Summers, Tim. 2016. "China's 'New Silk Roads': Sub-National Regions and Networks of Global Political Economy." *Third World Quarterly* 37 (9): 1628–43. doi:10.1080/01436597.2016.1153415.

Sun, J. 2014. *Africa in China's Foreign Policy*. Washington, DC: The Brookings Institution. <https://www.brookings.edu/research/africa-in-chinas-foreign-policy/>

Sun, Xuefeng. 2017. "United States Leadership in East Asia and China's State-by-State Approach to Regional Security." *Chinese Political Science Review*. doi:10.1007/s41111-017-0075-x.

Carr, Edward. 2001. *Η Εικοσαετής Κρίση 1919-1939: Εισαγωγή Στη Μελέτη Των Διεθνών Σχέσεων*. Επιμέλεια Κωνσταντίνος Αρβανιτόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Izraelewicz, Erik. 2006. *Όταν η Κίνα Αλλάζει Τον Κόσμο*. Επιμέλεια Γεώργιος Κα-ρανάσιος. Αθήνα: Εκδόσεις Κασταλία.

Jomini, Antoine-Henri. 2015. *Η Τέχνη Του Πολέμου*. Επιμέλεια Αντγος ε.α Ματζάκος Ανδρέας. Αθήνα: ΓΕΕΘΑ.

Liddell Hart, Basil Henry. 1996. *Στρατηγική Της Έμμεσης Προσεγγίσεως*. Αθήνα: Βάνιας.

Waltz, Kenneth. 2011. *Θεωρία Διεθνούς Πολιτικής*. Επιμέλεια Κωνσταντίνος Κο-λιόπουλος. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Beaufre, Andre. 2015. *Εισαγωγή Στη Στρατηγική*. Αθήνα: Εκδόσεις: Τυπογραφείο Ελληνικού Στρατού.

Brzezinski, Zbigniew. 2002. *Η Γεωστρατηγική Τριάδα - Η Συμβίωση Με Την Κίνα, Τη Νέα Ευρώπη Και Τη Ρωσία*. Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνης.